

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3212/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1224
3213/2022. (V. 11.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	1232
3214/2022. (V. 11.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1240
3215/2022. (V. 11.) AB határozat	jogszabályi rendelkezés alkalmazhatóságának kizárásáról .	1245
3216/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1249
3217/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1255
3218/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1260
3219/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1263
3220/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1265
3221/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1271
3222/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1275
3223/2022. (V. 11.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	1279
3224/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1281
3225/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1285
3226/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1289
3227/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1294
3228/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1297
3229/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1300
3230/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1304
3231/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1307
3232/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1311
3233/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1316
3234/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1320
3235/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1324
3236/2022. (V. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1328

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3212/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Salamon László és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Sulyok Tamás és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.924/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozók jogi képviselőjük (dr. Erdei Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kfv.II.37.924/2020/2. számú végzése ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, valamint a 28. cikk megsértését kifogásolták.
- [2] Az indítványozók alkotmányjogi panaszának alapjául szolgáló közigazgatási pert az indítványozók a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) VJ/23/2016. számú ügyben hozott határozata ellen indították. A GVH határozatában bírságot szabott ki az indítványozókkal szemben a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény 3. § (1) és (2) bekezdésének, valamint a 8. § (1) bekezdésének megsértése miatt.
- [3] A Fővárosi Törvényszék 106.K.700.318/2019/37. számú ítéletével elutasította az indítványozók keresetét.
- [4] A Kúria Kfv.II.37.924/2020/2. számú végzésével az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a közigazgatási perrendtartáról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 102. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján visszautasította. A Kúria indokolása szerint az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett indítványozók a felülvizsgálati kérelmük benyújtására nem az arra kötelezően szolgáló P21 azonosítójú űrlapot vették igénybe, hanem a P23 „Űrlap egyéb beadvány benyújtásához” című űrlapot, ezért a felülvizsgálati kérelem benyújtása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.
- [5] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 27. §-a alapján alapvetően azt sérelmezték, hogy a Kp. 117. § (1) bekezdése szerinti törvényes határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelmüket azért utasította vissza a Kúria, mert azt nem a P21, hanem a P23 űrlapon terjesztették elő.
- [6] Az indítványozók szerint a Kúria végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe – és ennek folytán közvetetten a 28. cikkébe is – ütközik, mert sérti az érdemi és hatékony jogorvoslathoz való jog lényegi tartalmát és a sérelmezett bírói döntés nem biztosította az indítványozók számára a hatékony bírói jogvédelmet és a tisztességes eljárás követelményét.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] A testület megállapította, hogy az indítványozók érintettnek tekinthetők és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [10] Az indítványozók megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozók megjelölték továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, valamint a 28. cikket, illetve formailag a XXVIII. cikk (1) bekezdését nem jelölték meg, azonban a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére is hivatkoztak.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f*) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [12] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [13] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e*) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme tekintetében önálló indokolást nem tartalmaz, ezért az indítvány e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja szerinti indokolást.
- [16] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [18] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét lényegében abban látták, hogy a Kúria visszautasította a P21 úrlapon benyújtott felülvizsgálati kérelmük elbírálását, mert azt nem a P23 úrlapon terjesztették elő.
- [19] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [20] A Kúria végzése indokolásának [9] bekezdésében rögzítette, hogy a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet 75/C. § (2b) bekezdése értelmében az OBH elnöke a beadvány elektronikus úton történő előterjesztése esetére űrlapot rendszeresíthet. Amennyiben az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke a beadvány elektronikus úton történő előterjesztésére űrlapot rendszeresít, az elektronikus úton kapcsolatot tartónak a beadványt űrlapon kell előterjesztenie.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozók jogorvoslatihoz való joguk sérelmével kapcsolatos indokolásuk kapcsán kiemeli, hogy „[a]z Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslatihoz való alapjog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslatokra terjed ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslatihoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. A jogorvoslatihoz való jog nem követeli meg

a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}." {3098/2019. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [22]}

- [22] A Kp. 115. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásra is alkalmazandó 102. § (1) bekezdés *d)* pontja előírja, hogy a Kúria visszautasítja a felülvizsgálati kérelmet abban az esetben is, ha a jogi képviselő nem a jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő a felülvizsgálati kérelmet.
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság szerint önmagában nem vezet a jogorvoslathoz való jog sérelmére, hogy a Kúria az indítványozók felülvizsgálati kérelmét azért nem vizsgálta érdemben, mert a jogi képviselővel eljáró indítványozó nem a megfelelő úrlapon terjesztette azt elő.
- [24] Az indítványozók a támadott kúriai végzés alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolták, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [25] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ában, 52. § (1b) bekezdésében, valamint az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltétel teljesülése hiányában az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [26] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal, ugyanakkor lényegesnek tartom az alábbiak kiemelését.
- [27] 1. Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően a rendkívüli jogorvoslatok megítélését jelentős mértékben meghatározta az 1/1994. (I. 7.) AB határozatban lefektetett azon elvi tétel, amely szerint a rendkívüli jogorvoslat az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal nem hozható alkotmányos összefüggésbe (ABH 1994, 29, 38).
- [28] Az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlatában ez az értelmezés jellemzően a felülvizsgálattal összefüggésben jelenik meg, és ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság arra tekintettel utasítja vissza a Kúria döntésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állító alkotmányjogi panaszt, hogy az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén {ebben a körben jellemzően hivatkozott alkotmánybíróági

- döntések: 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]; 3239/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]]. Emellett hivatkozott érvelés, hogy a jogorvoslathoz való jog kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, a rendkívüli jogorvoslat nem tekinthető az alkotmányos jogorvoslathoz való jog részének, ebből következően a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben {ebben a körben jellemzően hivatkozott döntések: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [29] Ezt az értelmezését ugyanakkor az Alkotmánybíróság az utóbbi időszakban – különösen az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszok esetén – árnyalta, és a 6/2020. (III. 3.) AB határozat az alábbiak szerint foglalta össze: A következetes alkotmánybírói gyakorlat szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően nem következik a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság leszögezte azt is, hogy amennyiben jogalkotó mégis megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez a jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön (Indokolás [111]).
- [30] A fentiek alapján ezért az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben felmerülő kérdés, hogy a rendkívüli jogorvoslatok miként illeszkednek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körébe.
- [31] 2. Az Alaptörvény hatálybalépése előtt kialakított alkotmánybírói értelmezés szerint „az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csupán azt a követelményt támasztja – de azt sem abszolút követelményként –, hogy az első fokon meghozott érdemi döntésekkel szemben, azt felülvizsgálandó, magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve hatósági döntésekkel szemben rendelkezésre álljon a bírói út” {42/2004. (XI. 9.) AB határozat, ABH 2004, 551, 572, lásd még: 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3059/2017. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság emellett a jogorvoslathoz való jog alapvető alkotmányos követelményeként határozta meg a ténylegességet és a hatékonyságot.
- [33] A tényleges jogorvoslat lehetősége azt foglalja magában, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza, biztosítsa a jogsérelem orvosolhatóságát {régebbi gyakorlatból: 23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186; 19/1999. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1999, 150, 156; 39/2007. (VI. 20.) AB határozat, ABH 2007, 464, 504; a jelenlegi gyakorlatból: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]; 18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [10]; 25/2018. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [17]; 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37]; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}.
- [34] A hatékonyság pedig azt a követelményt jelenti, hogy a jogorvoslati fórumnak legyen valódi felülbírálati jogköre, ugyanakkor ezáltal ne váljon elsőfokú fórummá. Ebből következően alkotmányellenesnek minősítette az Alkotmánybíróság azt a szabályozást, amely a jogorvoslati fórumot kényszerpályára állította annak következtében, hogy érdemben megsabta a döntés tartalmát [„formális és eleve kilátástalan jogorvoslati lehetőség”: 22/1991. (IV. 26.) AB határozat, ABH 1991, 408, 411]. Kiüresítheti a jogorvoslathoz való jogot az is, ha a jogorvoslati fórum dönt először valamely, az ügy érdemi megítélése szempontjából lényeges jogkérdésben, vagy először értékel egy releváns tényt {6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [98]}. Sérti a jogorvoslati jogot, ha a másodfokú bíróság eljárása során olyan döntést hoz, amely „elsőfokúnak” tekintendő, és a jogalkotó nem biztosít jogorvoslatot [pl. a pénzbírsággal összefüggésben: 22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108].
- [35] A fenti értelmezési elvek az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlatában is tovább élnek, azok a következő ügyekben megerősítést nyertek: 25/2018. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [17]; 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37]; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16].
- [36] 3. Az Alkotmánybíróság az előző pontban foglalt alkotmányos követelményeket a jogalkotóval szemben fogalmazta meg. Egyértelművé tette ugyanakkor azt is, hogy „a jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesítése nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem

az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a bíróságokat is kötelezi” {3146/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [26]}.

- [37] Az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlatában a jogorvoslathoz való jog védelmi körében ezért megjelenik az az alkotmányos követelmény, amely szerint ha a jogalkotó mégis megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez a jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön.
- [38] 5. A fentiek alapján úgy gondolom, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat felvetheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmének a lehetőségét, ugyanakkor egyetértek a jelen döntés azon következtetésével, hogy a felülvizsgálati kérelem formai követelményeire vonatkozó jogszabályi rendelkezések kúriai értelmezése az adott ügyben nem alapoz meg érdemi vizsgálatot.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [39] Az alkotmányjogi panasz visszautasításával egyetértek. Az ügy alapján felvetődő alkotmányjogi kérdésekkel kapcsolatban az alábbiakra is szükséges figyelmet fordítani.
- [40] 1. Kétségtelen, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] nem foglalja magában a rendkívüli jogorvoslatok igénybevételének lehetőségét [lásd például: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]; 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [19]; 3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [42]}. Másként fogalmazva: a jogorvoslathoz való jog senkinek sem biztosít alapjogot arra, hogy a jogerős bírósági döntéseket további jogvita tárgyává tegye [lásd összefoglaló jelleggel azt, hogy mi nem tartozik a jogorvoslathoz való jog alkalmazási hatálya alá: 3004/2022. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]}. Ugyanakkor ahhoz sem fér kétség, hogy amennyiben a jogalkotó biztosít a jogerős döntéssel szemben rendkívüli jogorvoslatot, akkor ennek az eljárási szakasznak is meg kell felelnie a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó követelményeknek {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [41] Mivel az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] nem jelölte meg alkotmányjogi panaszában, és mivel a jogorvoslathoz való jogra hivatkozva azt sérelmezte, hogy a jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelme alkalmatlan volt az érdemi vizsgálatra, a visszautasítással és annak indokolásával alapvetően egyetértek.
- [42] 2. A jelen ügytől elvonatkoztatva azonban rá kell mutatni arra, hogy alkotmányjogi szempontból is alapvető jelentőségű kérdéseket feszeget az a probléma, hogy a bírósági eljárásban az elektronikus kapcsolattartásra rendszeresített, kötelezően alkalmazandó űrlapok megválasztásában való tévedés mennyiben lehet korlátja a bírósághoz fordulás jogának (a kereset előterjesztése rossz űrlapon), illetve a jogorvoslathoz való jognak (a fellebbezés előterjesztése rossz űrlapon). E tekintetben egy érdemi vizsgálat tárgyához tartozhatna annak elemzése is, hogy korunk viszonyai között a hatóságokkal és más szolgáltatókkal való elektronikus kapcsolattartás lehetősége/kötelezettsége, azon belül az elektronikus űrlapok alkalmazása milyen funkciót tölt be egy olyan kapcsolattartási rendszerben, amely egyre inkább a programozott számítástechnikai megoldások irányába halad. Az elektronizálás közérdekűsége érinti-e és milyen módon az alapjogok gyakorlását, azok korlátozását? Az űrlapkényszer többnek tűnik, mint merő formalitás, és ezt a tényt egy érdemi alkotmányjogi vizsgálatban is kezelni kellene. Az elektronikus űrlapok és egyéb beadványok (például bevallások) alkalmazási kötelezettsége hasonló kérdéseket vethet fel a hatósági eljárásokban is. Mindezek vizsgálatára azonban olyan indítványra van szükség, amely alkalmas az érdemi döntéshozatalra.

- [43] 3. Téves űrlaphasználat esetében a Kúria a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó azon Kp.-beli szabály alapján dönt a felülvizsgálati kérelmekről, amely szerint visszautasítási ok, ha „az elektronikus kapcsolattartásra köteles fellebbezésre jogosult vagy a jogi képviselő nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő” [Kp. 102. § (1) bekezdés d) pont]. Megállapítható tehát, hogy a Kúria úgy tekint a megfelelő űrlap használatára, mint jogszabályban meghatározott kötelező formai kellékre. Következésképpen a törvényalkotó emelte törvényi szintre az elektronikus űrlap alkalmazását, és annak tartalmi követelményeit, ugyanakkor rendeleti szintű jogszabályok részletezik azok végrehajtását [lásd: a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.); Kp., az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény; rendeleti szinten pedig a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (BÜSZ); a polgári perben és a közigazgatási bírósági eljárásban alkalmazható nyomtatványokról szóló 17/2020. (XII. 23.) IM rendelet]. Normakontroll eljárásban – elsősorban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, avagy a XXVIII. cikk (1) bekezdésének hatálya alatt – adott esetben vizsgálható lenne, hogy az űrlapok meghatározott tartalommal való rendszerítése visszavezethető-e törvényi szintre, amely már alkalmas lehet alapjogkorlátozásra.
- [44] A bírói döntés felülvizsgálata esetében – figyelemmel adott esetben a 2/2021. (XI. 08.) KK véleményben foglaltakra is – a kérdés valójában az, hogy a törvényekhez kötöten eljáró bíróságoknak, különösen az Alaptörvény 28. cikke alapján, van-e értelmezési mozgásterük arra, hogy az űrlapok kötelező használatát ne úgy kezeljék, mint jogszabályban meghatározott kötelező formai feltételt. Ezekén felül megfelelő indítványozó és indítvány alapján az is kérdésként merülhet fel, hogy a törvényalkotó hagyott-e a Kúriának lehetőséget arra, hogy adott esetben hiánypótlási felhívással támogassa a téves űrlapot alkalmazó felek igényérvényesítését abban a rendkívüli jogorvoslati eljárásban, amelyben az ügyvédi képviselőt kötelező.
- [45] Egyértelmű, hogy a Legfelsőbb Bíróságnak/Kúriának a „felülvizsgálat teljességére” és a „tartalom szerinti elbírálásra” alapozott korábbi közigazgatási bírói gyakorlata a Kp. és a Pp. hatálybalépésével új, szigorúbb irányt vett. Az új, szigorúbb gyakorlat pedig alkalmazkodást követel a felektől és jogi képviselőiktől. De csak akkor, ha annak van alkotmányos alapja.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [46] Az indítvány visszautasítását támogatom.
- [47] 1. Az indítványozók, azon túl, hogy meg sem jelölték az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére önállóan nem hivatkoztak, az Alkotmánybíróság korábbi határozatából csak a jogorvoslatihoz való joguk sérelmével kapcsolatban idézték a tisztességes eljáráshoz kapcsolódó részt (ld. indítvány 15. oldal, illetve indítványkiegészítés 3-4. oldal). A (közigazgatási ügyben hozott) jogerős bírósági döntéssel szemben a Kúriához benyújtott felülvizsgálati kérelmet az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlata szerint – nem tekinti olyan jogorvoslatnak, amelyre az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a védelme kiterjed. Mindezekből következően az indítvány nem jelöl meg olyan, Alaptörvényben biztosított jogot, amelynek sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában vizsgálható lenne. Erre figyelemmel tudtam támogatni az indítvány visszautasítását.
- [48] 2. Függetlenül attól, hogy az indítvány az 1. pontban (Indokolás [47]) kifejtett álláspontomból következően visszautasítandó volt, a teljesség kedvéért utalok arra, hogy *dr. Sulyok Tamás* különvéleményének 1., 3. és 4. pontjában, továbbá *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* párhuzamos indokolásának 2. és 3. pontjában foglalt felvetéseket indokoltnak, és egy megfelelő indítvány esetén ezeket a felvetett kérdéseket magam is átgondolnának tartom.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [49] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állította. Figyelemmel az indítványhoz kötöttség elvére, az alkotmányjogi panasz visszautasításával egyetérttem. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően pedig nem terjed ki a felülvizgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum tényleges képes legyen a jogsérelem orvoslására [lásd például: 3513/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [33]]. Az Alkotmánybíróság ezen gyakorlatára figyelemmel az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási követelmények egyikét sem teljesítette.
- [50] Ettől független kérdés ugyanakkor, hogy sérti-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az a gyakorlat és annak nyomán azon egyedi döntés, amely kifejezett jogszabályi előírás hiányában tekint egy, a tartalma szerint érdemi elbírálásra alkalmas indítványt formailag (adott esetben egy nem megfelelő űrlap használata, vagy az ügyfélkapu és cégkapu nem megfelelő használata miatt) érdemi elbírálásra alkalmatlannak. Álláspontom szerint ez a kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőséggel bír, ezért egy ennek vizsgálatára irányuló, a határozott kérelem követelményét teljesítő alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi vizsgálatát a jövőben támogatni fogom. Azaz annak ellenére, hogy az indítvány visszautasításával jelen esetben az Alkotmánybíróság hatásköreire és gyakorlatára figyelemmel egyet tudtam érteni, a jelen végzéshez különvéleményt csatoló alkotmánybíró-társaim elvi megközelítését is osztom.

Budapest, 2022. április 26.

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró különvéleménye

- [51] Nem értek egyet az alkotmányjogi panasz visszautasításával, az indítványt érdemben kellett volna elbírálni.
- [52] 1. A Kúria az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a felülvizsgálati kérelmet azért utasította vissza érdemi vizsgálat nélkül, mert annak benyújtására az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett felperes nem az arra szolgáló P21 azonosítójú űrlapot vette igénybe, hanem az adattartalmában ahhoz hasonló P23 „Űrlap egyéb beadvány benyújtásához” című űrlapot.
- [53] Az űrlapok használatára vonatkozó háttér jogi szabályozás több szintű. Az elektronikus kapcsolattartást előíró, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvényi, az űrlapok rendszeresítésére felhatalmazó, a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: BÜSZ) miniszteri rendeleti, míg az űrlapokat rendszeresítő OBH elnöki utasítás (a továbbiakban: OBHE) közjogi szervezetszabályozó eszköz szinten szabályoz. Ehhez társul – nem jogszabályként – az OBH honlapján az egyes nyomtatványokhoz kapcsolódó tájékoztató. A BÜSZ IM rendeleti szinten csak az űrlap alkalmazását írja elő, ami egy „kísérő irat”, ennek a melléklete a jogszabályi feltételeknek adott esetben egyébként megfelelő felülvizsgálati kérelem. Az OBHE határozza meg a konkrét nyomtatványi formát és tartalmat, amely egyrészt nem jogszabály, másrészt közjogi szervezetszabályozó eszközként a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvénnyel (a továbbiakban: Jat.) összhangban nem tartalmazhatna a peres félre vagy annak jogi képviselőjére kötelező érvényű rendelkezést, ráadásul olyat, amelynek elmulasztása esetén a bíróság a Kp. alapján érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja a felülvizsgálati kérelmet. A hatékony jogorvoslat a gyakorlatban tehát egy „kísérő irat” formai hibája miatt nem érvényesül, úgy hogy annak a formáját és tartalmát nem jogszabály teszi kötelezővé a fél, illetve a jogi képviselő számára. Ez mind az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság, mind az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog szempontjából aggályos lehet.

- [54] 2. A következetes alkotmánybíróági gyakorlat szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően nem következik a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása {3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]; 3239/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [55] Ugyanakkor az Alkotmánybíróóság a 6/2020. (III. 3.) AB határozatban leszögezte azt is, hogy amennyiben a jogalkotó mégis megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez a jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön.
- [56] Az Alkotmánybíróóság a jogorvoslathoz való jog alkotmányos követelményeivel összefüggésben rámutatott, hogy „– bár a jogorvoslathoz való alapjogból nem következik kényszerítően [a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb] jogorvoslati lehetőség megteremtése, ha a jogalkotó mégis megnyitotta e jogorvoslati forma lehetőségét, akkor – a jogalkotónak alkotmányos kötelessége olyan eljárásjogi szabályok megalkotása, amelyek alkalmazásával az alkotmányos jogokat ért jogsérelem valóságosan, azaz hatékonyan orvosolhatóvá válik” {3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37]}.
- [57] 3. A joggyakorlatból megismerhető körülmény, hogy ha a jogi képviselő a felülvizsgálati kérelmet nem az arra rendszeresített P21-es úrlapon, hanem – ahogy a jelen ügyben is – a P23-as úrlapon nyújtja be, akkor amennyiben hibáját korrigálni kívánja a felülvizsgálati kérelem joghatályának fenntartásával [a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 49. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint], akkor a szabályszerű felülvizsgálati kérelmet már csak a P23-as úrlapon nyújthatja be, vagyis azon az úrlapon, amelyen való benyújtás miatt felülvizsgálati kérelmét visszautasították. A hatékony jogorvoslathoz való jog érvényre juttatása szem előtt tartásának mellőzésével e jogértelmezési nehézséget okozó jogalkalmazási gyakorlatra azonban a Kúria a visszautasító végzés indokolásában nem hívta fel a peres fél és jogi képviselője figyelmét.
- [58] 4. A fentiek alapján álláspontom szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül, és ezért érdemi vizsgálatot igényelt volna annak vizsgálata, hogy a nem megfelelő úrlapon, de az egyéb formai és tartalmi követelményeknek eleget tevő felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli visszautasítását, valamint a felülvizsgálati kérelem joghatályának fenntartását lehetővé tevő, az úrlapok szabályszerű használatára vonatkozó jogorvoslati kioktatást mellőző kúriai döntés összhangban van-e a hatékony jogorvoslathoz való joggal. Az Abtv. 28. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy valódi alkotmányjogi panaszra irányuló eljárásban az Alkotmánybíróóság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti normatív alkotmányjogi panaszeljárást is lefolytassa, amely szabályt alkalmazva az érdemi vizsgálatnak arra is ki kellett volna térnie, hogy az úrlapokat milyen jogforrási szinten rendszeresítették, és azok hatálya a peres felekre, valamint a jogi képviselőkre miként terjed ki.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

- [59] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróági ügyszám: IV/694/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3213/2022. (V. 11.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy az alábbi hét jogerős elítélése kapcsán kezdeményezte összbüntetési eljárás lefolytatását a Fővárosi Törvényszékhez 2020. november 20-án előterjesztett beadványában:
- a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. április 14-én kelt 11.B.X.21.565/2013/96. számú, és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 21.Bf.6452/2016/3. számú határozata folytán 2016. június 14-én jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 1 év 10 hónap szabadságvesztés és 3 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2010. december 4., 2011. január 7., 2011. január 10);
 - a Fővárosi Törvényszék 2015. május 28-án kelt 26.B.1149/2012/168. számú, és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.270/2015/38. számú határozata folytán 2016. június 28-án jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 7 év 6 hónap szabadságvesztés és 8 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2003. december 18., 2005. június-október, 2006. március-2007. augusztus 15., 2012. június 1.);
 - a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. február 5-én kelt 8.B.20.069/2014/131. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.8278/2016/13. számú határozata folytán 2017. február 21-én jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 2 év szabadságvesztés és 2 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2010. október);
 - a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. június 8-án kelt 13.B.XVI.31.586/2015/31. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Bf.10.746/2016/6. számú határozata folytán 2017. május 15-én jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 1 év 8 hónap szabadságvesztés és 2 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2012. január 13., 2012. január 24-25.);
 - a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. június 26-án kelt 19.B.XIV.20.759/2013/134. számú, és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Bf.10.802/2017/8. számú határozata folytán 2017. október 30-án jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 9 hónap szabadságvesztés és 1 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2005. május 19.);
 - a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. június 17-én kelt 825.B.31.769/2013/258. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bf.10.688/2019/7. számú határozata folytán 2020. szeptember 15-én jogerőre

emelkedett ítéletével kiszabott 3 év 6 hónap szabadságvesztés és 4 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2004. augusztus 31-2005. szeptember 5.);

– a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. február 28-án kelt 10.B.12.465/2016/93. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.9610/2019/20. számú határozata folytán 2020. október 29-én jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 1 év szabadságvesztés és 2 év közügyektől eltiltás (elkövetési idő: 2012. március 30.–2012. augusztus 23.).

- [3] A Fővárosi Törvényszék 26.Bpk.60/2021/2. számú 2021. február 16-án kelt ítéletével a felsorolt hét jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztést összbüntetésbe foglalta. Az összbüntetés tartamát 10 év 2 hónap 10 nap szabadságvesztésben állapította meg, amelyből az indítványozó feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [4] A Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 2021. április 21-én végleges 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az összbüntetés tartamát 11 év 1 hónap szabadságvesztésben állapította meg. Az elítélt jelenleg ezt a büntetését tölti.
- [5] 2. Az indítványozó 2021. június 12-én postára adott, az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyet 2021. október 15-én érkezett beadványával kiegészített (a továbbiakban együtt: alkotmányjogi panasz). Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésből levezetett visszaható hatály tilalmát, továbbá a C) cikk (1) bekezdést, az R) cikk (1)–(3) bekezdést és a T) cikk (1)–(3) bekezdést.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint az összbüntetésbe foglalás ugyan az időrendben utolsó ítélet jogerőre emelkedésével nyílik meg, de az összbüntetésbe foglalás során alkalmazandó büntető törvény meghatározása szempontjából – összhangban a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 2. §-ban, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2. §-ban foglaltakkal – az alapul fekvő bűncselekmények elkövetési ideje a meghatározó. Az indítványozó az Alkotmánybíróság 1/2020. (I. 2.) AB számú határozatára (a továbbiakban: Abh1.) hivatkozva megállapítja, hogy valamennyi bűncselekményét a régi Btk. hatálya alatt követte el és a régi Btk. összbüntetési szabályainak alkalmazása rá nézve kedvezőbb büntetést eredményeznének, így a másodfokú bíróság ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésből levezetett visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát. Az indítványozó véleménye szerint a bíróság jogértelmezése már jogalkotásnak minősül, ezért az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésben rögzített hatalommegosztás elvét, valamint az R) cikk (1)–(3) bekezdést és a T) cikk (1)–(3) bekezdést is sérti.

II.

- [7] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

„R) cikk (1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.”

„T) cikk (1) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Sarkalatos törvény eltérően is megállapíthatja az önkormányzati rendelet és a különleges jogrendben alkotott jogszabályok kihirdetésének szabályait.

(2) Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.

(3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.”

III.

- [8] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint az indítványozót fogva tartó büntetés-végrehajtási intézet és az indítványozó jogi képviselője 2021. április 21-én vette át a támadott másodfokú ítéletet. Az indítványozó 2021. június 12-én – határidőben – postára adta alkotmányjogi panaszát.
- [10] Az alkotmányjogi panasz részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdés], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdést, az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdést, R) cikk (1)–(3) bekezdést, T) cikk (1)–(3) bekezdést], és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági határozat megjelölését [Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítélete], az indokolást a támadott határozat alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg annak megsemmisítésére vonatkozóan.
- [11] Az indítvány eleget tesz továbbá az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek, mivel jogerős összbüntetési határozat ellen irányul. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntést érintően az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozat rá vonatkozó büntetőjogi szankciót rögzít, nyilvánvalóan érintett is.
- [12] Az indítvány abban a tekintetben nem felel meg a határozott kérelem követelményeinek, hogy nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés, R) cikk (1)–(3) bekezdés, T) cikk (1)–(3) bekezdés tekintetében. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadályá {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése a hatalommegosztás alkotmányos alapelvét rögzíti, amivel kapcsolatban már megállapította, hogy mivel nem az Alaptörvényben biztosított jog, annak sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapítható {3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}. Nem tartalmaz továbbá az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése {lásd például: 3309/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [10]} és a T) cikk (1)–(3) bekezdése sem {lásd például: 3243/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [13]}, így azokra alkotmányjogi panaszt alapítani nincs lehetőség.
- [14] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítvány a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelmére vonatkozó indokolást tartalmaz, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét ebben a vonatkozásban vizsgálta.
- [15] 2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által előadott aggályok felvetik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés vonatkozásában a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét.
- [17] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet a teljes ülés elé. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

- [18] Az indítvány megalapozott.
- [19] 1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, vagyis azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes [3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]]. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme. Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panaszeljáráásban az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatta, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése.
- [20] 2. A kifogásolt bírói határozatok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata keretében az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette az összbüntetés jogintézményére vonatkozó, korábbi határozataiban tett és jelen alkotmánybírósági eljárásban is irányadó főbb megállapításait.
- [21] 2.1. Az Alkotmánybíróság 10/2018. (VII. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.) megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-a alaptörvény-ellenes, ezért azt – *ex nunc* hatállyal – megsemmisítette. A megsemmisített rendelkezés előírta, hogy „[h]a az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre, a Btk. 93–96. §-át kell alkalmazni”. Az összbüntetés módosított szabályainak a bevezetését a jogalkotó tehát nem bízta a jogalkalmazásra, hanem arról a Btkátm. 3. §-ával rendelkezett. Az Alkotmánybíróság vizsgálatában a Btkátm. 3. §-át érintően nem csupán azt állapította meg, hogy az az érintett elítéltekre nézve hátrányos tartalmú, helyzetüket elnehezítő szabály, hanem azt is, hogy a rendelkezés alkalmazásáról a jogalkotó visszamenőleges hatállyal rendelkezett. Ezek összehatásaként pedig a Btkátm. 3. § a visszaható hatály tilalmával ellentétes szabályt rögzített, így helye volt az alaptörvény-ellenesség megállapításának (Abh2., Indokolás [63]–[67]).
- [22] 2.2. Az Alkotmánybíróság 3360/2018 (XI. 28.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh3.) az Abh2. rendelkező részében és indokolásában tett megállapításokat alkotmányjogi panaszeljáráásban alkalmazta és tekintette irányadónak.
- [23] Az Abh3.-ban megerősítette továbbá az Alkotmánybíróság, hogy „[a] Btkátm. 3. §-a szerinti alkalmazási szabály megsemmisítését követően az eljáró bíróságok a Btk. 2. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva hozhatnak döntést arról, hogy az adott összbüntetési eljárásban a régi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai tartalmazzak-e enyhébb rendelkezéseket az elítéltekre nézve, és ezért az egyes esetekben melyik büntető törvény alkalmazandó” (Abh2., Indokolás [79], Abh3., Indokolás [26]).
- [24] Ezen döntéshozatal az Alkotmánybíróság álláspontja szerint komplex értékelést követel meg, amelyre vonatkozóan az Abh3. [30] bekezdése ad iránymutatást.
- [25] A határozat szerint az Abh2.-t „követően ezért a bíróságok valamennyi olyan összbüntetésbe foglalás során kötelesek lefolytatni a Btk. 2. §-a szerinti vizsgálatot, amikor az összbüntetésbe foglalandó ítéletek között van olyan, amely alapjául szolgáló cselekmény elkövetési ideje a régi Btk. hatálya idejére esik, feltéve hogy az összbüntetésbe foglalás egyéb törvényi feltételei az adott esetben fennállnak. Az új Btk. összbüntetési szabályai pedig a Btk. 2. §-a értelmében csak olyan esetben alkalmazhatók mérlegelés nélkül, ha az összbüntetésbe foglalással érintett valamennyi ítélet alapjául szolgáló cselekmény elkövetésére a Btk. hatálybalépését követően került sor.” (Abh3., Indokolás [32])
- [26] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben végezte el az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: 2/2019. BJE) Alaptörvénnyel való

összhangjának a vizsgálatát. Annak eredményeként pedig arra a következtetésre jutott, hogy a 2/2019. BJE sérti mind az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, mind pedig az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeket, ezért a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben történt közzétételére, 2019. június 25. napjára visszaható hatállyal megsemmisítette.

- [27] Az Abh3. értelmében a 2/2019. BJE rendelkező része azért nem áll összhangban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, mert az abban foglalt értelmezés nem felel meg a visszaható hatály tilalmából fakadóan az Abh2.-ben az összbüntetési szabályok kapcsán kifejtett követelményeknek.
- [28] „Az Abh.-ban [értsd: Abh2.] az Alkotmánybíróság a Btk. 93–96. §-aira vonatkozóan nem vont le közvetlen következtetést. Ám annak eredményeként, hogy a Btkátm. 3. §-a csupán alkalmazási szabály volt, amely a Btk. 93–96. §-ok alkalmazásáról rendelkezett, az Alkotmánybíróság a visszaható hatály tilalmának a megsértését a Btk. 93–96. §-ok tartalmi vizsgálata alapján állapította meg. Ennek következtében a Btkátm. megsemmisített 3. §-át érintően levont következtetéseket az Alkotmánybíróság a Btk. 93–96. §-aiban rögzített összbüntetési szabályokra is irányadónak tekintette.” (Abh1., Indokolás [52])
- [29] Rögzítette továbbá az Alkotmánybíróság, hogy „[ö]sszbüntetésbe foglalni csak jogerős ítéleteket lehet. Az ítéletek jogerőre emelkedése ténykérdés. Az összbüntetésbe foglalás lehetősége ugyan valóban az időrendben második jogerős ítélettel nyílik meg, ez azonban nem jelenti azt, hogy az időrendben első ítélet büntetőjogi jogkövetkezményt meghatározó rendelkezését az összbüntetés ne foglalná magába, ne írná felül. Az összbüntetés így ugyanolyan hatást gyakorol az időrendben elsőként jogerős ítéletre, mint az összbüntetéssel érintett több jogerős ítéletre. Ebből következően a visszaható hatály tilalmának a tiszteletben tartása szempontjából az időrendben elsőként hozott ítélet meghatározó.” (Abh1., Indokolás [55])
- [30] Mivel a 2/2019. BJE rendelkező része ezen szempontokkal ellentétes iránymutatást tartalmazott a jogalkalmazás számára, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 2/2019. BJE sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.
- [31] Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmányossági vizsgálat keretében rögzítette a határozat az alábbiakat is.
- [32] „Az összbüntetés szabályait a jogalkotó hagyományosan a büntető törvénykönyv általános részében helyezi el. Ennek megfelelően az összbüntetést a Btk. hatályosan is a 93–96. §-okban, a büntetés kiszabására irányadó rendelkezéseket összefoglaló IX. Fejezetben szabályozza. A Btk. szabályainak az időbeli hatályát maga a törvény határozza meg. A Btk. 2. § (1) bekezdése értelmében a bűncselekményt – a törvényben foglalt kivételekkel – az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. A törvényhez fűzött jogalkotói indokolás értelmében a Btk. felhívott rendelkezése – a hatályos joggal egyezően – általános szabályként azt írja elő, hogy a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. A *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elvekből következik, hogy az új bűncselekményt megállapító, illetve az elbírálást szigorító büntető törvénynek nem lehet visszaható ereje. A törvény a visszaható hatály tilalma alól két kivételt határoz meg: a később hatályba lépett enyhébb szabályozást, illetve – bizonyos esetekben – a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmények körét. Sem a jogszabály szövegéből, sem az ahhoz fűzött jogalkotói indokolásból nem vezethető le kivételszabály a bűncselekmény elbírálása körében irányadó anyagi jogi szabályok körét érintően.” (Abh1., Indokolás [59]–[62])
- [33] Az Alkotmánybíróság szerint továbbá „egyértelmű, hogy az összbüntetés anyagi jogi szabály, és az összbüntetés megállapítása az ítélkező bíró feladata, függetlenül attól, hogy arra az alapeljárásban vagy utóbb, különleges eljárásban kerül sor. Anyagi jogi szabály alkalmazásakor pedig az ítélkező bírónak a Btk. 2. §-a alapján kell eljárni. Azt, hogy a Btk. 2. §-át mikor nem kell alkalmazni, maga a törvény egyértelműen és taxatívén rögzíti. A kivételszabályokat ugyanis a jogalkotó a Btk. 2. § (2)–(3) bekezdéseiben pontosan meghatározta. Minden olyan esetben, amelyre nem irányadóak ezek a kivételszabályok, a Btk. 2. § (1) bekezdése szerinti főszabály az irányadó és az alkalmazandó a jogalkotó szándéka szerint. [...] A Kúria a BJE rendelkező részében foglalt megállapítással lényegében egy új kivételszabályt, vagyis jogot alkotott, amellyel a Btk. 2. § (1) bekezdése szerinti főszabály alkalmazását az összbüntetéssel összefüggő egyes esetekben kizárta.” (Abh1., Indokolás [64]–[65])
- [34] Ezért az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben megállapította, hogy a 2/2019. BJE meghozatalakor a Kúria túllépte a jogegység biztosítására vonatkozó alaptörvényi felhatalmazás kereteit, és elvonta a törvényhozói hatalmi ág jogkörét, ami az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének a sérelmét eredményezte.
- [35] 3. Az indítványban kifogásolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó visszaható hatály

tilalma alapján vizsgálta meg. Annak során különösen irányadónak tekintette az Abh1., az Abh2. és az Abh3. megállapításait.

- [36] 3.1. A jogállamiság klauzulából kiolvasható jogbiztonság követelménye az Alkotmánybíróság következetes fel fogása szerint azt jelenti, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66; újabb gyakorlatból: 38/2012. AB határozat, Indokolás [84] és 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]}. A jogbiztonság teremti meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}. „A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye felöleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.” {Abh2., Indokolás [50]; legutóbb megerősítette: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [39]}
- [37] Ezen követelmény érvényesülése az indítványozó esetében az alábbiakra tekintettel volt vizsgálható. Az indítványozó valamennyi összbüntetésbe foglalni kért alapítélete 2013. július 1-jét követően emelkedett jogerőre, azonban valamennyi alapítélettel elbírált cselekményét a Btk. hatálybalépése, azaz 2013. július 1-je előtt követte el.
- [38] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint – tekintettel az Abh2.-re és az Abh1.-re, valamint az összbüntetésbe foglalás egyes kérdéseiről szóló 3/2002. Büntető jogegységi határozatra (a továbbiakban: 3/2002. BJE) – a régi Btk. az indítványozóra nézve kedvezőbb rendelkezéseket tartalmazott, mint a hatályos Btk. Mivel az indítványozó valamennyi bűncselekményét a legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedését megelőzően követte el, ezért a jogerősen kiszabott büntetéseit a régi Btk. 92. § (1) bekezdése alapján összbüntetésbe kellett foglalni. A bíróság az összbüntetés tartamának meghatározásakor a súlyosabb büntetésből indult ki és a régi Btk. 93. §-a alapján úgy határozta meg mintha halmazati büntetést szabott volna ki, így a 3/2002. BJE II/3. pontjára figyelemmel a rövidebb tartamú büntetések háromnegyed részét engedte el (elsőfokú ítélet 2. oldal utolsó két bekezdés és 3. oldal első két bekezdés).
- [39] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a régi Btk. összbüntetési szabályait, mert az összbüntetésbe foglalás alapjául szolgált valamennyi ítélet a Btk. hatálybalépése után emelkedett jogerőre, ezért az összbüntetésbe foglalásra a bíróság álláspontja szerint a Btk. rendelkezéseit kellett alkalmazni. Az alapítéletek közül kettő szintén a hatályos Btk. szabályait alkalmazta és a másodfokú bíróság szerint ez is a hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazása mellett szólt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a 3/2002. BJE nem rögzíti kötelezően a rövidebb tartamú büntetések háromnegyed részének az elengedését, mert annak mértéke bírói mérlegelés eredménye. Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az első fokon kiszabott összbüntetés mértékét megváltoztatva, annak mértékét hosszabb időtartamban állapította meg (10 év 2 hónap 10 nappól 11 év 1 hónapra emelte).
- [40] 3.2. A támadott másodfokú bírósági határozat kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az nem áll összhangban az Abh1., Abh2. és az Abh3. megállapításaival.
- [41] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[a]z alkotmányos büntetőjognak az Alaptörvény rendelkezéseiből fakadó komplex követelményrendszere, a jogállamiság és a jogbiztonság érvényesülésének kritériumai, köztük különösen a visszaható hatály tilalma nem csupán irányt mutatnak, de határokat is szabnak a jogalkotói és a jogalkalmazói tevékenységnek” {16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [74]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint továbbá a *contra legem* bírói jogértelmezés felveti „a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének sérelmét is. A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás.” {3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [27]; de ugyanígy: 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [52]}
- [42] Az Alkotmánybíróság a konkrét alkotmányjogi panasz kapcsán megállapította, hogy az indítványozó összbüntetési indítványa alapján eljáró másodfokú bíróság tartalmilag a Btk. Alkotmánybíróság által megsemmisített 3. §-ának és az ugyancsak megsemmisített 2/2019. BJE-ben foglaltaknak megfelelő vizsgálatot folytatott, amely szerint nem a bűncselekmény elkövetésének az ideje, hanem az összbüntetési alapítéletek jogerőre emelkedé-

sének időpontja az irányadó az alkalmazandó büntető törvény megállapítása szempontjából. A másodfokú bíróság ennek eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó esetében nincs helye a régi Btk. összbüntetési szabályai alkalmazásának.

- [43] Az Alkotmánybíróság már az Abh2.-ben megállapította, hogy a Btkátm. 3. §-a szerinti alkalmazási szabály megsemmisítését követően az eljáró bíróságok a Btk. 2. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva hozhatnak döntést arról, hogy az adott összbüntetési vagy utólagos összbüntetési eljárásban a régi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai tartalmazznak-e enyhébb rendelkezéseket az elítéltre nézve, és ezért az egyes esetekben melyik büntető törvény alkalmazandó (Abh1., Indokolás [79]).
- [44] Az összbüntetés ugyanis – az Abh3. szerint – a Btk. 2. §-a szempontjából a bűncselekmény elbírálásának, azon belül speciális bünteteskiszabásnak minősül több okból is. Rendszertani megközelítésben azért, mert az összbüntetés szabályait a jogalkotó mind a régi Btk.-ban, mind a Btk.-ban a büntetés kiszabására irányadó rendelkezések között, az azonos című fejezetben helyezte el. Nyilvánvalóvá tette ezzel, hogy az összbüntetés megállapítása a büntetőjogi szankció kiszabásának egyik módja. Ezt a megközelítést támasztja alá az is, hogy az összbüntetést és annak mértékét a bíróság nem végzésben, hanem ítéletben állapítja meg. Tartalmi értelemben is bünteteskiszabás és nem csupán matematikai művelet az összbüntetésbe foglalás, hiszen az összbüntetésben határozza meg a bíróság azt a jogkövetkezményt, amelyet az elítélten ténylegesen végrehajtanak. Ezen felül az összbüntetés tartama vitathatatlanul bírói mérlegelés kérdése. Habár ez a mérlegelés az ítélethozatal általános eseteihez képest korlátozott, hiszen az összbüntetésbe foglalás során kizárt az alapítéletekben kiszabott büntetések újraértékelése, és nem vehető figyelembe az elkövető személyi körülményeiben az elítélések óta bekövetkezett változások sem, a végleges összbüntetési ítélet megállapításának mégis immanens része a bíró szubjektív megítélése. A bírói mérlegelés lehetősége és kötelezettsége abból fakad, hogy az elengedett pontos mértékét a jogalkotó az irányadó jogszabályi rendelkezésekben nem határozta meg. A fentiek miatt az összbüntetés nem tekinthető csupán jogtechnikai intézménynek, nem számok kalkulálása matematikai műveletekkel, hanem bírói mérlegelés eredményeként meghatározott büntetés, vagyis bünteteskiszabás (Abh3., Indokolás [28]–[29]).
- [45] Az Abh1.-ben az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy értelmezésében az összbüntetési szabályok alkalmazása során valójában bűncselekmények elbírálásáról van szó, és mivel az összbüntetés anyagi jogi szabály, alkalmazásukkor a bíróságoknak a Btk. 2. §-a alapján kell eljárniuk (Abh1., Indokolás [60]–[64]).
- [46] Konklúzióként foglalta össze végül az Abh3.-ban, hogy az Abh2.-t követően a bíróságok valamennyi olyan összbüntetésbe foglalás során kötelesek lefolytatni a Btk. 2. §-a szerinti vizsgálatot, amikor az összbüntetésbe foglalandó ítéletek között van olyan, amely alapjául szolgáló cselekmény elkövetési ideje a régi Btk. hatálya idejére esik, feltéve hogy az összbüntetésbe foglalás egyéb törvényi feltételei az adott esetben fennállnak (Abh3., Indokolás [32]).
- [47] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az összbüntetésbe foglalás során alkalmazandó büntető törvénykönyv meghatározásakor az alapul fekvő bűncselekmények elkövetési idejének van meghatározó jelentősége.
- [48] Az Alkotmánybíróság határozataiból egyértelműen kitűnik, hogy olyan esetben, amikor az összbüntetésbe foglalás törvényi lehetősége fennáll és legalább egy cselekmény elkövetési időpontja 2013. július 1-ét megelőzi, akkor a Btk. 2. §-a alapján a bíróságoknak mérlegelniük kell, hogy melyik Btk. összbüntetési szabályai kedvezőbbek az elítéltre nézve.
- [49] Az indítványozó az összbüntetésbe foglalt 7 jogerős ítéletével elbírált bűncselekményeit 2003-tól 2012-ig követte el (lásd támadott ítélet 4. oldal 3. bekezdés), vagyis az elkövetés ideje minden bűncselekmény esetén a régi Btk. hatálya alá esett. Ennek következtében az ismertett alkotmányos elveknek megfelelően, a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelmének elkerülése érdekében az összbüntetés megállapításakor a bíróságoknak vizsgálni kellett, hogy a régi vagy a hatályos Btk. rendelkezései eredményeznek kedvezőbb összbüntetést a konkrét ügy feltételei között az elítélt számára.
- [50] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a Btkátm. 3. §-át és a 2/2019. BJE-t egyaránt alaptörvény-ellenesnek minősítette és a jelen alkotmányjogi panasszal érintett mindkét bírósági határozat meghozatalát megelőző hatállyal megsemmisítette, a jelen ügyben eljáró másodfokú bíróságnak – az Alkotmánybíróság határozataiban foglalt iránymutatásnak megfelelően – a Btk. 2. §-a alapján kellett volna eljárnia, amely szerint az elkövetés időpontja az irányadó és az elbírálás időpontja csak a kedvezőbb büntetés esetén jöhet szóba.
- [51] Az elsőfokú bíróság ítéletében az Abh2.-re és az Abh1.-re hivatkozással ezen alkotmányos megközelítést alkalmazta (lásd: elsőfokú ítélet 4. oldal utolsó előtti bekezdés, 5. oldal 1–2. bekezdés).

- [52] A másodfokú bíróság azonban az összbüntetési ítélet alapjául szolgáló bírósági ítéletek jogerőre emelkedésének az időpontját – és nem az alapul szolgált bűncselekmények elkövetési idejét – vette alapul. Hiába utal a másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság határozatai nyomán a Btk. 2. §-án alapuló vizsgálat szükségességére, magát a vizsgálatot nem folytatta le. Ezzel szemben az eljáró másodfokú bíróság tartalmilag a Btkátm. megsemmisített 3. §-ának megfelelő vizsgálatot folytatott, és annak eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó esetében nincs helye a régi Btk. összbüntetési szabályai alkalmazásának.
- [53] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmánybíróságnak – a bíróságokra is kötelező – határozataival, az azokból fakadó követelményekkel összhangban nem álló bírósági határozat ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményekkel.
- [54] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményekkel, ezért azt – az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján eljárva – megsemmisítette.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2440/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3214/2022. (V. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 3.Bhar.102/2020/13. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró magánszemély indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abh.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Fővárosi Ítéltábla 3.Bhar.102/2020/13. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az indítványozó egy jog- és érdekvédelmi egyesület tagjaként perképviseletet látott el egy családjogi ügyben. Az eljárást követően az indítványozó egy közösségi oldalon 17 perc 14 másodperc időtartamú felvételt tett közzé „Családjogi bíró durva szereptévesztésben!” címmel. A felvételt 2017 márciusáig 400 alkalommal tekintették meg. A felvételen az indítványozó utalt a családjogi ügyben eljáró bíró származására, arra, hogy gyógyszer vagy hallucinogén hatása alatt állhatott, továbbá alacsony értelmi képességére.
- [3] A felvétel közzétételét követően a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnöke feljelentést tett, a sértett bíró magánindítványt terjesztett elő. Az indítványozó a vád tárgyává tett tényeket nem vitatta, bűnösségét azonban igen, mivel álláspontja szerint az elhangzott közlések a véleménynyilvánítás szabadságának oltalma alá esnek.
- [4] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a 14.B.9/2018/12. számú ítéletében a vádlottat felmentette. A bíróság álláspontja szerint az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlata alapján az indítványozó közléseit a véleménynyilvánítás szabadsága védi: a kritika megengedhetőségének határai a kormányzat és a közhivatalnokok esetében tágabbak, mint a magánszemélyek esetében.
- [5] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 27.Bf.7166/2019/7. számú ítéletében az elsőfokú döntést megváltoztatta: elrendelte az elektronikus adat (a vitatott közlés) hozzáférhetetlenné tételét, a vádlottat bűnösnek nyilvánította becsületsértés vétségében és őt egy évre próbára bocsátotta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az indítványozó cselekménye tényállásszerű (ez lényegében nem is volt vitatott), továbbá jogellenes is, mivel az átlépi a védett véleménynyilvánítás határát. A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság gyakorlata mellett hivatkozott a 2019.3.68. BH-ra, amelyek szerint nem védett a közlés, ha a célja önmagában a másik bántása, megalázása vagy közügyekkel össze nem függő öncélú támadása.
- [6] A harmadfokon eljáró Ítéltábla a támadott döntésben a másodfokú bíróság döntését a bűnösség és a büntetés tekintetében helybenhagyta. A jogerős döntés értelmében az indítványozó egyes kifejezései, mint a „botcsinálta”, „ultrafeminista” és a „férfigyűlölő” valóban a véleménynyilvánítás szabadságának védelmi körébe tartoznak, de e kereteket túllépte az indítványozó azzal, hogy a bíró származását összefüggésbe hozta a bírói alkalmasságával, és hogy az intelligencia hiányára (alacsony IQ-ra) utalt.
- [7] 3. Az Ítéltábla döntésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amit az Alkotmánybíróság IV/88/2021. számon vett nyilvántartásba. Mivel azonban a Budai Központi Kerületi Bíróság arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az ügyben perújítás van folyamatban, ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 32. §-a alapján az indítványt visszautasította.
- [8] Az indítványozó perújítási ügyében a Fővárosi Törvényszék 22.Bpi.7118/2021/5. számú végzésében a perújítási indítványt elutasította. Ezt a végzést a Fővárosi Ítéltábla 5.Bpkf.10.522/2021/3. számú végzése helybenhagyta.

- [9] Ezt követően az indítványozó ismét az Alkotmánybírósághoz fordult, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasszal. Az indítványozó szerint a támadott döntés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az ügyet részleteiben ismertető, az Alkotmánybíróság határozatait idéző indítvány szerint a támadott döntés az indítványozót a szabad véleményének kinyilvánítása miatt szankcionálta. Álláspontja szerint a kritikával illetett bíró közszereplő, és a közhatalmat gyakorló közszereplők kritizálhatósága a demokratikus társadalom fokmérője; a kritikába pedig bizonyos mértékű túlzás és provokáció is bele kell, hogy férjen. Előadta, hogy a bíró származásának jelentősége van az ügyben, mivel az közvetlenül összefüggött az ítélkező tevékenységével, kihatott a bíró jogértelmezésére.
- [11] A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó abban látta, hogy nem idézték be tanúként a sértett bírót, aki – az indítványozó hivatkozása szerint – nem befolyásmentesen tette a magánindítványt. Sérelmezte továbbá, hogy a kifogásolt közlést a bíróságok nem tekintették meg, hanem elfogadták azt, ami a vádiratban szerepelt.

II.

- [12] Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [13] Az Alkotmánybíróság Ügyrendje 31. § (6) bekezdése értelmében a vizsgált ügyben az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesztett a testület elé.
- [14] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [15] 1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése pedig rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [17] Az indítványozó saját ügyeiben jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság figyelembe vette az 1/2019. Tü. állásfoglalást, amely szerint „a folyamatban lévő felülvizsgálati vagy perújítási eljárás befejezése előtt előterjesztett alkotmányjogi panaszt az egyéb feltételek vizsgálata nélkül, egyesbírói eljárásban hozott végzéssel vissza kell utasítani” – ahogy azt az Alkotmánybíróság a IV/88/2021. számú ügyben tette. Ez az állásfoglalás kimondja azt is, hogy „a perújítási kérelmet elutasító döntés – ha az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette – önállóan is támadható alkotmányjogi panasszal, de ebben az esetben az Alkotmánybíróság csak

- a perújítási kérelem elutasítását vizsgálja, a jogerős döntést nem". Ha viszont a perújítást megtagadják, akkor az alkotmányjogi panasz elbírálásának akadályát elhárul és a jogerős határozatot támadó indítvány is elbírálható.
- [18] Mivel tehát jelen ügyben az indítványozó a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal is támadta, és perújítási kérelemmel is élt (és az utóbbira tekintettel visszautasították az előbbi), ezért a perújítási kérelem elutasítását követő, határidőben benyújtott alkotmányjogi panasszal a jogerős döntés is támadható.
- [19] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. E vonatkozásban megállapítható, hogy az indítvány részletesen indokolta az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét, nem tartalmazott viszont indokolást az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére: a hatósági ügyek tisztességes intézésének a sérelme jelen ügyben fel sem merült.
- [20] Az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [21] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [22] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy az indítványozó nem tehetett fel kérdéseket a sértettnek, és a bíróságok nem nézték meg a szóban forgó felvételt. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése azonban az általános hatáskörű bíróság számára fenn tartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}; az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül a bizonyítékok értékelését (azaz azt, hogy milyen bizonyítékok szükségesek a bűnösség megállapításához), továbbá büntetőeljárás (és nem alkotmányossági) kérdésnek tekintette, hogy a bíróság mely tanúkat idézi meg. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét nem vizsgálta érdemben.
- [24] Az indítvány ugyanakkor alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel azzal, hogy egy polgári ügyben eljáró bíró személye és eljárása milyen mértékű kritikának lehet a tárgya. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító panaszt érdemben vizsgálta.

IV.

- [25] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [26] 1. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése értelmében „[m]indenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához”. A véleménynyilvánítás szabadsága kommunikációs jog. Az alaptörvényi védelem tárgya elsődlegesen az információ: demokratikus társadalom csak abban az esetben jöhet létre és maradhat fenn, ha lehetőség van arra, hogy a különböző (gyakran egymással ellentétes) vélemények a társadalmat formálhassák.
- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) rámutatott: „a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közületben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek.” (Indokolás [17])
- [28] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában már több olyan ügy volt, ahol a személyiségi jog büntetőjogi védelme (rágalmazás, becsületsértés tényállások) állt szemben a véleménynyilvánítás szabadságával; az indítványozók más személyt sértő megnyilvánulásai miatt büntetőjogi szankcióban részesültek, és azt támadták meg az Alkotmánybíróságon [pl. 1/2015. (I. 16.) AB határozat, 3048/2020. (III. 2.) AB határozat, 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, 3322/2019. (XI. 26.) AB határozat, 3093/2019. (V. 7.) AB végzés]. Az Abtv. 27. §-ára alapított panaszok

esetében a mérlegelés szempontja minden esetben az volt, hogy a bírói döntés érintette-e az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát (a közlés az Alaptörvény IX. cikkének oltalmi körébe tartozik-e), illetve ha igen, akkor a szólásszabadság korlátozása vagy gyakorlásának teret engedése mellett fűződik-e erősebb alkotmányos érdekek.

- [29] A mérlegelés tárgyilagossága érdekében alakította ki – a korábbi alkotmánybíróági gyakorlatra támaszkodva – a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat azt a tesztet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e: a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Végül vizsgálni kell, hogy a közlés nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: „a véleménynyilvánítás szabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megaláztatás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása” (Indokolás [30]–[32]).
- [30] 2. A teszt alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a közlés „közügyekben való megszólalásnak” minősül-e, és így vonatkozik-e rá a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű védelme.
- [31] Az Abh. értelmében „[a] közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni.” (Indokolás [47]) Jelen ügyre vonatkoztatva ez azt jelenti, hogy más megítélés alá esik a bírói döntés tartalmának és a bíró személyének a kritikája. A bírói döntés helyessége, megfelelősége nem csupán az eljárásban részt vevő felek érdeke, hanem végső soron közügy: az egész társadalom érdeke, hogy a bíróságok megfelelő, jogszerű és társadalmi mércével mérve igazságos döntéseket hozzanak. A bírói döntések így természetesen kritizálhatóak, e kritika során bárki hangot adhat szubjektív, esetleg bántó vagy provokatív véleményének is. A bírói döntések médiában történő, tudományos vagy bármilyen más fórumon való kritizálása a véleménynyilvánítás szabadságának körébe tartozik, amely csak egészen kivételes esetekben korlátozható.
- [32] Nincs azonban társadalmi indoka annak, hogy a kritika a bíró személyére (származására vagy értelmi képességére) kiterjedjen. A véleménynyilvánítási szabadság gyakorlásának a bíró személye is tárgya lehet, az ilyen esetre viszont – társadalmi igazolás hiányában – nem vonatkozik a kiemelt védelem.
- [33] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy jelen ügyben az indítványozó nem közügyben nyilvánított véleményt.
- [34] 3. Az Abtv. 27. §-ára alapított panasz esetén az Alkotmánybíróságnak az egyedi eset kapcsán kell döntenie arról, hogy a közlést megilleti-e alkotmányos védelem, és ha igen, akkor ez milyen szintű. Ennek elbírálása során értékelnie kell a közlés kontextusát; a közlés tartalma és körülményei kihatnak a mérlegelés eredményére. Az Alkotmánybíróság más ügyben is vizsgálat alá vonta, hogy a szóban forgó közlés tényállítást vagy értékítéletet fogalmaz-e meg {pl. 3048/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [28]}. Jelen ügyben nem vált vitássá, hogy az indítványozó a bíróról alkotott véleményét fejezte ki, ezzel azonos álláspontra helyezkedtek az ügyben eljáró bíróságok is.
- [35] 4. A teszt harmadik elemeként az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a támadott döntés helyesen állapította-e meg a véleménynyilvánítás határát.
- [36] Az Alkotmánybíróság több ügyben kimondta, hogy a pusztán sértegető gyalázkodásra az Alaptörvény IX. cikke nem ad szabadságot: a „csak és kizárólag az érintett személy lejáratására irányuló, egyfajta szitokszóként megjelenő forma nem tartozik a véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának alkotmányosan védett körébe” {1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [35]; 3093/2019. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [17]}. Azokban az esetekben ugyanakkor, amikor a közlés a sértett – személyét kétség kívül sértő, de – magatartásának közösségi hatására vonatkozó utalás volt, az Alkotmánybíróság a közlést az Alaptörvény IX. cikkének védelmi körébe vonta

- {3048/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ha egy közlés nem öncélú gyalázkodás, hanem egy közéleti kérdés megvitatása, akkor „a sértő, erős kifejezések (adott esetben a trágár kifejezések is) a védelmi körbe tartoznak, a véleménynyilvánítás korlátját ez esetben csak az emberi méltóság érinthetetlen magva jelenti” {3322/2019. (XI. 26.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [37] Eseti mérlegeléssel kell megállapítani, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlásához vagy a személyiség védelmének biztosításához fűződik-e erősebb érdek. E mérlegelés normatív kiindulópontja az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése: „A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”
- [38] A bíróságok egybehangzóan állapították meg azt, hogy az indítványozó a becsületet sértő, bántó kifejezéseket használt. A fenti mérlegelés alapján megállapítható, hogy ezek a kifejezések nem a közügy megvitatását szolgálták, hanem a sértett személyét öncélú módon gyalázták. Ennek következtében nem állítható, hogy a támadott döntés alaptalanul jutott volna arra a következtetésre, hogy az indítványozó közlése a sértett emberi méltóságának sérelmére volt alkalmas.
- [39] 5. A fentieket összegezve az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az indítványozó nem közéleti kérdésben tett közlést, így az bár az Alaptörvény IX. cikkének védelmi körébe tartozik, a fokozott védelem nem vonatkozik rá. A támadott döntés az alapjogi kollíziót az Alaptörvény IX. cikkéből következő szempontok alapján mérlegelte, így nem állapítható meg, hogy az sértette volna az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2997/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3215/2022. (V. 11.) AB HATÁROZATA

jogszabályi rendelkezés alkalmazhatóságának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos „és a megismételt” szövegrésze a Szegedi Törvényszék előtt 101.K.701.461/2020. ügyszám alatt folyamatban lévő perben nem alkalmazható.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Szegedi Törvényszék az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján benyújtott bírói kezdeményezésében az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos „és a megismételt” szövegrésze alkalmazásának kizárását kérte a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmára hivatkozva, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése részét képezi.
- [2] A bíró indítványában azt adta elő, hogy az Alkotmánybíróság a 2/2022. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) megállapította a fentebb idézett szövegrész alaptörvény-ellenességét és rendelkezett annak megsemmisítéséről, de általános alkalmazási tilalmát nem rendelte el. A testület az Abh.-ban azt mondta ki, hogy ha „a bíró az előtte folyamatban lévő valamely ügyben azt észleli, hogy a felperes olyan jogi helyzetbe került, mint amilyen a jelen ügyben szerepel, indítványozhatja az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását az egyedi ügyből. A folyamatban lévő megismételt eljárások közül tehát azokban, amelyekben indokolt, bírói indítvány alapján egyedileg állapítható meg az alkalmazási tilalom.” (Abh., Indokolás [63]) Az indítványozó bíróság észlelte az Abh.-val azonos alkotmányjogi helyzetet, és ezért az Alkotmánybírósághoz fordult az egyedi alkalmazási tilalom megállapítása céljából.
- [3] 2. Az ügy lényege a következőképpen foglalható össze az indítványban írtak alapján.
- [4] Az alapügy felperesét mint adózót, amely azonos az Abh.-ban szerepelt felperessel, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Igazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzésre választotta ki általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) adónemben 2010. január–június és 2010. november–2011. szeptember közti időszakra nézve. A megbízólevelet 2011. december 13-án adták át a felperesnek, amivel elkezdődött az adóhatóság által folytatott alapeljárás.
- [5] Az elsőfokú adóhatóság 2015. október 8-án hozott 3877358959 számú határozatával a felperes terhére adóhiányt, késedelmi pótlékot és adóbírságot állapított meg arra a törvénysértésre alapítva, hogy a felperes az előbbi időszakra beadott áfa bevallásaiban jogellenesen gyakorolta adólevonási jogát. A felperes fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága a 2015. december 11-én kelt 3144716749 számú határozatával az elsőfokú határozatot a késedelmi kamat tekintetében megváltoztatta, ezt meghaladóan helybenhagyta. A felperes a határozatot 2015. december 14-én vette át.
- [6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2018. március 2-án hozott 19.K.30.529/2016/47. számú jogerős ítéletével a másodfokú határozatot új eljárásra kötelezés mellett hatályon kívül helyezte. Ítéletét azzal indokolta, hogy a határozat ellentmondásos. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2018. március 5-én hozott 2234161772 számú határozatával – a késedelmi pótlék összegének csökkentése mellett – az elsőfokú határozatot az indokolási rész megváltoztatása mellett helybenhagyta. A felperes a határozatot 2018. március 7-én vette át.
- [7] A felperes keresete folytán eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2018. július 5-én hozott 30.K.30.366/2019/12. számú jogerős ítéletével a másodfokú adóhatóság határozatát megsemmisítette,

és a másodfokú adóhatóságot ismét új eljárásra kötelezte. A döntés indokolása szerint a másodfokú adóhatóság a megismételt eljárásban csak formálisan tett eleget a bíróság kötelezéseinek, az ítélet kihirdetését követő első munkanapon meghozott határozata nagyrészt szó szerint egyezik a korábbiakban bírói felülvizsgálat tárgyává tett másodfokú határozattal.

- [8] A másodfokú adóhatóság felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a 2020. január 30-án kelt Kfv.V.35.573/2019/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet az érdemét érintően hatályában fenntartotta. Kifejtette, hogy a másodfokú adóhatóság által felülvizsgálati kérelmében hivatkozott azon körülmény, miszerint az adómegállapításhoz való jog elévüléséig csupán 17 nap állt a rendelkezésére, nem mentesítheti a hatóságot a jogszabályi kötelezettségek teljesítése alól. A Kúria megállapította ugyanakkor azt is, hogy az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a másodfokú adóhatóság jogszerűen folytatta le az eljárást az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény szerint, ezért az ítélet indokolásának az alkalmazandó eljárási jogszabályokra vonatkozó részeit hatályon kívül helyezte.
- [9] A másodfokú adóhatóság a 2020. április 6-án kelt és a felperes részére 2020. április 14-én kézbesített 4327210633 számú határozatával az elsőfokú határozatot a késedelmi pótlékra vonatkozó rendelkezések megváltoztatása mellett helybenhagyta.
- [10] A felperes keresettel támadta a 4327210633 számú végleges határozatot, amelyet a Szegedi Törvényszék 101.K.701.461/2020. ügyszám alatt bírál el. A felperes az eljárás során az alperes védekezésére tekintettel többször pontosított, kiegészített keresetében e határozat elsőfokú határozatra kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte, többek között arra hivatkozva, hogy az adóhatóság adómegállapításhoz való joga a régi Art. 164. § (1) és (5) bekezdései alapján a határozat keltét megelőzően elévült. A másodfokú adóhatóság a Kúria felülvizsgálati ítéletére hivatkozva kifejtette, hogy a megismételt eljárásra nem a régi Art., hanem az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni, mert az eljárás megismétlését 2018. január 1-jét követően rendelték el. Az eljárás megindulásának eredeti időpontja (2011. december 13.) nem irányadó az elévülésre alkalmazandó jog meghatározásával összefüggésben. Márpedig az Art. 203. § (7) bekezdés c) pontja alapján, tekintettel az adóhatósági határozattal szemben indított közigazgatási perben elrendelt új eljárásra, az adó megállapításához való jog elévülése tizenkét hónappal meghosszabbodott, ezért a felperes tévesen hivatkozott az elévülésre.
- [11] 3. A fenti előzményeket követően fordult a Szegedi Törvényszék az Alkotmánybírósághoz. Az indítványban előadott értelmezés szerint a régi Art. helyett az Art. alkalmazása arra az eredményre vezet a felperes ügyében, hogy a 2010-es adóévvel érintett időszak tekintetében az adó megállapításához való jog először hosszabbodik meg úgy 12 hónappal, hogy az a hátrányt okozó visszaható hatály tilalmába ütközik az Abh.-ban írtak tükrében. A törvényszék kiemelte, hogy a másodfokú adóhatóság maga is úgy nyilatkozott a perben (14. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal), hogy ha az „Art. 271. § (1) bekezdését nem kell alkalmazni, akkor jelen ügyben a régi Art. 164. § (1), (5) bekezdései és 189. § (2) bekezdése alapján a 2010. adóév tekintetében az adó megállapításához való jog elévült”. Ez annak ellenére is így van, hogy a másodfokú adóhatóság és az indítványozó bíróság számításai szerint az elévülés más napon következett be. A Szegedi Törvényszék összességében arra a következtetésre jutott, hogy „a felperes jogi helyzete, valamint a visszaható hatály tilalmának sérelme folytán általa szenvedett jogsérelem 2010. adóév vonatkozásában tehát azonos az Abh. alapjául szolgáló ügy szerinti jogi helyzettel és jogsérelemmel”. A bíróság az alkalmazási tilalom elrendelését a felperes ügyében azért kérte, hogy elkerülje az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét.

II.

- [12] Az Art. kérelemmel érintett rendelkezésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos szövege:

„271. § [Átmeneti rendelkezések] (1) E törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”

III.

- [13] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben lefektetett formai és tartalmi kritériumoknak {a feltételekkel kapcsolatos gyakorlatot lásd például: 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]; 7/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [9]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróság a felfüggesztett eljárásban a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 34. § c) pontja alapján hozott végzéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályhelyet [Abtv. 25. § (1) bekezdés]. Az indítvány jogszabályi rendelkezés egyedi alkalmazási tilalmának elrendelésére irányult kifejezett módon. Az ilyen típusú indítványokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján „a jog félre tételére vonatkozó hatáskör hiányában a bíró az alkalmazandó joggal összefüggő alkotmányos aggályát köteles az Alkotmánybíróság elé tárni. Az önálló alkalmazási tilalom kezdeményezésének, mint a bírói kezdeményezés egyik esetének a jellegzetessége és kivételessége abban áll, hogy ebben az eljárásban a norma alaptörvény-ellenességét – mivel azt az Alkotmánybíróság korábban már megállapította – értelemszerűen már nem kell külön állítani és indokolni. Az indítvány kizárólag a más eljárásban már alaptörvény-ellenesnek minősített norma alkalmazási tilalmának kimondására irányul” {tartalmilag elsőként lásd: 35/2011. (V. 6.) AB határozat, ABH 2011, 205; az idézett szöveget lásd: 3132/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [5]}. Az egyedi alkalmazási tilalom tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást tartalmaz az indítvány a kérelem okáról. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány megfelel a határozott kérelem követelményének [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [15] Ezek értelmében nem volt akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésben foglaltak alapján vizsgálja, hogy az Art. 271. § (1) bekezdés kérelemmel érintett, korábban megsemmisített mondatrésze alkalmazható-e az egyedi ügyben.

IV.

- [16] A bírói kezdeményezés megalapozott.
- [17] 1. Az Alkotmánybíróság az Art. kérelemmel érintett szövegrészét már felülvizsgálta a visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából, és megállapította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét, valamint megsemmisítette a szóban forgó rendelkezést, mert kizárólag e szabály által vált az adózó terhére joghatályos módon megállapíthatóvá az adóhiány és az adójogi szankciók köre a megismételt eljárásban. Egyébként elévült volna az adó megállapításához való jog az utoljára megismételt másodfokú hatósági eljárás ideje alatt az Abh.-val érintett ügy tényállásában. Az Alkotmánybíróság jelen határozatában nem ismétli meg az Abh.-ban foglalt levezetést, jóllehet támaszkodik az ott tett megállapításokra (lásd különösen: Abh., Indokolás [48]–[59]).
- [18] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban két iránymutatást adott (Abh., Indokolás [62]–[65]) arra vonatkozóan, hogy azokban a megismételt adóigazgatási eljárásokban, amelyek esetében az alapeljárás a régi Art. szerint folyt, mennyiben alkalmazható az Art. A bírói kezdeményezéssel érintett tárgyi ügyben az első iránymutatás az irányadó (Abh., Indokolás [63]). Ez szól ugyanis arról, hogy az Abh. Magyar Közlönyben való közzétételét követő napon (2022. február 11.) folyamatban volt adóperekben az eljáró bírók miként tudják elkerülni az Art. alkalmazását azon megismételt adóhatósági eljárásokban, amelyekben az anyagi jogi természetű adójogi elévülés az adózó terhére a törvényalkotás folytán nem következett be a végleges adóhatósági határozat meghozataláig. A törvényalkotó ugyanis úgy rendelkezett, hogy 2018. január 1-jétől a megismételt eljárásokban az Art.-t kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy az adóigazgatási eljárás eredetileg a régi Art. hatálya alatt vette kezdetét. Az Abh. ugyanakkor arra is lehetőséget hagyott, hogy a folyamatban lévő megismételt eljárásokban a bíróságok annak ellenére alkalmazzák az Art.-t, hogy a szóban forgó mondatrészt megsemmisítette az Alkotmánybíróság (Abh., Indokolás [65]). Az alkalmazási tilalom megállapításához tehát arra van szükség, hogy jelen ügy felperese a visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából alkotmányjogilag olyan helyzetben legyen, mint amilyenben az Abh. alapját képező ügy felperese volt. Az Alkotmánybíróság azt vizsgálta a következő pontban, hogy ez a feltétel teljesült-e.

- [19] 2. Egy ügy az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából akkor minősül az Abh.-val azonos megítélésűnek, ha a konkrét adóügyben az alábbi történeti tényállási elemek kimutathatók:
- az adóigazgatási eljárás eredeti kezdő időpontja 2012. január 1. előtti, ezért az alapeljárásra az elévülés meghosszabbodására vonatkozó szabály [rég Art. 164. § (13) bekezdés c) pont] nem vonatkozott (ennek értelmezését lásd: Abh., Indokolás [42]–[47]);
 - a megismételt eljárás 2018. január 1-jén vagy ezt követően indult;
 - a régi Art. helyett az Art. alkalmazása a megismételt eljárásban az oka annak, hogy az adózó ügyében a bíróság által elrendel új eljárás miatt először hosszabbodik meg 12 hónappal az anyagi jogi természetű adó megállapításához való jog elévülése;
 - a meghosszabbodás az adózónak hátrányt okoz, ami különösen abban ölt testet, hogy az adóhatóság joghatályosan megállapíthatja az adóhiányt és az adójogi szankciókat.
- [20] Az Alkotmánybíróság a bírói indítványban rögzített tényállás alapján megállapította, hogy a felperessel szemben 2012. január 1. előtt indult az adóigazgatási eljárás; a keresettel érintett megismételt adóigazgatási eljárás 2018. január 1-jét követően indult; a felperes adóügyében először az Art. alkalmazása miatt hosszabbodott meg a bíróság által elrendel új eljárás következtében 12 hónappal az adó megállapításához való jog elévülése; és ez azzal a következménnyel járt, hogy az adóhatóság a felperes terhére megállapításokat (adóhiány, adóbírság, késedelmi pótlék) tehetett joghatályosan. A bírói indítvány alapját képező tényállás tehát a visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából alkotmányjogilag azonos az Abh.-ban feltárt jogi helyzettel. Következésképpen ebben az esetben is indokolt elrendelni az alkalmazási tilalmat.
- [21] 3. A kifejtettek értelmében és figyelemmel az Abtv. 56. § (1) bekezdésére is az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva a rendelkező részben foglaltak szerint megállapította az Art. 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos „és a megismételt” szövegrésze egyedi ügyben való alkalmazási tilalmát.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/592/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3216/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.IV.39.419/2022/4. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Tordai Csaba ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése, valamint a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [2] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja szerinti hatáskörében eljárva állapítsa meg, hogy a Kúria által Kvk.IV.39.419/2022/4. szám alatt 2022. április 13-án hozott végzés sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert jogát, ezért az alaptörvény-ellenes, amelyre figyelemmel azt az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint semmisítse meg.
- [3] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 324/2022. számú határozata ellen az indítványozó mint kérelmező által előterjesztett bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [4] 1.1. A kúriai döntés indokolása szerint egy magánszemély kifogástevő 2022. április 6. napján benyújtott kifogásában előadta, hogy a kérelmező (az alkotmánybírósági eljárásban az indítványozó) megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés *a*) és *e*) pontjaiban foglalt alapelveket azzal, hogy a közösségi oldalán megtalálható bejegyzés szerint a 2022. április 3. napján megtartott országos népszavazáson érvénytelen szavazat leadására buzdította a választópolgárokat.
- [5] Az NVB a 324/2022. számú határozatában több kifogásról döntött; az egyik szervezet kifogását érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A magánszemély kifogástevő kifogásának azonban részben helyt adott, és megállapította, hogy a kérelmező ama tevékenysége, amely a népszavazási eljárásban érvénytelen szavazásra buzdít, a Ve. 2. § (1) bekezdés *e*) pontjába ütközik. Vele szemben továbbá a Ve. 219. § (1) és (2) bekezdése alapján hárommillió forint bírságot szabott ki, amely összegének meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt és a jogsértő tudatosan helyezkedett szembe a népszavazás jogintézményének alkotmányos céljával. Az alkotmányellenes álláspontját a közösségi médiában terjesztette, amely az internet révén jelentős számú választópolgárhoz juthatott el, ennél fogva a jogsértéssel érintettek valódi köre gyakorlatilag beláthatatlan. A jogsértés súlyosságát támasztotta alá az is, hogy a jogellenes cselekmény az Nsztv. és a Ve. szellemével nyíltan szembe helyezkedő magatartásban valósul meg, amely tudatos és visszaélészerű joggyakorlásnak is minősült. A jogsértés ismétlődő jellegét pedig az támasztotta alá, hogy több alkalommal tették közzé az érvénytelen szavazásra buzdító közlést. Enyhítő körülményként értékelte végül, hogy a kérelmezővel szemben a népszavazási eljárásban még nem szabott ki bírságot.
- [6] A kérelmező felülvizsgálati kérelmében kérte az NVB határozatának megváltoztatását oly módon, hogy a Kúria a kifogást utasítsa el. Véleménye szerint a választópolgárnak az Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdése alapján alapjogi védelmet élvező, a népszuverenitás közvetlen megnyilvánulásának részét képező szabadságában áll annak eldöntése, hogy az országos népszavazáson részt vesz-e vagy sem, ha azon részt vesz, érvényes vagy érvénytelen szavazatot ad-e le, ha pedig érvényesen voksol, akkor igennel vagy nemmel szavaz. Az érvénytelen szavazat tudatos leadásával az országos népszavazás tárgyává tett közügyben a választópolgár – a népszavazáson való részvételével, aktívan – azt a véleményét fejezi ki, hogy a feltett kérdést értelmetlennek vagy

olyannak tartja, amelyre véleménye szerint helyes válasz nem adható. Megjegyezte továbbá, hogy az a körülmény, hogy egy népszavazási kérdést az arra hatáskörrel rendelkező szervek hitelesítettek, nem áll összefüggésben azzal, hogy a választópolgár leadhat-e tudatosan érvénytelen szavazatot a népszavazáson. Utalt arra, hogy az utóbbi években jelentős számú választópolgár élt az érvénytelen szavazat tudatos és megfontolt leadásának lehetőségével.

- [7] A kérelmező szerint a választópolgárok a népszavazáson az akaratukat igen, nem és érvénytelen szavazat leadásával fejezhetik ki. A népszavazási kampány éppen arra irányul, hogy a választópolgárt befolyásolja abban, hogy a népszavazáson részt vegyen-e, illetve azon milyen szavazatot adjon le. A választópolgár által tanúsítható magatartáshoz, illetve a leadható szavazatokhoz igazodóan ezért a népszavazási kampány is négy irányba is befolyásolhatja a választópolgári akaratot, így azt, hogy a választópolgár részt vegyen-e a népszavazáson, illetve azon igen, nem vagy érvénytelen szavazatot adjon-e le. A kérelmező álláspontja szerint éppen ezért a népszavazási kampánytevékenység rendeltetésével egyáltalán nem ellentétes, ha az a választópolgár által jogszerűen leadható érvénytelen szavazatra buzdít, ezért a kérelmezőnek az érvénytelen szavazat leadására buzdító tevékenysége sem volt ellentétes a népszavazási kampány rendeltetésével, hanem kifejezetten a népszavazási kampány rendeltetésén belül maradt. A támadott határozat így a kérelmező terhére a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontját megsértve állapította meg a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének megsértését, illetve szabott ki bírságot.
- [8] A felülvizsgálati kérelmében a kérelmező rámutatott, hogy az országos népszavazás a népszuverenitás közvetlen megnyilvánulása, a népszavazási kampány ezért a közügyek megvitatásának kiemelt terepe. Az arra vonatkozó buzdítás, hogy a választópolgár milyen magatartást tanúsítson az országos népszavazással összefüggésben, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánításhoz való jog leginkább védett aspektusába tartozik.
- [9] 1.2. A Kúria végzése szerint a kérelmező Kúria által ismertett tartalmú bírósági felülvizsgálati kérelme érdemi vizsgálatra alkalmatlan. A Ve. 231. § (1) bekezdés c) pontja szerint a bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha nem tartalmazza a 224. § (3) bekezdésében foglaltakat. A Ve. 224. § (3) bekezdés a) pontja szerint a bírósági felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell a kérelem 223. § (3) bekezdése szerinti alapját, azaz a Ve. 223. § (3) bekezdés a) pontja alapján a jogszabálysértésre való hivatkozást. Azzal érvelt, hogy a jelen ügyben előterjesztett felülvizsgálati kérelem – az alaptörvényi összefüggések megjelölésén túl – formálisan utal ugyan arra, hogy az NVB a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontját megsértve állapította meg a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelmét, azonban az azzal kapcsolatosan az érdemi érvelését nem adta elő.
- [10] Hivatkozott arra, hogy választási ügyekben a Kúria a Kvk.I.39.411/2022/3. számú határozatában rámutatott, hogy a kérelmező felülvizsgálati kérelmének hiányosságait a Kúria nem pótolhatja a felülvizsgálati eljárásban, nem végezheti el azt a tartalmi elemzést, ami a kérelem elbírálásához szükséges. E döntés szerint „[a] Ve. 222–225. §-ában foglalt rendelkezések tartalmazzák a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtására vonatkozó alapvető szabályokat. A Ve. 223. § (3) bekezdése értelmében a bírósági felülvizsgálati kérelmet jogszabálysértésre hivatkozással, illetve a választási bizottság mérlegelési jogkörben hozott határozata ellen lehet benyújtani. A Ve. 224. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a bírósági felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell az annak alapját képező jogszabálysértés megjelölését. A bírósági felülvizsgálati kérelemben nem elég a kifogásban megjelölt jogsértésre hivatkozni, hanem a választási bizottság döntésének jogszabálysértő jellegét kell megjeleníteni és bizonyítani. A Kúria ugyanis alapvetően nem a kifogásról dönt, hanem a választási bizottság döntésének jogszerűségéről, ezért kiemelkedően jelentős szerepe van, hogy a kérelmező milyen jogszabálysértésre hivatkozva és milyen indokolással támadja a választási bizottság határozatát. A Ve. 228. § (2) bekezdése alapján a bírósági felülvizsgálati kérelemtől való döntés során a közigazgatási perekre vonatkozó perrendi szabályokat – a Ve.-ben foglalt eltérésekkel – megfelelően alkalmazni kell. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (4) bekezdése szerinti rendelkezési elv alapvető jelentőségű a jogvita kereteinek meghatározásához, ezáltal rögzülnek azok a korlátok, hogy a bíróság milyen jogsérelmet, mely bizonyítékok alapján vizsgál. A kereseti kérelemhez kötöttség elve megfelelően irányadó jelen eljárásban is, ezáltal a Kúria az NVB határozatát a bírósági felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálhatja.” (Indokolás [14]–[15])
- [11] A Kúria végzése szerint a jelen felülvizsgálati kérelem kapcsán megállapítható, hogy a Ve. alapvető rendelkezésének formális felhívásán túl a kérelmező nem mutatja be, hogy a határozat milyen konkrét összefüggések alapján jogszabálysértő. Nem mutatja be a Kúria által elbírálható módon, hogy a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pont-

jának miért nem tulajdonítható olyan értelmezés, mint amelyet annak az NVB támadott határozata adott. Utal ugyan arra, hogy az NVB határozat az ügy alapjogi aspektusait figyelmen kívül hagyja, de hiányzik az általa helyesnek vélt értékmérlegelés bemutatása. Nem tartalmazza a felülvizsgálati kérelem az elbírálhatóságához szükséges pontossággal, hogy milyen jog áll szemben milyen joggal, milyen alkotmányos értékkel, ezek közötti a Ve 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás szempontjából milyen következtetések levonását tartaná a kérelmező helyesnek.

- [12] 2. Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [13] A panasz több alkotmánybírói határozat felhívása mellett azt tartalmazza, hogy „a támadott végzés az Indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmét az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert, a tisztességes eljáráshoz való joga megsértésével utasította el érdemi vizsgálat nélkül, mivel a felülvizsgálati kérelemben az ügy lényegi részeire vonatkozó indítványozói észrevételeket nem kellő alaposággal vizsgálta meg, illetve azok értékeléséről a támadott végzésben nem adott számot. A támadott végzés – ugyancsak az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint – sérti az Indítványozónak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, egyfelől azzal, hogy az ügy alapjogi érintettségét figyelmen kívül hagyta, másfelől azzal, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításával nem orvosolta az Indítványozó véleménynyilvánítási szabadságának törvényi alap nélküli és szükségtelen korlátozásával elszenvedett sérelmét. [...] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert, a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésével összefüggésben az alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, mivel az Indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelme az alaptalan érdemi vizsgálat nélküli elutasítással érdemben elbírálatlan maradt. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánítás szabadságához való jog megsértésével összefüggésben egyfelől alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy folytatható-e országos népszavazási eljárásban olyan kampánytevékenység, amely érvénytelen szavazat leadására buzdít, másfelől az alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, mivel az ügy alapjogi érintettségének figyelmen kívül hagyásával és az Indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát törvényi alap nélkül, szükségtelenül korlátozó választási bizottsági döntés megváltoztatásának elmaradásával az Indítványozó alapjogi védelemben részesülő magatartását szankcionáló választási bizottsági döntés jogerőssé vált.”
- [14] A panasz – a kúriai felülvizsgálati kérelme részletes ismertetése, a Kúria más tanácsainak hasonló tárgyban keletkezett döntései, a kúriai végzés kritikája mellett – azzal érvel, hogy „[a] támadott végzésben a Kúria [...] – noha a végzés [13]–[14] bekezdésében tartalmát tekintve pontosan ismertette – nem vizsgálta meg kellő alaposággal az Indítványozónak az ügy lényegi részére, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye állítólagos megsértésére vonatkozó észrevételeit. Az Indítványozó a bírósági felülvizsgálati kérelmének [13] bekezdésében nemcsak formálisan hivatkozott a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjának sérelmére, hanem konkrét összefüggések érdemi előadásával fejtette ki, hogy egyrészt mi a népszavazási kampány rendeltetése (a választópolgárnak a népszavazáson jogszerűen kinyilvánításra kerülő akarata befolyásolása), másrészt miként nyilváníthatja ki a választópolgár az akaratát a népszavazáson (távolmaradással, érvénytelen szavazat leadásával, igen szavazat leadásával vagy nem szavazat leadásával), harmadrészt hogy a kérelmező kampánytevékenysége mire irányult (a választópolgár akarata jogszerű kinyilvánításának minősülő érvénytelen szavazat leadására való buzdításra), amely érvek összevetésével az Indítványozó kifejtette, hogy az Indítványozó kampánytevékenysége a népszavazási kampány rendeltetésén belül maradt, ezért jogsértően állapította meg az NVB a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének Indítványozó általi megsértését.” Az indítvány [15] bekezdése rögzíti, hogy a Kúria a támadott végzésében az Indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmének a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontját érintő részeit lényegét tekintve pontosan ismertette.
- [15] A panasz utal arra, hogy a támadott végzésben a Kúria „az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételekkel érdemben nem foglalkozott, azok helyességére vagy téves voltára vonatkozóan utalást nem tett, egyáltalán nem is tért ki az indokolásában az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének érintettségére”. A panasz szerint „[a]z Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok védelme az állam elsőrendű kötelezettsége, illetve az Alaptörvény 28. cikkéből következően a Kúriának a hatáskörei gyakorlása során biztosítania kell, hogy az alapvető jogok esetleges korlátozása az alaptörvényi keretek között maradjon. A Kúriának ezért erre irányuló bírósági felülvizsgálati kérelem alapján az Alaptörvényből fakadó kötelezettsége a törvényi alap nélkül, illetve a szükségesség követelményét megsértve alapvető jogot korlátozó NVB határozat megváltoztatása.”

- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [17] 3.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben kérelmező volt, számára hátrányos döntés született, a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [18] 3.2. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének határidejét a jelen esetben a Ve. 233. §-a rögzíti. Eszerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Ve. 10. §-a szabályozza a határidők számítását, mely szerint a Ve.-ben szabályozott határidők jogvesztők, a határidő annak utolsó napján 16 órakor jár le, és a 16 órát követően teljesített eljárási cselekményt a következő napon teljesítettnek kell tekinteni.
- [19] Az alkotmányjogi panaszban támadott döntést az indítványozó jogi képviselője 2022. április 13-án e-mail útján vette kézhez, ezért a panasz 2022. április 16-án 16 óráig volt benyújtható be, amely határidőt az indítványozó megtartotta, alkotmányjogi panaszát a valasztasifelulvizsgalat@kuria.birosag.hu címre 2022. április 16-án 13 óra 40 perckor küldte el. A Kúria az alkotmányjogi panaszt 2022. április 17-én érkezett. Megállapítható, hogy az indítvány határidőben érkezettnek minősül. A panaszban az indítványozó a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadta.
- [20] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek eleget tesz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és IX. cikk (1) bekezdése sérelmét állította.
- [21] 3.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasító kúriai végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta sérelmezve azt, hogy a Kúria hiányosnak minősítette felülvizsgálati kérelmét úgy, hogy „nem vizsgálta meg kellő alaposággal az Indítványozónak az ügy lényegi részére, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye állítólagos megsértésére vonatkozó észrevételeit”. Azt állította, hogy bírósági felülvizsgálati kérelme eleget tett a Ve. szerinti követelményeknek, továbbá álláspontja szerint „a bírósági felülvizsgálati kérelemben foglaltak érdemi vizsgálatra való alkalmasságát erősíti meg az is, hogy az [...] indítványozói érveléssel azonos gondolatmenet szerint állapította meg a Kúria másik eljáró tanácsa azonos ténybeli alapok mellett, hogy az országos népszavazási kampányban az érvénytelen szavazatra buzdítás nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés *e*) pontja szerinti, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére vonatkozó alapelvet”, a panasz szerint valójában minden rendelkezésre állt az érdemi döntéshez.

- [23] Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, illetve a bírósági eljárásnak a felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére (lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]). Az indítvány a Kúria eljárásával, a Ve. és a panaszra okot adó ügyben előterjesztett kérelem egymásra vonatkoztatott értelmezésével összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételvét. Az alkotmányjogi panasz – a bírói úthoz, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal kapcsolatban a tartalma szerint a Kúria döntésének törvényességi szempontú, szakjogi tárgyú felülbírálatára irányult. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért a támadott kúriai végzéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek nem állnak fenn. A Kúria indokolta döntését, a döntését megalapozó érveket a végzés indokolása tartalmazza; a Kúria kifejtette, hogy a konkrét esetben a kérelem alapján érdemi eljárásnak miért nincs helye. Az indítvány többször visszatérő ama hivatkozása, hogy az indítványozói érveléssel azonos gondolatmenet szerint állapította meg a Kúria másik eljáró tanácsa azonos ténybeli alapok mellett, hogy az országos népszavazási kampányban az érvénytelen szavazatra buzdítás nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés *e*) pontja szerinti, a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás követelményére vonatkozó alapelvet, azért nem vehető figyelembe a jelen esetben, mert a Kúria egy-egy ügyben a konkrét felülvizsgálati kérelem tartalmához van kötve. A jelen panasz eljárásban nem merült fel adat arra, hogy a Kúria formai és tartalmi szempontból azonos felülvizsgálati kérelmekről eltérően döntött volna, ezt a panasz sem állítja.
- [24] 3.5. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozó érvelése nem áll összefüggésben a kúriai végzéssel. A Kúria végzése folytán ugyanis annak az érdemi kérdésnek a vizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban, hogy az NVB határozata tartalmi szempontból jogszerű-e, nem kerülhetett sor a kérelem hiányosságának a megállapítására tekintettel, vagyis eljárási, törvényességi okból. Az összefüggés hiánya a panasz visszautasítását eredményezi (3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]). Az alkotmányjogi panasz alapján a jelen esetben és eljárásban akkor sem lenne lehetőség az NVB határozata tartalmi, alkotmányossági felülvizsgálatára a vélemény szabadság címén, ha a Kúria nem érdemi, hanem eljárást befejező végzésének az alaptörvény-ellenességét lehetne megállapítani. A jelen ügyben a Ve. szerinti felülvizsgálati kérelemről az érdemi döntés előfeltétele a törvényi feltételek fennállásának az előzetes vizsgálata, ami a Kúria hatáskörébe tartozik, és amit a Kúriának minden esetben el kell végezni. Ez a kérelemnek a kifejtettek szerint a törvényességi (szakjogi keretek közé tartozó) és nem alkotmányossági előzetes vizsgálatát jelenti. Az ilyen kúriai döntés elleni alkotmányjogi panasz az NVB határozata tartalmi alkotmányossági kritikájára, a vélemény szabadság sérelmére épülő része nem vizsgálható az Alkotmánybíróság által.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – amely nem tesz eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének – az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 22.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/984/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3217/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.IV.39.420/2022/4. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Tordai Csaba ügyvéd által képviselt Indítványozó1. és Indítványozó2. (a továbbiakban együttesen: Indítványozók) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése, valamint a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be.
- [2] Az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja szerinti hatáskörében eljárva állapítsa meg, hogy a Kúria által Kvk.IV.39.420/2022/4. szám alatt 2022. április 13-án hozott végzés sérti az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert jogát, ezért az alaptörvény-ellenes, amelyre figyelemmel azt az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint semmisítse meg.
- [3] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 328/2022. számú határozata ellen az indítványozók mint kérelmezők által előterjesztett bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [4] 1.1. A kúriai döntés indokolása szerint egy magánszemély kifogástevő 2022. április 6. napján 13 órakor benyújtott kifogásában előadta, hogy a kérelmezők üzemeltetik a <https://www.ervenytelenul.hu/> honlapot, amely felületen a 2022. április 3-ára kitűzött népszavazáson való érvénytelen szavazásra buzdítanak. A honlap fejlécében található felirat szerint: „Érvénytelen kérdésre érvénytelen válasz”. A fejléc alatt pedig a következő olvasható: „FONTOS a két X Népszavazz te is érvénytelenül április 3-án!” A honlapon elérhető tájékoztatás szerint: „Részt veszek a propaganda-népszavazáson, és mind a négy manipulatív kérdésre érvénytelen szavazatot adok le, vagyis beikszelem az igeneket és a nemeket is.” A kifogástevő előadta, hogy a honlapon számos cikk található, melyek mind az érvénytelen szavazat leadására buzdítanak. Véleménye szerint a kifogásban leírtak súlyosan jogszabálysértőek, alapjaiban sértik a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdésének *a*) és *e*) pontjában foglalt alapelveket. Kérte, hogy az NVB a kifogásnak adjon helyt és a Ve. 218. § (1) és (2) bekezdései alapján állapítsa meg a jogszabálysértés tényét, a jogsértőket tiltsa el a további jogszabálysértéstől, valamint velük szemben szabjon ki bírságot.
- [5] Az NVB a 328/2022. számú a kifogásnak részben helyt adott, és megállapította, hogy a kérelmezők megsértették a Ve. 2. § (1) bekezdés *e*) pontja szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét; a kifogást a Ve. 2. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti választás tisztaságának megóvása miatti alapelsérelem tekintetében elutasította; a bírság kiszabását mellőzte.
- [6] A kérelmezők felülvizsgálati kérelmükben kérték az NVB határozatának megváltoztatását, a kifogás elutasítását. Álláspontjuk szerint a választópolgárnak az Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdése alapján alapjogi védelmet élvező, a népszuverenitás közvetlen megnyilvánulásának részét képező szabadságában áll annak eldöntése, hogy az országos népszavazáson részt vesz-e vagy sem, ha azon részt vesz, érvényes vagy érvénytelen szavazatot ad-e le, ha pedig érvényesen voksol, akkor igennel vagy nemmel szavaz. Az érvénytelen szavazat tudatos leadásával az országos népszavazás tárgyává tett közügyben a választópolgár – a népszavazáson való részvételével, aktívan – azt a véleményét fejezi ki, hogy a feltett kérdést értelmetlennek vagy olyannak tartja, amelyre véleménye szerint helyes válasz nem adható. Megjegyezték továbbá, hogy az a körülmény, hogy egy népsza-

- vazási kérdést az arra hatáskörrel rendelkező szervek hitelesítettek, nem áll összefüggésben azzal, hogy a választópolgár leadhat-e tudatosan érvénytelen szavazatot a népszavazáson. Utaltak arra, hogy az utóbbi években jelentős számú választópolgár élt az érvénytelen szavazat tudatos és megfontolt leadásának lehetőségével.
- [7] A kérelmezők szerint a népszavazási kampány éppen arra irányul, hogy a választópolgárt befolyásolja abban, hogy a népszavazáson részt vegyen-e, illetve azon milyen szavazatot adjon le. A kérelmezők álláspontja szerint a népszavazási kampánytevékenység rendeltetésével egyáltalán nem ellentétes (hanem a népszavazási kampány rendeltetésén belül marad), ha az a választópolgár által jogszerűen leadható érvénytelen szavazatra buzdít. Mindezek alapján az NVB a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésével állapította meg a rendeltetészerű joggyakorlás követelményének megsértését.
- [8] A felülvizsgálati kérelmükben a kérelmezők előadták, hogy az országos népszavazás a népszuverenitás közvetlen megnyilvánulása, a népszavazási kampány ezért a közügyek megvitatásának kiemelt terepe. Az arra vonatkozó buzdítás, hogy a választópolgár milyen magatartást tanúsítson az országos népszavazással összefüggésben, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánításhoz való jog leginkább védett aspektusába tartozik.
- [9] 1.2. A Kúria végzése szerint a kérelmezők Kúria által ismertetett tartalmú bírósági felülvizsgálati kérelme érdemi vizsgálatra alkalmatlan. A Ve. 231. § (1) bekezdés c) pontja szerint a bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha nem tartalmazza a 224. § (3) bekezdésében foglaltakat. A Ve. 224. § (3) bekezdés a) pontja szerint a bírósági felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell a kérelem 223. § (3) bekezdése szerinti alapját, azaz a Ve. 223. § (3) bekezdés a) pontja alapján a jogszabálysértésre való hivatkozást. Azzal érvelt, hogy a jelen ügyben előterjesztett felülvizsgálati kérelem – az alaptörvényi összefüggések megjelölésén túl – formálisan utal ugyan arra, hogy az NVB a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontját megsértve állapította meg a rendeltetészerű joggyakorlás sérelmét, azonban az azzal kapcsolatosan az érdemi érvelését nem adta elő.
- [10] Hivatkozott arra, hogy választási ügyekben a Kúria a Kvk.I.39.411/2022/3. számú határozatában rámutatott, hogy a kérelmező felülvizsgálati kérelmének hiányosságait a Kúria nem pótolhatja a felülvizsgálati eljárásban, nem végezheti el azt a tartalmi elemzést, ami a kérelem elbírálásához szükséges. E döntés szerint „[a] Ve. 222–225. §-ában foglalt rendelkezések tartalmazzák a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtására vonatkozó alapvető szabályokat. A Ve. 223. § (3) bekezdése értelmében a bírósági felülvizsgálati kérelmet jogszabálysértésre hivatkozással, illetve a választási bizottság mérlegelési jogkörben hozott határozata ellen lehet benyújtani. A Ve. 224. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a bírósági felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell az annak alapját képező jogszabálysértés megjelölését. A bírósági felülvizsgálati kérelemben nem elég a kifogásban megjelölt jogsértésre hivatkozni, hanem a választási bizottság döntésének jogszabálysértő jellegét kell megjeleníteni és bizonyítani. A Kúria ugyanis alapvetően nem a kifogásról dönt, hanem a választási bizottság döntésének jogszerűségéről, ezért kiemelkedően jelentős szerepe van, hogy a kérelmező milyen jogszabálysértésre hivatkozva és milyen indokolással támadja a választási bizottság határozatát. A Ve. 228. § (2) bekezdése alapján a bírósági felülvizsgálati kérelemtől való döntés során a közigazgatási perekre vonatkozó perrendi szabályokat – a Ve.-ben foglalt eltérésekkel – megfelelően alkalmazni kell. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (4) bekezdése szerinti rendelkezési elv alapvető jelentőségű a jogvita kereteinek meghatározásához, ezáltal rögzülnek azok a korlátok, hogy a bíróság milyen jogsérelmet, mely bizonyítékok alapján vizsgál. A kereseti kérelemhez kötöttség elve megfelelően irányadó jelen eljárásban is, ezáltal a Kúria az NVB határozatát a bírósági felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálhatja.” (Indokolás [14]–[15])
- [11] A Kúria végzése szerint a jelen felülvizsgálati kérelem kapcsán megállapítható, hogy a Ve. alapvető rendelkezésének formális felhívásán túl a kérelmező nem mutatja be, hogy a határozat milyen konkrét összefüggések alapján jogszabálysértő. Nem mutatja be a Kúria által elbírálható módon, hogy a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjának miért nem tulajdonítható olyan értelmezés, mint amelyet annak az NVB támadott határozata adott. Utal ugyan arra, hogy az NVB határozat az ügy alapvető aspektusait figyelmen kívül hagyja, de hiányzik az általa helyesnek vélt értékmérlegelés bemutatása. Nem tartalmazza a felülvizsgálati kérelem az elbírálhatósághoz szükséges pontossággal, hogy milyen jog áll szemben milyen joggal, milyen alkotmányos értékkel, ezek közötti a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésű joggyakorlás szempontjából milyen következtetések levonását tartaná a kérelmező helyesnek.

- [12] 2. Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [13] A panasz több alkotmánybíróági határozat felhívása mellett azt tartalmazza, hogy „a támadott végzés az Indítványozók bírósági felülvizsgálati kérelmét az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert, a tisztességes eljáráshoz való joga megsértésével utasította el érdemi vizsgálat nélkül, mivel a felülvizsgálati kérelemben az ügy lényegi részeire vonatkozó indítványozói észrevételeket nem kellő alapossgal vizsgálta meg, illetve azok értékeléséről a támadott végzésben nem adott számot. A támadott végzés – ugyancsak az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint – sérti az Indítványozóknak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, egyfelől azzal, hogy az ügy alapjogi érintettségét figyelmen kívül hagyta, másfelől azzal, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításával nem orvosolta az Indítványozók véleménynyilvánítási szabadságának törvényi alap nélküli és szükségtelen korlátozásával elszenvedett sérelmét. [...] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert, a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésével összefüggésben az alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, mivel az Indítványozók bírósági felülvizsgálati kérelme az alaptalan érdemi vizsgálat nélküli elutasítással érdemben elbírálatlan maradt. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánítás szabadságához való jog megsértésével összefüggésben egyfelől alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy folytatható-e országos népszavazási eljárásban olyan kampánytevékenység, amely érvénytelen szavazat leadására buzdít, másfelől az alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, mivel az ügy alapjogi érintettségének figyelmen kívül hagyásával és az Indítványozók véleménynyilvánítási szabadságát törvényi alap nélkül, szükségtelenül korlátozó választási bizottsági döntés megváltoztatásának elmaradásával az Indítványozók alapjogi védelemben részesülő magatartását szankcionáló választási bizottsági döntés jogerőssé vált.”
- [14] A panasz – a kúriai felülvizsgálati kérelme részletes ismertetése, a Kúria más tanácsainak hasonló tárgyban keletkezett döntései, a kúriai végzés kritikája mellett – azzal érvel, hogy „[a] támadott végzésben a Kúria [...] – noha a végzés [13]–[16] bekezdésében tartalmát tekintve pontosan ismertette – nem vizsgálta meg kellő alapossgal az Indítványozóknak az ügy lényegi részére, a rendeltetészerű joggyakorlás követelménye állítólagos megsértésére vonatkozó észrevételeit. Az Indítványozók a bírósági felülvizsgálati kérelmének [13] bekezdésében nemcsak formálisan hivatkoztak a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjának sérelmére, hanem konkrét összefüggések érdemi előadásával fejtették ki, hogy egyrészt mi a népszavazási kampány rendeltetése (a választópolgárnak a népszavazáson jogszerűen kinyilvánításra kerülő akarata befolyásolása), másrészt miként nyilváníthatja ki a választópolgár az akaratát a népszavazáson (távolmaradással, érvénytelen szavazat leadásával, igen szavazat leadásával vagy nem szavazat leadásával), harmadrészt hogy a kérelmező kampánytevékenysége mire irányult (a választópolgár akarata jogszerű kinyilvánításának minősülő érvénytelen szavazat leadására való buzdításra), amely érvek összevetésével az Indítványozók kifejtették, hogy a kampánytevékenységük a népszavazási kampány rendeltetésén belül maradt, ezért jogsértően állapította meg az NVB a rendeltetészerű joggyakorlás követelményének Indítványozók általi megsértését.” Az indítvány [15] bekezdése rögzíti, hogy a Kúria a támadott végzésében az Indítványozók bírósági felülvizsgálati kérelmét lényegét tekintve pontosan ismertette.
- [15] A panasz utal arra, hogy a támadott végzésben a Kúria „az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételekkel érdemben nem foglalkozott, azok helyességére vagy téves voltára vonatkozóan utalást nem tett, egyáltalán nem is tért ki az indokolásában az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének érintettségére”. A panasz szerint „[a]z Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok védelme az állam elsőrendű kötelezettsége, illetve az Alaptörvény 28. cikkéből következően a Kúriának a hatáskörei gyakorlása során biztosítania kell, hogy az alapvető jogok esetleges korlátozása az alaptörvényi keretek között maradjon. A Kúriának ezért erre irányuló bírósági felülvizsgálati kérelem alapján az Alaptörvényből fakadó kötelezettsége a törvényi alap nélkül, illetve a szükségesség követelményét megsértve alapvető jogot korlátozó NVB határozat megváltoztatása.”
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [17] 3.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat

az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozók a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben kérelmezők voltak, számukra hátrányos döntés született, a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették. Az indítványozó kérelmezők ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük fennáll.

- [18] 3.2. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének határidejét a jelen esetben a Ve. 233. §-a rögzíti. Eszerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Ve. 10. §-a szabályozza a határidők számítását, mely szerint a Ve.-ben szabályozott határidők jogvesztők, a határidő annak utolsó napján 16 órakor jár le és a 16 órát követően teljesített eljárási cselekményt a következő napon teljesítettnek kell tekinteni.
- [19] Az alkotmányjogi panaszban támadott döntést az indítványozók jogi képviselője 2022. április 13-án e-mail útján vette kézhez, ezért a panasz 2022. április 16-án 16 óráig volt benyújtható be, amely határidőt az indítványozó megtartotta, alkotmányjogi panaszát a valasztasifelulvizsgalat@kuria.birosag.hu címre 2022. április 16-án 13 óra 41 perckor küldte el. A Kúria az alkotmányjogi panaszt 2022. április 17-én érkezett. Megállapítható, hogy az indítvány határidőben érkezettnek minősül. A panaszban az indítványozók a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadták.
- [20] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek eleget tesz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és IX. cikk (1) bekezdése sérelmét állította.
- [21] 3.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az indítványozók alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasító kúriai végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartották sérelmezve azt, hogy a Kúria hiányosnak minősítette felülvizsgálati kérelmét úgy, hogy „nem vizsgálta meg kellő alaposággal az Indítványozóknak az ügy lényegi részére, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye állítólagos megsértésére vonatkozó észrevételeit”. Azt állították, hogy bírósági felülvizsgálati kérelem eleget tett a Ve. szerinti követelményeknek, továbbá álláspontjuk szerint „a bírósági felülvizsgálati kérelemben foglaltak érdemi vizsgálatra való alkalmasságát erősíti meg az is, hogy az [...] indítványozói érveléssel azonos gondolatmenet szerint állapította meg a Kúria másik eljáró tanácsa azonos ténybeli alapok mellett, hogy az országos népszavazási kampányban az érvénytelen szavazatra buzdítás nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére vonatkozó alapelvet”, a panasz szerint valójában minden rendelkezésre állt az érdemi döntéshez.
- [23] Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, illetve a bírósági eljárásnak a felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére (lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]). Az indítvány a Kúria eljárásával, a Ve. és a panaszra okot adó ügyben előterjesztett kérelem egymásra vonatkoztatott értelmezésével összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségüként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség

kételyét. Az alkotmányjogi panasz – a bírói úthoz, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal kapcsolatban a tartalma szerint a Kúria döntésének törvényességi szempontú, szakjogi tárgyú felülbírálatára irányult. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért a támadott kúriai végzéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek nem állnak fenn. A Kúria indokolta döntését, a döntését megalapozó érveket a végzés indokolása tartalmazza; a Kúria kifejtette, hogy a konkrét esetben a kérelem alapján érdemi eljárásnak miért nincs helye. Az indítvány többször visszatérő ama hivatkozása, hogy az indítványozói érveléssel azonos gondolatmenet szerint állapította meg a Kúria másik eljáró tanácsa azonos ténybeli alapok mellett, hogy az országos népszavazási kampányban az érvénytelen szavazatra buzdítás nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére vonatkozó alapelvet, azért nem vehető figyelembe a jelen esetben, mert a Kúria egy-egy ügyben a konkrét felülvizsgálati kérelem tartalmához van kötve. A jelen panasz eljárásban nem merült fel adat arra, hogy a Kúria formai és tartalmi szempontból azonos felülvizsgálati kérelmekről eltérően döntött volna, ezt a panasz sem állítja.

- [24] 3.5. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozó érvelése nem áll összefüggésben a kúriai végzéssel. A Kúria végzése folytán ugyanis annak az érdemi kérdésnek a vizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban, hogy az NVB határozata tartalmi szempontból jogszerű-e, nem kerülhetett sor a kérelem hiányosságának a megállapítására tekintettel, vagyis eljárási, törvényességi okból. Az összefüggés hiánya a panasz visszautasítását eredményezi {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az alkotmányjogi panasz alapján a jelen esetben és eljárásban akkor sem lenne lehetőség az NVB határozata tartalmi, alkotmányossági felülvizsgálatára a vélemény szabadság címén, ha a Kúria nem érdemi, hanem eljárást befejező végzésének az alaptörvény-ellenességét lehetne megállapítani. A jelen ügyben a Ve. szerinti felülvizsgálati kérelemről az érdemi döntés előfeltétele a törvényi feltételek fennállásának az előzetes vizsgálata, ami a Kúria hatáskörébe tartozik, és amit a Kúriának minden esetben el kell végezni. Ez a kérelemnek a kifejtettek szerint a törvényességi (szakjogi keretek közé tartozó) és nem alkotmányossági előzetes vizsgálatát jelenti. Az ilyen kúriai döntés elleni alkotmányjogi panasz az NVB határozata tartalmi alkotmányossági kritikájára, a vélemény szabadság sérelmére épülő része nem vizsgálható az Alkotmánybíróság által.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – amely nem tesz eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének – az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 22.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/985/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3218/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.IV.39.424/2022/5. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Kvk.IV.39.424/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB) kifogást nyújtott be azzal kapcsolatban, hogy a Kormány, valamint egy civil fórum és egy közhasznú alapítvány által országsszerte közzétett tömeges hirdeteményekkel a Kormány a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjában foglalt választási alapelveket sértő módon avatkozik be a választási kampánytevékenységbe. Az NVB a 2022. április 8. napján meghozott 330/2022. számú határozatával (a továbbiakban: NVB határozat) a kifogást részben érdemi vizsgálat nélkül, részben érdemben elutasította. Az NVB saját és a Kúria gyakorlata alapján arra hivatkozott, hogy a kampánytevékenység finanszírozása nem tartozik a hatáskörébe, ezért a kifogás erre vonatkozó részét a Ve. 215. § d) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A kifogás érdemi elutasítása körében az NVB rögzítette, hogy az „Őrizzük meg Magyarország biztonságát és békéjét!” feliratú plakát a Ve. alkalmazási körén kívül esik, az a Kormány Alaptörvény 15. cikke és IX. cikk (2) bekezdése szerinti feladata végrehajtásaként, nem pedig a választási kampányba való beavatkozásnak értékelhető. Az NVB a népszavazási plakátok („Védjük meg a gyerekeket!” és „Április 3-án szavazzunk nemmel!”) kapcsán pedig azt állapította meg, hogy azok közvetlenül és egyértelműen a népszavazási eljárásban való választópolgári magatartás befolyásolására alkalmasak, de ez nem sérti a Ve. alapelveit.
- [3] Az NVB határozatával szemben az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Álláspontja szerint az NVB határozat jogsértő és „a mérlegelési jogkörben hozott döntéseket illetően megalapozatlan”. Az indítványozó vitatta, hogy az „Őrizzük meg Magyarország biztonságát és békéjét!” feliratú plakát ne hordozna a választópolgárok befolyásolására alkalmas üzenetet. A népszavazási plakátok kapcsán azt állította, hogy az ún. családvédelmi kampány az ellenzéki pártok politikai vezetőjének családelenességére enged következtetni, ezáltal szerinte alkalmas a választói akarat befolyásolására. Az indítványozó továbbá logikailag tarthatatlannak vélte az NVB azon érvelését, hogy ha más szerv jogosult vizsgálatot végezni, akkor a választási szerv nem hozhat döntést az esélyegyenlőség alapelvének megsértése miatt.
- [4] A Kúria Kvk.IV.39.424/2022/5. számú végzésével a bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Kúria utalt arra, hogy a Ve. 224. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a bírósági felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell a kérelem 223. § (3) bekezdése szerinti alapját. A Ve. 231. § (1) bekezdés d) pontja alapján a bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha nem tartalmazza a 224. § (3) bekezdésében foglaltakat; a sérelmesnek tartott körülmények leírása önmagában nem elegendő. A Kúria kifejtette, hogy hatásköre az NVB határozat jogszerűségének vizsgálatára terjed ki. A Kúria szerint az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmében kifejtett érvei jogszabálysértés (konkrét jogszabályhely megsértése) megjelölése hiányában érdemben nem vizsgálhatóak. A Kúria utalt továbbá arra, hogy az indítványozó a bírósági felülvizsgálati kérelmében az NVB határozatát bizonyos tekintetben mérlegelés körében hozott döntésnek minősítette, de a Kúria megítélése szerint nem minősül mérlegelés körében hozott döntésnek, mert „a Ve. alapvető rendelkezései megsértésének értékelése nem mérlegelési kérdés”. Minderre tekintettel a Kúria a bírósági felülvizsgálati kérelmet a Ve. 231. § (1) bekezdés d) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

- [5] Az indítványozó a Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában azzal érvelt, hogy álláspontja szerint a bírósági felülvizsgálati kérelme eleget tett a törvényi feltételeknek, kérelmében megjelölte a konkrétan megsértett jogszabályi rendelkezéseket. Az indítványozó állítása szerint a Kúria azzal, hogy érdemben nem bírálta el a bírósági felülvizsgálati kérelmét, megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése továbbá a jogorvoslathoz való jogát érintően az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció-tilalmat is sérti.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [7] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel a sérelmezett kúriai végzéssel zárult eljárásban (és azt megelőző NVB előtti eljárásban is) félként szerepelt, a bírósági felülvizsgálati kérelmet ő terjesztette elő. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, további jogorvoslat nincs számára biztosítva.
- [8] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül, azaz a támasztott végzés kézhezvételétől számított 3 napon belül érkezettnek minősül [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasító kúriai végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jogába, illetve a jogorvoslathoz való jogát érintően az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Sérelmezte, hogy a Kúria indokolatlanul hiányosnak minősítette felülvizsgálati kérelmét, jöllehet bírósági felülvizsgálati kérelme eleget tett a Ve. szerinti követelményeknek.
- [11] Az Alkotmánybíróság jogorvoslathoz való jog vonatkozásában állandó gyakorlattal rendelkezik. Az Alkotmánybíróság 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatában összefoglaló jelleggel rögzítette: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. [...] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.” (Indokolás [38]–[39]) A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy az NVB érdemi, ügydöntő határozata tekintetében a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a jogorvoslat korlátozott lett volna, illetve az indítványozónak a jogorvoslathoz való joga a diszkrimináció-tilalomba ütköző módon sérült volna
- [12] Az indítvány kapcsán megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz a jogorvoslathoz való joggal, illetve a diszkrimináció-tilalommal kapcsolatban a tartalma szerint a Kúria döntésének törvényességi szempontú felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].

Ezt figyelembe véve az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai végzéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak. Törvényértelmezési kérdés az, hogy a Kúriához benyújtott kérelem milyen esetben felel meg a Ve. szerinti követelményeknek. A Kúria indokolta döntését, a döntését megalapozó érveket a végzés indokolása tartalmazza; a Kúria kifejtette, hogy a konkrét esetben a kérelem alapján érdemi eljárásnak miért nincs helye. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét indítvány kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének, illetve ennek kapcsán XV. cikk (2) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ami miatt az indítvány befogadása és érdemi vizsgálata indokolt lett volna.

- [13] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 22.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/986/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3219/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Váci Járásbíróság 1.Bpk.137/2020/14. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.745/2020/3. számú ítélete és a Kúria Bfv.III.1.076/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Váci Járásbíróság 1.Bpk.137/2020/14. számú ítélete, a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.745/2020/3. számú ítélete és a Kúria Bfv.III.1.076/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az indítványozó kifogása szerint az összbüntetési indítványa alapján eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy az alapítéletek alapjául szolgált cselekményeit egymáshoz közeli időpontokban és többségében a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépése, azaz 2013. július 1. előtt követte el. Az elkövetési időpontokra figyelemmel ugyanakkor úgy vélte, hogy esetében a bíróságoknak a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) kedvezőbb szabályait kellett volna alkalmazniuk az összbüntetésbe foglalás során. Ezért sérelmezte, hogy a bíróságok az elkövetési időpontok helyett az ítéletek jogerőre emelkedésének tulajdonítottak jelentőséget és a Btk. alapján foglalták összbüntetésbe a korábbi büntetéseit. Az indítványozó szerint a hatóságok leterheltségén és a véletlenül múlt, hogy a régi Btk. hatálya alatt elkövetett cselekményeit érintően több esetben 2013. július 1-je után született jogerős ítélet. Az indítványozó szerint ezért a bíróságok eljárása sértette a jogbiztonságot. Álláspontja szerint mulasztottak a bíróságok azért is, mert nem végezték el korábbi összbüntetési ismételt összbüntetésbe foglalását. Sérelmezte továbbá azt is, hogy az összbüntetésbe foglalás során a bíróságok nem tulajdonítottak jelentőséget a személyes körülményeiben bekövetkezett változásoknak. A kifogásolt összbüntetési határozatokat az indítványozó az emberi méltóságát és a szabadságát sértőnek minősítette, amelyek mellett az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és C) cikk (1) bekezdése megsértésére hivatkozott. Az indítványozó továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye több rendelkezésének a megsértését is állította.
- [3] Előadta kifogásait az indítványozó az ellene 2009. és 2021. között folytatott büntetőeljárásokban eljáró hatóságok eljárását és mulasztásait érintően is. Kérte ezért az Alkotmánybíróságot, hogy az ellene folyt büntetőeljárások iratanyagát áttekintve orvosolja az őt ért, de nem nevesített alapjogi sérelmeket.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [5] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [6] Az Abtv. 52. § (1) értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A jogszabályhely (1b) bekezdése alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az alábbiakat: azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza; az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést; az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítványnak továbbá indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint kifejezett kérelmet kell rögzítenie a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének a tartalmára vonatkozóan.

- [7] A határozott kérelem ezen feltételei közül az indítványozó alkotmányjogi panasza csupán hármat teljesít: megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és kifejezett kérelmet tartalmaz a bírói döntés megsemmisítésére. Nem tartalmazza ugyanakkor az indítvány az indítványozó nyilatkozatát arról, hogy melyik az az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezés, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Szintén nem fejtette ki az indítványozó az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Nem tartalmaz továbbá az indítvány indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [8] Az indítvány hiányosságainak a pótlására az Alkotmánybíróság főtitkára 2021. február 5-én kelt levelében, majd az előadó alkotmánybíró 2021. október 21-én kelt végzésében szólította fel az indítványozót. A főtitkár felhívására az indítványozó ugyan határidőben megküldte indítványa kiegészítését, ám az indítvány hiányosságait nem pótolta maradéktalanul. Az előadó alkotmánybíró végzésére az indítványozó nem válaszolt.
- [9] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [10] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés g) és h) pontjaira figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/19/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3220/2022. (V. 11.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés és a 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az indítványozó 2005. október 13-án kezdődő fogva tartással került a büntetőeljárás hatálya alá. A Fővárosi Törvényszék 2014. február 28-án kelt 14.B.198/2012/959. számú ítéletével az indítványozót és társait emberölés, rablás és más bűncselekmények miatt elítélte. A Fővárosi Ítéltábla 2015. július 2-án kelt 2.Bf.287/2014/187. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [3] A megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2019. május 29-én kelt 17.B.994/2015/1078. számú ítéletében, amely a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítéletével 2021. március 26-án jogerőre emelkedett (a továbbiakban: támadott ítélet) az indítványozó mint IV. rendű terhelt bűnösségét megállapította:
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 166. § (1) bekezdésbe ütköző és a (2) bekezdés *b)*, *e)* *f)* és *h)* pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett emberölés bűntettének kísérletében,
 - a régi Btk. 166. § (1) bekezdésbe ütköző és a (2) bekezdés *b)*, *f)* és *h)* pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett emberölés bűntettének kísérletében,
 - a régi Btk. 263. § (1) bekezdésének ütköző társtettesként elkövetett robbanóanyaggal visszaélés bűntettében,
 - a régi Btk. 263/A. § (1) bekezdésének *a)* pontjába ütköző társtettesként elkövetett lőfegyverrel visszaélés bűntettében,
 - a régi Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés *b)* pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett rablás bűntettében, – 2 rendbeli, a régi Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés *a)* pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett rablás bűntettében,
 - a régi Btk. 282. § (1) bekezdésébe ütköző kábítószerrel visszaélés bűntettében.
- [4] A bíróság ezért halmazati büntetésül életfogytig tartó szabadságvesztésre, amelyet fegyházban kell végrehajtani és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [5] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) és a 27. § (1) bekezdése alapján 2021. június 30-án postára adott alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyet 2021. november 15-én érkezett beadványában kiegészített.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló panaszában az kifogásolta, hogy a törvényhozás 2013-ban – hátrányára – eltörölte az „előzetes fogvatartás” „abszolút időkorlátját”. Ekkor már ügye folyamatban volt, és ezzel a törvénymódosítás a szerzett jogát sértette. Nem jelölte meg azonban a támadott jogszabályi rendelkezést, illetve annak megsemmisíteni kért részét. Az Alaptörvény megsértett cikkei tekintetében a B) cikk (1) bekezdést, a IV. cikk (1)–(2) bekezdést, a XXIV. cikk (1) bekezdést, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdést sorolta fel.

- [7] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló panaszban a Fővárosi Törvényszék 17.B.994/2015/1078. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú jogerős ítéletét támadta. Álláspontja szerint a bírósági határozatok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdést, E) cikk (2)–(3) bekezdést, Q) cikk (2)–(3) bekezdést, R) cikk (2) bekezdést, az I. cikk (1)–(3) bekezdést, a IV. cikk (1)–(2) bekezdést, a VI. cikk (2) bekezdést, a XV. cikk (1)–(2) bekezdést, a XXIV. cikk (1) bekezdést, a XXVIII. cikk (1), (3), (7) bekezdést, a 26. cikk (1) bekezdést és a 29. cikk (1)–(2) bekezdést, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkét és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 14. cikkét. Az indítványozó ezek alapján az első- és a másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [8] Indokolása szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részét képező fegyveregyenlőség sérelmét jelentette, hogy az ügyiratokat teljes egészében csak az ügyészség és az I. rendű terhelt ismerte. Az indítványozó szerint az ügyben kötött vádalku következtében a vádalkuval érintett terhelt-társra vonatkozó iratokat az ügyészség a nyomozati iratokból kivette, holott álláspontja szerint abban olyan vallomások szerepeltek, amelyek rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményeztek volna. A bíróságok szerinte nem voltak pártatlanok, a bírók és az ügyész is elfogult volt, ezt tükrözi, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvek nem felelnek meg az elhangzottaknak és azok módosítására vonatkozó indítványait elutasították. Álláspontja szerint a bíróság több tekintetben nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Az eljárás véleménye szerint indokolatlanul elhúzódott, mert 17 évig tartott. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogát is megsértették az eljáró bíróságok, mert az iratok teljes megismerésének hiánya a védekezésre történő felkészülésben korlátozta, valamint a védelem indítványainak nem adtak helyt és felszólaláshoz való jogát korlátozták.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) és 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla támadott ítéletét az indítványozó 2021. május 17-én vette át, és alkotmányjogi panaszát 2021. június 30-án adta postára. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a panasz határidőben érkezett.
- [11] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [12] Az indítványozó az előzetes fogvatartásra vonatkozó szabályozás módosítását sérelmezte, de nem jelölte meg a támadott jogszabályi rendelkezést. Az Alaptörvény megsértett cikkei tekintetében a B) cikk (1) bekezdést, a IV. cikk (1)–(2) bekezdést, a XXIV. cikk (1) bekezdést, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdést sorolta fel, de nem indokolta, hogy az általa sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért áll ellentétben a megjelölt alaptörvényi rendelkezésekkel. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadályá {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [14] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozat megjelölését (Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdést, E) cikk (2)–(3) bekezdést, Q) cikk (2)–(3) bekezdést, R) cikk (2) bekezdést, az I. cikk (1)–(3) bekezdést, a IV. cikk (1)–(2) bekezdést, a VI. cikk (2) bekezdést, a XV. cikk (1)–(2) bekezdést, a XXIV. cikk (1) bekezdést, a XXVIII. cikk (1), (3), (7) bekezdést, a 26. cikk (1) bekezdést, a 29. cikk (1)–(2) bekezdést].
- [15] Az indítvány részben nem felel meg a befogadhatóság követelményeinek, mert alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben benyújtott panasszal összefüggésben fenntartotta korábban kialakított gyakorlatát: a jogbiztonság nem alapjog, annak sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben lehet alapítani, mégpedig a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012.

- (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [16] Az Alaptörvény R cikk (2) bekezdéssel, az I. cikk (1)–(3) bekezdéssel, a 26. cikk (1) bekezdéssel és a 29. cikk (1)–(2) bekezdéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem tartalmazzák az Alaptörvényben biztosított jogot, így alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3224/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [17] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény E cikk (2)–(3) bekezdésének, a Q) cikk (2)–(3) bekezdésének, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkének, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyeségokmánya 14. cikkének a megsértésére is. Az Alkotmánybíróság utal korábbi döntéseire, amelyek szerint nincs hatásköre az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Az indítvány az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdés, a VI. cikk (2) bekezdés, a XV. cikk (1)–(2) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadálya {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [19] Az indítvány csak a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése tekintetében tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban a nyomozó hatóságra vonatkozó kifogásokat az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdéssel összefüggésben vizsgálta.
- [20] Az indítvány kifejezett kérelmet rögzít abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [21] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a panasz benyújtására jogosultnak és érintettnek tekinthető.
- [22] Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatására irányuló indítványt nem nyújtottak be. Az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra {pl. 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz akkor is benyújtható, ha a törvény felülvizsgálati kérelem vagy indítvány benyújtását is lehetővé teszi [Ügyrend 32. § (1) bekezdés] Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek eleget tesz.
- [23] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéssel kapcsolatos alkotmányos kifogásokat vizsgálta.
- [24] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [25] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság döntése ellen az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott, de a nyomozó hatóság eljárását is kifogásoló alkotmányjogi panasz vizsgálata nem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján végezhető el összességében a büntetőeljárás egésze vonatkozásában. Így lehet biztosítani, hogy a büntetőeljárás egésze, mint olyan megfeleljen a tisztességesség követelményének {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [26] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező fegyveregyenlőség és pártatlanság, bírói indokolási kötelezettség, az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog, valamint a (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogának megsértését állította.

- [27] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]].
- [28] Az indítványozó főleg azt kifogásolta panaszában, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban nem ismerhette meg az egész nyomozati anyagot, mert a mentő körülményeket képező bizonyítékokat az ügyészség nem terjesztette a bíróság elé. Az indítványozó álláspontja szerint ez a körülmény a terheltek fegyveregyenlőséghez és a védelemre való felkészüléshez fűződő jogát egyaránt sértette.
- [29] Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a bíróságok által rögzített tényeket. Az elsőfokú bíróság ítéletének 40–46. oldalán részleteiben mérlegelte a terhelteknek az iratok átadására vonatkozó törvényességi kifogását. Az ítélet indokolása szerint az iratok egy része a nyomozás idején hatályban volt jogszabályok szerint a titkos információgyűjtésre és a „vádalku”-ra vonatkozó törvényi rendelkezések miatt nem volt megismerhető a terheltek részére (elsőfokú ítélet 43. oldal). A feltárt hiányosságok részben pótolhatók voltak, részben a bíróság megkeresésére adott válasz nélkül megíthetők voltak, részben pedig lehetővé tették a kifogásolt tanúvallomások hitelének kétséget kizáró, a javarészt a terheltek számára kedvező megítélését (elsőfokú ítélet 46. oldal 1. bekezdés).
- [30] A másodfokon eljáró bíróság ítéletében szintén külön megvizsgálta az indítványozó által hiányolt iratok kérdését és megerősítette az elsőfokú bíróság mérlegelését, amely szerint, ha nem is példaszerűen és hibamentesen, de az ügyészség összességében eleget tett az eljárás ügyiratainak csatolására vonatkozó kötelezettségének (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [1012]). A másodfokú bíróság rögzítette azt is, hogy a terheltek egyes tárgyalási napokon a jelenlétükben történt felolvasás és ismertetés során megismerhették a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságra érkezett iratok tartalmát. A bíróság rendelkezésére álló iratokat tanulmányozhatták és az igényelt iratmásolatokat megkapták (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [882]).
- [31] Az Alkotmánybíróság utal azon, korábbi határozataiban foglalt elvre, hogy a fegyveregyenlőség a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. Ezáltal biztosítható, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a tisztességes eljárás elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés idejének és eszközeinek követelményével [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96] [3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [32] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a megismételt eljárásban hozott első- és másodfokú ítélet rendkívül részletesen megvizsgálta azt a kérdést és mérlegelte azt a körülményt is, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján képes-e kétséget kizáró módon dönteni a terheltek bűnösségéről. Megállapítható továbbá az ítéletek indokolásából, hogy az eljárás folyamán a terheltek felelősségét megalapozó iratok megismerését lehetővé tették az érintettek számára is.
- [33] A másodfokú bíróság összefoglalóan rögzítette továbbá, hogy „[a] mentő körülményeket tartalmazó bizonyítási eszközök hiányát (eltüntetését, ellopását) állító vádlottak többnyire adósak maradtak konkrétumok közlésével, ilyen esetben a felvetések alaposágát ellenőrizni sem lehetett” (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [1022]).
- [34] Az indítványozó másik kifogása szerint a bíróság nem volt pártatlan, elfogult volt, továbbá a vádhatóság által elkövetett bűncselekmények miatt nem tett feljelentést és bűnpártoló módon ezt a körülményt nem értékelte a bizonyítás során, továbbá a tárgyalási jegyzőkönyveket „meghamisította”, a védelemnek az iratok bekérésére vonatkozó indítványait elutasította.
- [35] Az indítványozó által alkotmányos kifogásként megjelölt észrevételeket, indítványokat a büntetőeljárás során felvetette és azokat a támadott határozatban a másodfokú bíróság is megvizsgálta (lásd támadott másodfokú ítélet, Indokolás [945]–[1021]).

- [36] A másodfokú bíróság az indítványozó által felvetett kizárási indítványokkal külön foglalkozott (lásd támadott másodfokú ítélet, Indokolás [799], [801], [802]–[804]). Véggkövetkeztetésként rögzítette, hogy „[a]z ítélőtábla egyetértett a megismételt eljárásban előterjesztett kizárási indítványokat elutasító határozatok indokolásában foglaltakkal, és nem találta megalapozottnak a fellebbezést előterjesztőknek a bíró elfogultságára történt hivatkozását sem” (támadott ítélet, Indokolás [820]).
- [37] Az indítványozó nem tartotta elégségesnek több tekintetben a bírói indokolást. Az elsőfokú bíróság 346 oldalas, valamint a másodfokú bíróság 203 oldalas 1571 indokolási pontot tartalmazó ítéletében részletesen kitért az indítványozónak az alkotmányjogi panaszban is megismételt törvényességi jellegű kifogásaira (vádirat hiányossága, tettazonosság kérdései, bizonyítékok ellentmondásossága stb.). Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozatban, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak a bírói elfogultságra (irathozzáférés, indítványok elutasítása stb.) és ezzel összefüggésben a védelemhez való jog sérelmére (felszólalás korlátozása, védelemre való felkészüléshez számítógép használata stb.) vonatkozó észrevételei valójában a számára kedvezőtlen bírósági döntés törvényességi kritikáját tartalmazzák.
- [38] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban többször hangsúlyozta azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [39] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a vele szemben folytatott büntetőeljárás 17 évig tartott, amely álláspontja szerint az észszerű határidőn belüli elbírálásához való jogának megsértésére vezetett.
- [40] Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy „nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná).” {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; vö. 3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [18], [20]; 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [28]–[30]; 3196/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [38]; 3236/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [42]–[44]; lásd koncepcionális jelleggel: 3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [14]–[21]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [51]–[54]; lásd még: 3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [21]; 3113/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [16]–[20]; 3249/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [19]; 3004/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [21]; 3094/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [14]; 3091/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [42]; 3158/2017. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [21]; 3194/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [24]–[27]; 3209/2017. (IX. 13.) AB határozat, Indokolás [35]; 3301/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [13]; 3294/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [18]; 3073/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [27]; 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [13], 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [67]} Az eljárás elhúzódásából származó igényét az indítványozó ennek következtében csak egyéb jogi úton – elsősorban polgári perben – tudja érvényesíteni.
- [41] Mindezen körülmények figyelembevételével az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az alkotmányjogi panaszban szereplő kifogások a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetnek fel, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem alapoznak meg.

- [42] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2736/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3221/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az indítványozó 2005. október 13-án kezdődő fogvatartással került a büntetőeljárás hatálya alá. A Fővárosi Törvényszék 2014. február 28-án kelt 14.B.198/2012/959. számú ítéletével az indítványozót és társait emberölés, rablás és más bűncselekmények miatt elítélte. A Fővárosi Ítéltábla 2015. július 2-án kelt 2.Bf.287/2014/187. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [3] A megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2019. május 29-én kelt 17.B.994/2015/1078. számú ítéletével, amely a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítéletével 2021. március 26-án jogerőre emelkedett (a továbbiakban: támadott ítélet) az indítványozó mint VI. rendű terhelt bűnösségét megállapította:
 - a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 365. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a), és c) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett rablás bűntettében,
 - 2 rendbeli, a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett rablás bűntettében,
 - a Btk. 325. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző, társtettesként elkövetett lőfegyverrel visszaélés bűntettében.
- [4] A bíróság ezért halmazati büntetésül 8 év szabadságvesztésre – amelyet fegyházban kell végrehajtani – és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [5] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján 2021. július 13-án az elsőfokú bíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyet 2021. október 27-én érkezett beadványában kiegészített (a továbbiakban együtt: alkotmányjogi panasz).
- [6] Álláspontja szerint a támadott bírósági határozat sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésben, XXIV. cikk (1) bekezdésben, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésben foglalt jogait. Az indítványozó ennek következtében a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [7] Indokolása szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részét képező fegyveregyenlőség sérelmét jelentette, hogy az ügyiratokat teljes egészében csak az ügyészesség ismerte. Az indítványozó szerint az ügyben kötött vádalku következtében az érintett terhelt-társukra vonatkozó iratokat az ügyészesség a nyomozati iratokból „eltüntette”, holott álláspontja szerint abban olyan vallomások szerepeltek, amelyek az ő felmentését is megalapozhatták volna. A bíróságok szerinte „bűnpártolást” követtek el a bizonyítékok értékelése során, mert nem tettek feljelentést az ügyészesség és a nyomozó hatóság ellen az iratok „eltüntetése” miatt. A bíróságok pártatlanságát is kétségbe vonta, mert véleménye szerint a tárgyalási jegyzőkönyvek nem felelnek meg az elhangzottaknak. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogát is megsértették az eljáró bíróságok, mert az iratok teljes megismerésének hiánya a védekezésre történő felkészülésben korlátozta, valamint a védelem iratbekérésre vonatkozó indítványainak nem adtak helyt.

- [8] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéletábla támadott ítéletét az indítványozó 2021. május 19-én vette át, és alkotmányjogi panaszát 2021. július 9-én adta postára az elsőfokú bírósághoz címezve. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a panasz határidőben érkezett.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [11] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §), a támadott bírósági határozat megjelölését (Fővárosi Ítéletábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [I. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdés].
- [12] Az indítvány azonban csak a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés tekintetében tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban a nyomozó hatóságra vonatkozó kifogásokat az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdéssel összefüggésben vizsgálta. Az indítvány kifejezett kérelmet rögzít abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető.
- [14] Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatására irányuló indítványt nem nyújtottak be.
- [15] Az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra [pl. 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [22]]. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz akkor is benyújtható, ha a törvény felülvizsgálati kérelem vagy indítvány benyújtását is lehetővé teszi [Ügyrend 32. § (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tesz.
- [16] Az indítvány részben nem felel meg a befogadhatóság követelményeinek, mert alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak, így alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül erre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye [3224/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [17] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadályá [pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [18] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz befogadhatósága tekintetében az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéshez fűzött kifogásait vizsgálta.
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság döntése ellen az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott, de a nyomozó hatóság eljárását is kifogásoló alkotmányjogi panasz vizsgálata nem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján végezhető el összességében,

- a büntetőeljárás egésze vonatkozásában. Így lehet biztosítani, hogy a büntetőeljárás egésze, mint olyan megfeleljen a tisztességesség követelményének {3046/2019. (III.14.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [21] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező fegyveregyenlőség és pártatlanság, valamint a (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogának megsértését állította.
- [22] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10) AB határozat, Indokolás [48]–[50]}.
- [23] Az indítványozó főleg azt kifogásolta panaszában, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban nem ismerhette meg az egész nyomozati anyagot, mert a mentő körülményeket képező bizonyítékokat a nyomozó hatóság és az ügyészség „eltüntette”. Az indítványozó álláspontja szerint ez a körülmény a terheltek fegyveregyenlőséghez és a védelemre való felkészüléshez fűződő jogát egyaránt sértette.
- [24] Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a bíróságok által rögzített tényeket. Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának 40–46. oldalán részleteiben mérlegelte a terhelteknek az iratok átadására vonatkozó törvényességi kifogásait. Az ítélet indokolása szerint az iratok egy része a nyomozás idején hatályban volt jogszabályok szerint a titkos információgyűjtésre és a „vádalku”-ra vonatkozó törvényi rendelkezések miatt nem volt megismerhető a terheltek részére (elsőfokú ítélet 43. oldal). A feltárt hiányosságok részben pótolhatók voltak, részben a bíróság megkeresésére adott válasz nélkül megíthetőek voltak, részben pedig lehetővé tették a kifogásolt tanúvallomások hitelének kétséget kizáró, a javarészt a terheltek számára kedvező megítélését (elsőfokú ítélet 46. oldal 1. bekezdés).
- [25] A másodfokon eljáró bíróság ítéletében szintén külön megvizsgálta az indítványozó által hiányolt iratok kérdését és megerősítette az elsőfokú bíróság mérlegelését, amely szerint, ha nem is példászerűen és hibamentesen, de az ügyészség összességében eleget tett az eljárás ügyiratainak csatolására vonatkozó kötelezettségének (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [1012]). A másodfokú bíróság rögzítette azt is, hogy a terheltek egyes tárgyalási napokon a jelenlétükben történt felolvasás és ismertetés során megismerhették a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságra érkezett iratok tartalmát. A bíróság rendelkezésére álló iratokat tanulmányozhatták és az igényelt iratmásolatokat megkapták (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [882]).
- [26] Az Alkotmánybíróság utal azon, korábbi határozataiban foglalt elvre, hogy a fegyveregyenlőség a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. Ezáltal biztosítható, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terheltek és a védők ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a tisztességes eljárás elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés idejének és eszközeinek követelményével [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96] {3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a megismételt eljárásban hozott első- és másodfokú ítélet rendkívül részletesen megvizsgálta azt a kérdést és mérlegelte azt a körülményt is, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján képes-e kétséget kizáró módon dönteni a terheltek bűnösségéről. Megállapítható továbbá az ítéletek indokolásából, hogy az eljárás folyamán a terheltek felelősségét megalapozó iratok megismerését lehetővé tették az érintettek számára is.
- [28] Az indítványozó másik fő kifogása szerint a bíróság nem volt pártatlan, mert a vádhatóság által álláspontja szerint elkövetett bűncselekmények (pl. iratok eltüntetése) miatt nem tett feljelentést és bűnpártoló módon ezt a körülményt nem értékelte a bizonyítás során, továbbá a tárgyalási jegyzőkönyveket „meghamisította”, a védelemnek az iratok bekérésére vonatkozó indítványait elutasította.

- [29] Az indítványozó az általa alkotmányos kifogásként megjelölt észrevételeket, indítványokat a büntetőeljárás során már felvetette és azokat a támadott határozatban a másodfokú bíróság is megvizsgálta (lásd: támadott másodfokú ítélet, Indokolás [945]–[1021]). A másodfokú bíróság összefoglalóan rögzítette továbbá, hogy „[a] mentő körülményeket tartalmazó bizonyítási eszközök hiányát (eltüntetését, ellopását) állító vádlottak többnyire adósak maradtak konkrétumok közlésével, ilyen esetben a felvetések alaposágát ellenőrizni sem lehetett” (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [1022]).
- [30] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak a bírói pártatlanságra és ezzel összefüggésben a védelemhez való jog sérelmére vonatkozó észrevételei a számára kedvezőtlen bírósági döntés törvényességi kritikáját tartalmazzák. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban többször hangsúlyozta azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [31] Mindezen elvek figyelembevételével az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az alkotmányjogi panaszban szereplő kifogások a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetnek fel, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem alapoznak meg.
- [32] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2948/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3222/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 41.Pf.630.413/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.P.87.605/2020/8. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 41.Pf.630.413/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntések sértik az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdését, valamint a IV. cikkének (1) és (4) bekezdését.
- [2] A támadott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) az indítványozónak mint felperesnek, a Magyar Állam alperes ellen előterjesztett, 3 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére irányuló – elsődlegesen a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 845. § (2) bekezdés *b*) pont *bc*) alpontjára, másodlagosan a Be. 845. § (2) bekezdés *b*) pont *ba*) alpontjára, ezentúl mindkét eshetőleges kereseti kérelem tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:52. § (1) bekezdésére alapított – keresetét elutasította.
- [4] Az indítványozó keresetében kifejtette egyrészt, hogy az általa tételesen megjelölt – előbb Békéscsabán, majd Budapesten lefolytatott – büntetőeljárásokban részben ugyanazon részcsелеkmények kerültek elbírálásra, így a Budapesti XX., XXI. és XXII. Kerületi Bíróság perújítási eljárásban hatályon kívül helyezte a vele szemben 6 hónap börtönbüntetést és 2 év közügyektől eltiltást megállapító ítéletet és a büntetőeljárást –, amelynek hatálya alatt az indítványozó 2005. február 18. és 2005. augusztus 16. között előzetes letartóztatásban volt – jogerősen megszüntette. Az indítványozó kereseti hivatkozása szerint a hatályon kívül helyező végzés nem tartalmazta a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 583. § (5) bekezdésében foglalt tájékoztatást a terhelt kártalanítási igényének jogalapjáról, az igény érvényesítésének határidejéről, a határidő kezdő időpontjáról és a határidő jogvesztő jellegéről.
- [5] Másodlagos kereseti kérelmében előadta az indítványozó, hogy az ezt követően az ügyészség által a terhére kezdeményezett perújítási eljárást lefolytató Békéscsabai Járásbíróság hatályon kívül helyezve a Békéscsabai Városi Bíróság és a Gyulai Törvényszék határozatait, megállapította az indítványozó bűnösségét, és 6 hónap börtönbüntetésre és 135 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, azonban a javára bejelentett fellebbezés folytán eljárt Szolnoki Törvényszék az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozó terhére benyújtott perújítási indítványt a cselekmény elévülésére tekintettel elutasította. Az indítványozó kereseti hivatkozása szerint ekkor sem történt meg a régi Be. 583. § (5) bekezdésében foglaltak szerinti tájékoztatása a jogorvoslati lehetőségéről.
- [6] 1.2. A PKKB az indítványozó keresetét elutasító ítéletében megállapította, hogy a felek között nem volt vita az indítványozó előzetes letartóztatásának időtartama, az ellene a büntetőeljárásokban hozott határozatok tartalma, kihirdetésének időpontja, továbbá az sem, hogy a Budapesti XX., XXI. és XXII. Kerületi Bíróság eljárás megszüntető határozata a régi Be. hatálya alatt 2015. november 27. napján emelkedett jogerőre. Az sem volt vitatott, hogy az indítványozó e megszüntető határozat közlésekor személyesen jelen volt. Vitatott volt azonban egyebek mellett a felek között az, hogy az elsődleges, illetve másodlagos kereseti kérelem tekintetében a régi

- Be., vagy a Be. szabályai alkalmazandók, ugyanis a kártalanítási eljárás lefolytatása iránti kérelmét az indítványozó 2019. május 3-án a Be. hatálya alatt terjesztette elő.
- [7] A bíróság megállapítása szerint az indítványozó elsődleges kereseti kérelme tekintetében a régi Be. szabályai alapján a perindítási határidő 2015. november 27. napján kezdődött és a 6 hónapos jogvesztő határidő figyelembevételével 2016. május 27. napján járt le, amelyhez képest az indítványozó a keresetét – elkéssetten – 2019. november 26-án terjesztette elő.
- [8] A másodlagos kereseti kérelem, azaz a Szolnoki Törvényszék 2018. június 19. napján jogerőre emelkedett végzése kapcsán pedig a PKKB azt állapította meg, hogy mivel e határozat is a régi Be. hatálya alatt lett jogerős, így arra is a régi Be. szabályai vonatkoznak, egyebekben pedig a régi Be. és a Be. azonos módon határozza meg, hogy mely határozatok esetén járhat kártalanítás és a bíróság szerint a perújítási indítvány elutasítása – ellentétben az indítványozói állásponttal – nem feleltethető meg analógia útján az eljárás megszüntetésének. Alaptalannak tartotta a PKKB a másodlagos kereseti kérelmet azért is, mert kizárólag a Békéscsabai Városi Bíróság pénzbüntetést kiszabó jogerős ítélete lehetett a kérelem kiinduló pontja, ezen eljárásban viszont nem került sor az indítványozóval szemben szabadságvesztés, elzárás, javítóintézetni nevelés, illetve kényszergyógykezelés elrendelésére.
- [9] Végül a Kúria több eseti döntésére hivatkozva megállapította a PKKB, hogy a régi Be. 583. § (5) bekezdésében foglalt – a kártalanítási igény érvényesítéséről szóló – tájékoztatás elmulasztása ellenére is megszűnik az igény-érvényesítés lehetősége a jogvesztő határidő leteltével.
- [10] 1.3. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 41.Pf.630.413/2021/6. számú ítéletével a PKKB ítéletét, annak – álláspontja szerint – helyes indokai alapján helybenhagyta, azzal maradéktalanul egyetértett. A másodfokú bíróság a bírói gyakorlatot részletesen bemutatva arra az álláspontra helyezkedett, hogy az, hogy az indítványozó a régi Be. 583. § (1) bekezdésében nevesített határozat közlésével egyidejűleg nem kapta meg a Be. 583. § (5) bekezdése szerinti tájékoztatást, nem eredményezi a jogvesztő anyagi jogi határidő meghosszabbodását. A bírói gyakorlatra utalva idézte, hogy „ez a határidő egyben objektív is, mert a jogszabály kifejezett értelmezésre nem szoruló, egyértelmű rendelkezéséből kitűnően a nyomozást megszüntető határozat jogosulttal való közlésétől indul, és nem a jogorvoslati jogról való tudomásszerzés időpontjától”, tehát „a régi Be. 583. § (5) bekezdésében írt tájékoztatás elmaradása nem változtat a kártalanítás határidején és [...] nem jár azzal a jogkövetkezménnyel, hogy a határidő meg sem indul”.
- [11] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában elsőként kifejtette, hogy a kártalanítási eljárásról való tájékoztatás célja a jogérvényesítés elősegítése a büntetőeljárás azon áldozatainak a számára, akiknek a szabadságát alaptalanul korlátozták, így e rendelkezés az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése érvényesítésének garanciája. Mivel ügyében a tájékoztatás elmulasztása megghiúsítja az Alaptörvényben biztosított jog érvényesülését, így az általa állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, továbbá – a 104/2009. (X. 30.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) megfogalmazott eljárási garanciára figyelemmel – mindez alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet. A hivatkozott Abh. az indítvány szerint ugyanis kimondta, hogy a tájékoztatás hiánya olyan mulasztás, amely ellentétes a jogállamiság követelményével, továbbá alapjogsérelemre is vezet.
- [12] Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy míg az Alkotmány 55. § (3) bekezdése a törvénytelen letartóztatásról és fogvatartásról szól, addig az Alaptörvény – noha az Alkotmány sem zárta volna ki a törvénytelen fogalmának olyan értelmezését, amely minden jogellenes szabadságkorlátozást felölel –, alaptalan, vagy törvénytelen szabadságkorlátozás esetére biztosítja a kártérítést. Mindezeket figyelembe véve az indítványozó szerint a régi Be. 583. § (5) bekezdése az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése által biztosított jog érvényesítésének Alaptörvényből eredő garanciája.
- [13] Az indítványozó kifejtette, hogy „abban teljesen igaza van az eljáró bíróságoknak, hogy ha a régi Be keresetindítási határidőre vonatkozó rendelkezését szó szerint és önmagában értelmezzük, illetve annak erejét, hatását semmilyen módon és semmilyen körülmények között nem tekintjük megváltoztathatónak, akkor a vétkesen eljáró állam valóban mentesülhet a kártérítési felelősség alól”.
- [14] Az indítványozó panaszában úgy vélte, hogy senki sem gazdagodhat az általa elkövetett jogsértések nyomán, vagy szerezhet előnyt saját felróható magatartása révén. Előadta továbbá, hogy egyetért egy másik – az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő – hasonló tárgyú ügy indítványozójával abban, hogy ilyen esetekben nem csak a hatóság alaptalan személyi szabadságot korlátozó intézkedését, hanem a tájékoztatási kötelezettség

megsértésének következményeit is el kell szenvednie a fogvatartottnak, mialatt az állam a szabadságelvonás kockázata alól teljes egészében mentesül.

- [15] Végül az indítványozó leszögezte: az a bírói értelmezés, amely a kártalanítás igényérvényesítésének módjáról szóló tájékoztatás elmulasztásához nem fűzi a jogvesztő határidő érvénytelenségét, alkotmányellenes.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindeneke előtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [17] 3.1. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2021. május 25-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2021. június 25-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, továbbá – az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését illetően – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, valamint az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz az ítéletek megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támasztott bírói döntés alapjául szolgáló polgári peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Megállapította egyidejűleg az Alkotmánybíróság azt is, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és a IV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz.
- [18] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [19] Az indítványozó állítása szerint alaptörvényellenes az a bírói értelmezés, amely a kártalanítás igényérvényesítésének módjáról szóló tájékoztatás elmulasztásához nem fűzi a jogvesztő határidő érvénytelenségét. Ugyanakkor alkotmányjogi panaszában az indítványozó maga is akként nyilatkozott, hogy a bíróságok szó szerinti jogértelmezés mellett nem hagyhatták figyelmen kívül a keresetindítási határidő elmulasztását.
- [20] Az Alkotmánybíróság előtt hasonló tényállás mellett, több – ugyanezen alkotmányossági kérdést felvető – ügy van folyamatban, melyek közül elsőként a 7/2022. (IV. 26.) AB határozat született az alkotmányjogi panasz elutasításáról.
- [21] E főhatározatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy *i)* a régi Be. 583. § (5) bekezdésében foglalt tájékoztatási szabály az Alaptörvény IV. cikkének (4) bekezdése által biztosított jog érvényesítése garanciájának minősül; *ii)* a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának nincs semmilyen jogkövetkezménye, azonban a régi Be. 583. § (5) bekezdésében írt szabályt nem az eljáró bíróságok kártalanítási igényt elutasító döntései üresítették ki, hanem ez a jogszabályi hiányosság; végül *iii)* az eljáró bíróságok számára az alkalmazandó norma kógenciájára figyelemmel nem állt rendelkezésre bármilyen mozgásteret biztosító értelmezési tartomány, az eljáró bíróságok nem választhattak olyan értelmezést, amely az alaptörvényi garanciát a jogszabály szövegének ellenére érvényre juttathatta volna {7/2022. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [40]–[43]}.
- [22] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen ügyben is azt állapította meg, hogy sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, sem – a főhatározatban már megítélttől eltérő – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merült fel.
- [23] 4. Mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg, részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, részben az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek, így az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján vissza kellett utasítani.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2858/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3223/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény 11. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék (továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő peres eljárást a 28.P.22.883/2021/8-II. számú végzésével felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény (a továbbiakban: Törvény) 11. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és a támadott rendelkezést – a folyamatban lévő ügyben való alkalmazásának tilalmát elrendelve – semmisítse meg.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy az előtte folyó perben a felperes bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt gyorsított pert indított és mivel a perben okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kellett lefolytatni, ezért az indítványozónak tárgyalás tartása nélkül kellene döntést hoznia. A Törvény 11. § (1) bekezdése szerint ugyanis a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, ha az okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kell lefolytatni. Az (5) bekezdés pedig azt rögzíti, hogy amennyiben a bíróság az (1) bekezdésben foglaltak szerint jár el, az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg.
- [3] Az indítványozó szerint a Törvény 11. § (5) bekezdése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló nyilvános tárgyaláshoz való jogot, mivel kifejezetten megtiltja, hogy a bíróság nyilvános tárgyaláson döntsön a felek jogairól és kötelezettségeiről. Mint azt az indítványozó állítja, sem magából a jogszabályból, sem a hozzá fűzött jogalkotói indokolásból nem állapítható meg a rendelkezés célja, azonban feltételezhető, hogy az eljárás gyorsasága, hatékonysága érdekében írhatta elő a jogalkotó a tárgyalás mellőzését. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése azonos szintűnek tételezi a nyilvános tárgyalás és az észszerű határidő követelményét, így a tisztességes eljárás egyik részlemeze sem érvényesülhet a másik rovására. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a polgári eljárásokban van ugyan lehetőség a tárgyalás mellőzésére, azonban a feleknek lehetőségük van kérni a tárgyalás tartását, a jogalkotó azonban a Törvény megalkotásakor ezt a lehetőséget nem biztosította a felek számára.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [5] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerint a kérelem – többek között – akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, vagyis nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért jogszabály miért és mennyiben sérti {3201/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [35]}.

- [6] Ennek a feltételnek az indítvány nem felel meg, mivel az indítványozó arra nézve semmilyen indokolást, így érdemi alkotmányjogi érvelést sem terjesztett elő, hogy a Törvény 11. § (5) bekezdése miért és mennyiben sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részelemének tekintett – nyilvános tárgyaláshoz való jogot.
- [7] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó állításával szemben a Törvény 11. § (1) cikke nem írja elő kötelezően a tárgyalás mellőzését, csak abban az esetben teszi azt lehetővé, ha az ügy eldöntéséhez okirati bizonyításon kívül más bizonyítási eszköz igénybevétele nem szükséges. Ennek a kérdésnek az eldöntése azonban a bírói diszkréció körébe esik, azaz a bizonyítási eljárás – és ezen belül a bizonyítási eszközök – meghatározása az eljáró bíró döntésétől függ.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság fentiek alapján megállapította, hogy a bírói kezdeményezés nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/538/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3224/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1.096/2020/7. számú végzése, továbbá a Zalaegerszegi Járásbíróság 5.B.437/2015/91. számú és a Zalaegerszegi Törvényszék Bf.55/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Zalaegerszegi Járásbíróság a 2017. november 9-én kihirdetett 5.B.437/2015/91. számú és – a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bf.55/2018/5. számú határozata folytán – 2018. március 23-án jogerős ítéletével az indítványozót több rendbeli csalás büntette miatt 4 év börtönbüntetésre, 180 napi tétel, napi tételként 2 000 forint, mindösszesen 360 000 forint összegű pénzbüntetésre és a közügyektől 5 évi eltiltásra ítélte.
- [4] A Kúria – az indítványozó védője által az alapügyben hozott jogerős határozattal szemben előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – a 2021. március 12-én meghozott Bfv.II.1.096/2020/7. számú végzésével az első- és másodfokú ítéleteket hatályában fenntartotta.
- [5] 1.1. Az indítványozó védője a jogerős ügydöntő határozattal szemben bejelentett felülvizsgálati indítványában a Kúriától a határozatok megváltoztatását és a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát – elsődlegesen a terhelt bűncselekmény hiányában, másodlagosan tévedés, harmadlagosan kóros elmeállapot okán való felmentését, negyedlegesen ugyancsak kóros elmeállapota miatt a kiszabott büntetés enyhítését, nevezetesen pénzbüntetés kiszabását – indítványozta. Álláspontja szerint a csalás egyik törvényi tényállási elemének a megállapítása téves, valamint a terhelt a cselekményeit olyan kóros elmeállapotban követte el, amely képtelenné tette őt cselekménye következményeinek felismerésére, illetve az annak megfelelő magatartás tanúsítására; de ha ez nem állapítható meg, az elmeműködés kóros állapota korlátozta mindebben. A Kúria indokai szerint a felülvizsgálati eljárás során a tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen szabály, így a jogerős ítéleti tényállás alapulvételével bírálta el a védői kifogásokat. Végzésében kifejtette, hogy az irányadó tényállásból egyértelműen megállapítható, hogy a terhelt tudata átfogta a csalás törvényi tényállási elemeinek egészét, továbbá a terhelt személyiségzavara a beszámítási képességét nem zárta ki és nem is korlátozta. Ekként a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Bfv.II.1.096/2020/7. számú végzése, a Zalaegerszegi Járásbíróság 5.B.437/2015/91. számú és a Zalaegerszegi Törvényszék Bf.55/2018/5. számú ítélete ellen.
- [7] Az indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)–(4) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [8] Álláspontja szerint a bírósági döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)–(4) bekezdését, mivel törvényi tényállási elemek hiányában állapították meg a bűnösségét, büntethetőséget kizáró ok ellenére szabtak ki rá büntetést és büntethetőséget kizáró bizonyítékokat nem vettek figyelembe. Indítványában a tisztességes eljárás-hoz és a védelemhez való jogának sérelmét állítja, mivel az alapügyben bár elsőfokon vizsgálták az elmeállapotát, de mind az első-, mind a másodfokú bíróság elutasította az új elmeorvosszakértő kirendelésére vonatkozó védői indítványt. Ezáltal véleménye szerint sérült a fegyverek egyenlőségének elve is, hiszen a hatóság által kirendelt igazságügyi elmeorvosszakértő nem független. Az indítványozó emiatt megbízott két független

igazságügyi orvosszakértőt, akik megállapították, hogy kóros személyiségzavarban szenved, mely a cselekmény elkövetésének idején is fennállt és korlátozta abban, hogy felismerje a cselekménye társadalomra veszélyességét. Perújítási indítvánnyal is élt korábban, de a perújítás megengedhetősége kérdésében döntésre jogosult bíróságok elutasították a perújítási indítványát, mivel korábban, az alapügyben már készült szakvélemény az elmeállapotára vonatkozóan. Álláspontja szerint a Kúria a felülvizsgálati döntése során szintén nem vette figyelembe, hogy a független szakértők megállapították, hogy kóros személyiségzavarban szenved.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [11] Az indítványozó határidőben, 2021. május 3-án postára adott – formai és tartalmi szempontból hiányos – alkotmányjogi panasszal élt a Kúria Bfv.II.1.096/2020/7. számú végzése ellen. A hiánypótlásra felhívását megelőzően az alapügyben az indítványozó védelmét ellátó ügyvéd is – kifejezetten saját nevében eljárva – határidőben alkotmányjogi panaszt nyújtott be, és kérte a Kúria Bfv.II.1.096/2020/7. számú végzése mellett a Zalaegerszegi Járásbíróság 5.B.437/2015/91. számú és a Zalaegerszegi Törvényszék Bf.55/2018/5. számú ítélete megsemmisítését is. Az Alkotmánybíróság Főtitkára utóbbi alkotmányjogi panaszhoz kapcsolódóan hiánypótlásra hívta fel a jogi képviselőt egyrészt a meghatalmazása csatolása, másrészt az alkotmányjogi panasz törvényi tartalmi kellékeinek pótlása érdekében. A jogi képviselő a hiánypótlásra nyitva álló határidőt elmulasztotta, az indítványozó ugyanakkor e határidőben postára adta a saját, a jogi képviselő alkotmányjogi panaszához kapcsolódó hiánypótlását. Az indítványozó a beadványában arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy a korábbi ügyvédje nélkül, személyesen jár el a továbbiakban, ugyanakkor a jogi képviselő alkotmányjogi panaszindítványát fenntartja, egyúttal annak hiányosságait pótolja. Kifejtette, hogy az ügyvédje csak pár nappal a hiánypótlásra nyitva álló határidő lejártá előtt adta át neki a hiánypótlási felhívást, ezért nem volt módja a büntetés-végrehajtási intézetben kézzel lemásolni a jogi képviselője korábbi indítványát, azonban pontosan megjelölte, hogy annak mely részeit kívánja a továbbiakban fenntartani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogi képviselő alkotmányjogi panaszja nem felel meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott követelményeknek, mivel az eljárási jogosultságát meghatalmazás hiányában nem tudta igazolni, nem az indítványozó képviselőjeként, hanem önállóan eljárva, saját nevében terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Ugyanakkor az indítványozó hiánypótlásában foglaltakat figyelembe véve, – így azt, hogy fenntartja a jogi képviselő által előterjesztett alkotmányjogi panasz tartalmát – az Alkotmánybíróság a jogi képviselő által benyújtott alkotmányjogi panasz tartalma, és az indítványozó hiánypótlásra beadott további indítványai alapján vizsgálta meg a befogadhatóság feltételeit.
- [12] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése vonatkozásában – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [14] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) és (4) bekezdése sérelmét állító része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában, valamint a 27. §-ban meghatározott feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz ebben a körben kizárólag kivonatokat tartalmaz az alapügyben megállapított jogerős tényállásból, az alapügy védője által benyújtott felülvizsgálati indítványból, a Kúria döntésének indoklásából, valamint több AB határozatból. Ezzel szemben az indítvány azt nem jelöli meg, hogy mindez miért jelentős (akár külön-külön, vagy egyben) az alkotmányjogi panasz szempontjából, nem határozza meg az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá nem tartalmaz indokolást sem arra nézve, hogy a bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény rendelkezéseivel. Mindezek a hiányosságok az Abtv. rendelkezései és az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványi elem elbírálásának akadályát képezik [3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [15] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése sérelmét állító részében az Abtv. 27. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.

- [16] Az indítványozó az alapügyben hozott jogerős ítéletet, valamint a felülvizsgálati eljárás során hozott, az alapügy határozatait helybenhagyó végzést támadta. Kétségtelen, hogy a jogerős ítélet, valamint a felülvizsgálati eljárás során hozott határozat is olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgyra lehet.
- [17] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben terhelt volt.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy sem a felülvizsgálati eljárás során, sem az alapügyben nem vették figyelembe az eljáró bíróságok azt, hogy olyan súlyos személyiségzavarban szenved, amely a bűnösségének megállapítására, illetve a büntetés kiszabására is hatással lehet. Az alapügy során indítványozta bizonyítás felvételét az első- és a másodfokú eljárásban is, de az indítványait rendre elutasították, a perújítási indítványát – amiben arra hivatkozott, hogy a beszámítási képességére vonatkozóan a magánszakértői vélemény eltér a korábbi szakértők véleményétől – szintén elutasították, és a felülvizsgálati eljárásban sem vették figyelembe a súlyos személyiségzavarát.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is arra mutat rá, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja, de nem vizsgálhatja a bírói döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottságát, ahogyan azt sem, hogy a jogalkalmazó helyesen értékelte-e az eljárásban megszerzett bizonyítékokat és előadott érveket {vö. 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [21] Ezzel szemben az indítványozó az alkotmányjogi panaszában éppen a bizonyítékok újraértékelését és az indítványozó számára kedvező, akár felmentő ítélet meghozatalát várja el, mely döntés meghozatalára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Az indítványozó ügyében az első- és a másodfokú bíróság is (és az alkotmányjogi panasz tartalma alapján a perújítás megengedhetősége kérdéséről döntő bíróság is) vizsgálta az újabb szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványt és részletesen megindokolta, hogy az újabb szakértő kirendelésére miért nem lát alapot. Az indítványozó maga is hivatkozott arra, hogy egyébként a másodfokú bíróság a személyiségzavarát nagyobb súllyal vette figyelembe enyhítő körülményként, és hozott az indítványozó számára kedvezőbb döntést. Mindemellett a Kúria a felülvizsgálati döntésében is számot adott arról, hogy a jogerős ítélet tényállásának alapulvételével a csalás törvényi tényállási elemei bizonyítottak, továbbá a terhelt beszámítási képessége sem volt kizárt vagy korlátozott. Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy perújítási eljárásnak lehet alapja a terhelt elmeállapotára – vagyis a korábban már megállapított tényhez képest új tény megállapítására – vonatkozó bizonyítási eszköz, ám csupán két konjunktív feltétel megléte esetén. Az első, hogy a bizonyítási eszköznek olyan tartalmat kell hordoznia, ami a kóros elmeállapot lehetőségét objektíve megalapozza; a második feltétel, hogy ennek kapcsolatban kell lennie a terheltnek felrótt konkrét bűncselekménnyel, e bűncselekmény tekintetében kell jelentősnek lennie (vö. BH2018. 139. [23]–[25]).
- [22] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozónak az a kifogása, miszerint a tisztességes eljárásból való jogot, a fegyverek egyenlőségének elvét, valamint a védelemhez való jogot sérti, hogy a bíróságok nem adtak helyt a védelem egyik bizonyítási indítványának – viszont a bizonyítási indítvány elutasításának indokairól a döntéseikben számot adtak – nem vet fel olyan bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amely alapján az alkotmányjogi panasz a befogadhatósági feltételeknek megfelelően. Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül ugyanis nem értékelhető alkotmányos kérdésként önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [24]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a tisztességes bírósági eljáráshoz, a védelemhez való jog és a fegyverek egyenlősége elvének állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozó bírói döntésekkel szemben felhozott minden kifogása valójában a bírói mérlegelést támadja és a bizonyítékok újraértékelését várja el az Alkotmánybíróságtól.

- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz, a védelemhez való jog és a fegyverek egyenlősége elvének sérelmével összefüggésben nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1087/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3225/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1131/2020/8. számú végzése, továbbá a Debreceni Törvényszék 26.B.233/2015/219. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.572/2019/27. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Rácsai Lajos ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Debreceni Törvényszék a 2019. április 17-én kihirdetett 26.B.233/2015/219. számú és – a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.572/2019/27. számú határozata folytán – 2020. július 24-én jogerős ítéletével az indítványozót különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett lopás büntette és más bűncselekmények miatt 4 év börtönbüntetésre, 100 napi tétel, napi tételenként 2 000 forint, mindösszesen 200 000 forint összegű pénzbüntetésre és a közügyektől 4 évi eltiltásra ítélte.
- [4] A Kúria – a védő által az alapügyben hozott jogerős határozattal szemben előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – a 2021. július 13-án meghozott Bfv.I.1131/2020/8. számú végzésével az első- és másodfokú ítéleteket hatályában fenntartotta.
- [5] 1.1. A védő a jogerős ügydöntő határozattal szemben bejelentett felülvizsgálati indítványában a Kúriától a jogerős ítélet megváltoztatását, az indítványozó terhére megállapított bűncselekmény lopás büntette helyett csőd-bűncselekményként minősítését indítványozta. Amennyiben ez nem lehetséges, az ítéletek hatályon kívül helyezését és a bíróságok új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.
- [6] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban – a jogerős ítélet tényállásának alapulvételével – a határozata indokolásában megállapította, hogy a terhelt által elkövetett bűncselekmény nem lopás büntettének, hanem helyesen tartozás fedezetének elvonása büntettének [a Btk. 405. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel a (3) bekezdés szerint] minősül. Egyben kifejtette, hogy az eljárási törvény alapján a bűncselekmény törvénysértő minősítése csak akkor szolgálhat felülvizsgálat alapjául, ha az egyúttal törvénysértő büntetést is eredményez. Ehhez képest a Kúria vizsgálta, hogy a kiszabott büntetés törvénysértőnek minősül-e. Kifejtette továbbá, hogy nem elegendő önmagában annak vizsgálata, hogy a téves minősítés alapján kiszabott büntetés a helyes minősítéshez tartozó törvényi kereten belül van, hanem a büntetés kiszabás valamennyi törvényi feltételét vizsgálni kell az új minősítéshez képest. E vizsgálat eredménye alapján a Kúria megállapította, hogy a kiszabott büntetés nem tekinthető törvénysértőnek. Következésképpen a védő felülvizsgálati indítványa nem alapos, ezért a Kúria hatályában fenntartotta a jogerős döntést.
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Bfv.I.1131/2020/8. számú végzése, továbbá a Debreceni Törvényszék 26.B.233/2015/219. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.572/2019/27. számú ítélete ellen.
- [8] Az indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3), (4) és (7) bekezdésének, továbbá a 28. cikk sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [9] Álláspontja szerint a bírósági döntések azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3), (4) bekezdését és a 28. cikkét, mivel úgy sújtotta szankció az indítványozót, hogy a helyes minősítés esetén nem lett volna büntethető, továbbá a Kúria nem vizsgálta meg a büntetés kiszabás törvényességét, nem tett eleget az indokolási kötelezettségének. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (4) bekezdése és 28. cikke azért is sérült, mert a helyes minősítés esetén nem lett volna büntethető, ugyanis a hitelezői igények kielégítést nyertek több tényállási pont

- esetében is, és a tartozás fedezetének elvonása büntetnének esetében ez a tény büntethetőséget megszüntető ok. Emellett az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése azért sérült véleménye szerint, mert nem volt lehetősége a Kúria döntésével szemben jogorvoslattal élni.
- [10] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [11] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [12] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Jogi képviselő útján jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3), (4) és (7) bekezdése vonatkozásában – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [14] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikk sérelmét állító része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában és a 27. §-ban meghatározott feltételeknek. Az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály ugyanis nem tekinthető olyan alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {vö. 3466/2020. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]; 3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}, továbbá az indítványozó érvelése sem hozható összefüggésbe a 28. cikkben megfogalmazott követelményekkel.
- [15] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [16] Az indítványozó az alapügyben hozott jogerős ítélet, valamint a felülvizsgálati eljárás során hozott, az alapügy határozatait helybenhagyó végzést támadta. A jogerős ítélet, valamint a felülvizsgálati eljárás során hozott határozat is olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgya lehet.
- [17] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben terhelt volt.
- [18] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3), (4) és (7) bekezdésének a sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Kúria bár a jogerős ítélet minősítését törvénysértőnek mondta ki, azt nem állapította meg, hogy a kiszabott büntetés törvénysértő, továbbá nem indokolta meg a döntését. A Kúria döntésével szemben pedig nincs helye jogorvoslatnak, holott a helyes minősítés figyelembevételével az indítványozó több bűncselekményben nem lenne büntethető.
- [20] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [21] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Kúria – a jogerős döntés tényállása alapján – részletes indokát adta annak, hogy miért nem találja törvénysértőnek a helyes minősítés büntetési tételkerete alapján az alapügy során kiszabott büntetést. Meghatározta a Kúria a következetes ítélkezési gyakorlata alapján azt is, hogy nem csupán azt kell vizsgálnia, hogy a büntetési tételek azonosak-e, – vagy ha nem, akkor a helyes minősítés büntetési tételkeretén belül van-e a jogerősen kiszabott büntetés, – hanem azt is, hogy valamennyi büntetéskiszabási kö-

rülmény alapján törvényes-e a kiszabott büntetés. Erről a tevékenységéről a Kúria – az alkotmányjogi panaszban is hivatkozott feltételek alapján – számot adott.

- [22] Az indítványban foglaltak kapcsán rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés *b*) pontja [korábban a 416. § (1) bekezdés *b*) pontja] alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak. Következésképpen egyrészt az esetlegesen hibás minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képezi felülvizsgálat alapját, ha helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) törvénysértő. A minősítés alatt a cselekmény Btk. Különös Része szerinti minősítése – az alapeset és annak enyhébben, vagy súlyosabban minősülő esete egyaránt – értendő. Ehhez képest a felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (vö. BH2011. 97.).
- [23] Rámutat az Alkotmánybíróság arra, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés *b*) pontja [korábban a 416. § (1) bekezdés *b*) pontja] esetében a Be. nem tartalmaz az 1973. évi I. törvény 284. § (2) bekezdése szerinti szabályt, ami kizárta a felülvizsgálatot, „ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki”. Lényeges különbség. Azt jelenti ugyanis, hogy a jogi érvek alapján minősítést kifogásoló és egyben a kiszabott büntetést is sérelmező felülvizsgálati indítvány esetében a felülvizsgálat nem lehet eleve kizárt. Ha pedig a minősítés valóban törvénysértő, akkor mindig vizsgálni kell, hogy a kiszabott büntetés – a helyes minősítéshez képest – törvényes-e.
- [24] Ez – éppen a korábbi törvényi rendelkezés elhagyása folytán – azt jelenti, hogy a Kúriának az új minősítéshez képest vizsgálnia kell az adott büntetés kiszabásának valamennyi törvényi feltételét. Nem elegendő tehát önmagában, hogy a téves minősítés alapján kiszabott büntetés a helyes minősítéshez tartozó törvényi kereten is belül van.
- [25] A Be. szerinti szabályozás értelme, hogy a törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a helyes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli, és a vizsgálat eredményétől függ, hogy a kiszabott büntetés is törvénysértővé vált-e. Változatlan viszont, hogy a kiszabott büntetés feltétlenül törvénysértő, ha a helyes minősítéshez tartozó büntetési tétel – mérlegelést nem tűrő – keretein kívüli (vö. BH2017. 359. [83]–[89]).
- [26] Ami pedig az indítványozónak a terhére rótt cselekmény – felülvizsgálati eljárásban, Kúria által történt helyesbítés szerinti – jogi minősítéséhez kötött kifogását illeti, az Alkotmánybíróság rámutat a következőkre.
- [27] Kétségtelen, hogy a lopás büntetétéhez képest a tartozás fedezete elvonásának bűncselekménye nem csupán kivételesen (amint lopás esetében hozzátartozó sérelmére elkövetés, vö. Btk. 382. §), hanem általánosan biztosít kimentési lehetőséget a büntetőjogi felelősség megállapítása alól. A Btk. 405. § (4) bekezdése szerint tartozás fedezetének elvonása miatt az elkövető nem büntethető, ha a tartozást a vádemelés előtt kiegyenlíti.
- [28] Kétségtelen azonban, hogy a jogerős ítéleti tényállás – ami a Kúria számára is kötelezően irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés zárófordulata] – egyértelműen (az indítványozó terhére rótt minden cselekmény esetében) rögzíti, miszerint nem történt kiegyenlítés, visszafizetés. Ehhez képest valójában arról van szó, hogy az indítványozó olyan feltételre alapozza tisztességes bírósági eljárás iránti kifogását, ami ellentétes az iratokkal, következőképpen ilyen indokkal indokolás hiánya sem számonkérhető.
- [29] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy következetes gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az elsőfokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {vö. 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}.
- [30] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3), (4) és (7) bekezdésének állított sérelmén keresztül valójában kizárólag a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozó bírói döntésekkel szemben felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak, valójában a bírói mérlegelést támadják.
- [31] Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következőképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

[32] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3704/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3226/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.295/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az I. rendű indítványozó és a II. rendű indítványozó (együtt: indítványozók) jogi képviselőjük (dr. Hangyál Edit ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző közigazgatási per felperesei voltak. Az I. rendű indítványozó 816/1359, a II. rendű indítványozó 543/1359 arányban volt tulajdonosa a perbeli, kisajátítással érintett, szántó művelési ágú, 3846 m² területű ingatlanok.
- [3] Az indítványozók kérelmére Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: I. rendű alperes) 2017. május 25-én kelt határozatával 473 058 Ft korlátozási kisajátítási kártalanítás állapított meg az indítványozók részére.
- [4] Az indítványozók 2017. október 26-án kisajátítási kérelem benyújtására kötelezés iránti kérelemmel fordultak az I. rendű alpereshez arra hivatkozással, hogy 2012. október 18-án az ingatlan vételre felajánlották Budapest Főváros Önkormányzatának (a továbbiakban: II. rendű alperes), mivel az M0 autópálya megépítését követően az ingatlan megközelíthetatlenné és művelhetatlenné vált. Az I. rendű alperes 2019. február 26-án kelt határozatával elutasította az indítványozók kérelmét. A döntés indokolásában hivatkozott arra, hogy az ingatlan a 2006. november 22-én kötött kisajátítást helyettesítő adásvételt követően az indítványozók tulajdonában viszsamaradt terület. Az adásvételre az M0 autópálya megépítése érdekében került sor. A szerződés részét képezte a megosztás utáni állapotot tükröző változási vázrajz, amit az indítványozók elfogadtak. Az M0 autópálya megépítéséhez igénybe vett terület csupán kismértékben csökkentette az ingatlan használhatóságát, az nem a kisajátítás következtében vált nehézkessé. A terület megközelíthetősége a Csömöri-patak szabályozása kapcsán folytatott kisajátításokat követően is biztosított maradt. Emellett az I. rendű alperes utalt arra, hogy az indítványozók nem jelölték meg azt a helyi szabályzatot, amelyre kérelmüket alapították, ezért a kisajátítás tényére és a kisajátítás kezdeményezésének 2012-es időpontjára tekintettel vizsgálta az építési jogokat.
- [5] Az I. rendű alperes határozatában megállapított tényállás szerint Budapest Főváros Tanácsa 5/1986. számú rendelete alapján az ingatlan zártkerten kívüli mezőgazdasági terület volt. Az övezeti besorolást a Fővárosi Szabályozási Kerettervről szóló 46/1998. (X. 15.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: FSZKT) 1999. január 1-i hatállyal megváltoztatta, melynek eredményeként az ingatlan 51%-ban E-TG (turisztikai, gazdasági erdő), 34%-ban E-VE (véderdő), továbbá 15%-ban MG-MT (mezőgazdasági rendeltetésű terület) keretövezetbe került. A Budapest Főváros XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatának Rákospalota – Pestújhely – Újpalota Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 31/2000. (VII. 1.) Ök. rendeletet (a továbbiakban: Ör.) beépítésre nem szánt területként tartotta számon az ingatlan, az időközben bekövetkezett övezeti változás nem csökkentette a beépíthetőséget, mert az ingatlan soha nem érte el a beépíthetőséget eredményező méretet.
- [6] Az indítványozók az I. fokú alperes határozatának hatályon kívül helyezésére és az I. rendű alperes új eljárás lefolytatására való kötelezésére irányuló keresetükben utaltak arra, hogy az I. rendű alperes téves – nem létező – jogszabályhelyekre hivatkozott határozatában, valamint utaltak az előzményi korlátozási kisajátítási eljárásra, amelynek alapját ugyanazok a vételi felajánlások képezték, mint a kifogásolt eljárásét. Az I. rendű alperes nem a kérelemben foglaltak szerint vizsgálta a kisajátításra kötelezés elrendelésének feltételeit. Hivatkoztak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 30. § (1) és (4) bekezdéseire. Az I. rendű alperes az előzményi iratok tartalmát figyelmen kívül hagyva hozta meg határozatát, továbbá nem a kérelem tartalmának megfelelően vizsgálta a kisajátításra kötelezés elrendelésének feltételeit. Nem helytálló az az állítás, hogy az ingatlan nem volt beépíthető. Az ingatlan egy részének véderdő

besorolása jogellenes és súlyosan korlátozza a tulajdonosi jogok gyakorlását. Kezdeményezték, hogy bíróság engedélyezze a magánszakértő által készített szakvélemény benyújtásának engedélyezését.

- [7] A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasította. Ítéletében rámutatott arra, hogy az I. rendű alperes megfelelően elvégezte a korlátozás időpontja – vagyis 1999. január 1. –előtti és utáni jogszabályok összevetését. Az 1999. január 1-jét megelőző állapotokhoz képest az ingatlan beépíthetősége szűkült, azonban a korábbi szabályozás is korlátozta a felépíthető építmények körét, emellett a közérdekű célú rendeltetésből fakadó kötelezettség nincs határidőhöz kötve, a mezőgazdasági használat átmenetileg megengedett, és az indítványozók tulajdonosi és építési jogai sem szűkültek olyan mértékben, hogy azok jelentős akadályozása vagy megszűnése megállapítható lenne. Az indítványozók nem igazoltak olyan körülményt, amely az ingatlan megközelíthetlenségét és művelhetlenségét bizonyította volna. A beépítési lehetőségek szigorodtak ugyan, de nem a kisajátítást megalapozó mértékben.
- [8] A törvényszék megállapítása szerint az I. rendű alperes nem hivatkozott tételesen az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/2007. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) az ügyben irányadó 38. § (7) bekezdésére, azonban a határozat indokolásából egyértelműen kitűnik, hogy foglalkozott a rendelkezés által érintett erdőtelepítési kötelezettséggel.
- [9] Az indítványozók nem támasztották alá jogszabályi hivatkozással azt az állításukat, hogy az övezeti besorolás változása miatt forgalomképtelenné vált az ingatlan, és ilyet rendelkezést nem is tartalmaz semmilyen jogszabály.
- [10] Az indítványozók nem tudták cáfolni az egyedi ügy III. rendű alperesének azt az állítását, hogy az M0 autópálya megépítése során a beruházást megvalósító szervezet saját területén belül biztosította a 30 méter szélességű védő fásítást, és a véderdősáv nem érinti az ingatlant, ezért az indítványozóknak nincs véderdő-beültetési kötelezettsége.
- [11] Az indítványozók felülvizsgálati kérelemmel fordultak a Kúriához, amelyben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a*) pont *aa*) és *ab*) alpontjaira az ítélet hatályon kívül helyezését és a közigazgatási bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezését kérték arra hivatkozással, hogy az az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő.
- [12] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását végzésével megtagadta, mert álláspontja szerint nem merült fel sem a joggyakorlat egysége, illetve továbbfejlesztése biztosításának lehetősége, sem az ügyben felvetett jogkérdés különleges súlya, társadalmi jelentősége.
- [13] 2. Az indítványozók ezt követően nyújtották be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszukat, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérték a Kúria végzésének megsemmisítését a Fővárosi Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [14] Az indítványozók álláspontja szerint az övezetváltás következtében véderdő és közjóléti erdő övezetbe sorolt közérdekű célú rendeltetésű ingatlan használati és hasznosíthatósági lehetőségeinek csökkenése oly mértékben korlátozza a tulajdonosi jogok gyakorlását, hogy az megalapozza az érdekelt kisajátításra kötelezését. Az eljárás tárgyát képező ingatlan rendeltetését a jogszabály olyan, később megvalósítandó közérdekű célban jelölte meg, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, ezért a tulajdonosi jogokat súlyosan korlátozza. Az indítványozók 1998-ban megszerezték a korlátozásmentes tulajdont, az 1999. január 1-jével beálló korlátozások a közérdek és az indítványozók méltányolható magánérdeke közötti egyensúly felborulását eredményezték.
- [15] Az I. rendű alperes és a Fővárosi Törvényszék nem alkalmazták az Étv. 30. § (4) bekezdését, valamint a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdését, amelyek alapján az indítványozókat egyértelműen megillette a kisajátítás kezdeményezésének joga. Döntéseikben az irányadó jogszabályokat nem az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési iránymutatásnak megfelelően alkalmazták, ezért aránytalanul korlátozták az indítványozók tulajdonhoz való jogát.
- [16] Az indítványozók hivatkoztak továbbá arra is, hogy az OTÉK 38. § (7) bekezdése alapján a véderdőt a hatást előidéző, illetve a védelmet igénylő az indítványozók ingatlanán nem jogosult kialakítani.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti

érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.

- [18] Az indítványozók jogi képviselője 2021. május 5-én vette át a Kúria végzését, majd június 30-án, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be a panaszt.
- [19] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [20] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza.
- [21] Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet tartalmaz a bírói döntés megsemmisítésére.
- [22] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [23] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [24] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján meghozott végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti [pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]], ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [25] Az indítványozók a bírósági felülvizsgálat igénybevételével kimerítették a számukra rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből éltek a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számukra megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [26] Az indítványozók az egyedi ügy felpereseiként érintettnek minősülnek.
- [27] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [28] Az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatóságok eljárására vonatkozik. A bíróságok tisztességes eljárását az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése írja elő. A jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz az ügyben született bírósági döntések megsemmisítésére irányul. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban a panasznak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti vizsgálatát mellőzi.
- [29] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint, ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvényen való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [30] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [31] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].

- [32] A jelen alkotmányjogi panasz eljárást megelőző egyedi ügyben az I. rendű alperes arra a következtetésre jutott, hogy az 1999. január 1-jét megelőző, illetve azt követő korlátozások közötti eltérés nem eredményezi a tulajdonjog olyan mértékű korlátozását, amely a kisajátítást indokolná. Ennek alátámasztására áttekintette az e téren irányadó jogszabályokat, közöttük az FSZKT 1999. január 1. előtti és utáni szabályait, és áttekintette, hogy a különböző övezeti besorolási ingatlanrészek hasznosíthatósága hogyan alakult. Emellett hangsúlyt fektetett arra a tényre, hogy az indítványozók számára korábban már megállapították a korlátozási kisajátítást az ingatlan ért korlátozás miatt. A törvényszék érdemben reagált az I. rendű alperes határozatával szemben benyújtott kereset állításaira, és ítéletének indokolásában bemutatta, miért nem sérti a hatósági határozat a hivatkozott törvényi előírásokat. Ennek során hangsúlyozta azt a körülményt is, hogy az indítványozók nem cáfolták az előzményi korlátozási kártalanítási eljárásban felhasznált szakvélemény adatait, melyek értelmében az ingatlan megművelt és földútról megközelíthető. Ugyancsak részletesen bemutatta a törvényszék, miért alaptalanok az indítványozók jogszabályi hivatkozásai. A törvényszék emellett rámutatott arra, hogy az indítványozók nem támasztották alá az állított beépítési szándékukat, továbbá azt sem cáfolták, hogy a III. rendű alperes gondoskodott a véderdő létesítéséről, és ez nem érintette az indítványozók ingatlanát. Végül a törvényszék indokát adta annak is, álláspontja szerint miért nem volt helye a magánszakértő igénybe vételének.
- [33] Összességében tehát a törvényszék reagált az indítványozók által a keresetlevélben előadottakra és megindokolta, miért ítéli törvényesnek a keresettel támadott határozatot.
- [34] A Kúria mérlegelési jogkörében arra a következtetésre jutott, hogy az ügyben sem a joggyakorlat egysége, illetve továbbfejlesztése biztosításának lehetősége, sem az ügyben felvetett jogkérdés különleges súlya, társadalmi jelentősége szempontjából jelentős körülmény nem merült fel. Az Alkotmánybíróság a fentebb kifejtetteknek megfelelően nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a rendes bíróságok jog-, illetve ténykérdésekben elvégzett mérlegelését felülbírálja, és a panasz nem mutat rá olyan alkotmányjogilag jelentős körülményre, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását és a panasz befogadását megkövetelné.
- [35] Az Alkotmánybíróság az alkotmányos tulajdonvédelemmel kapcsolatos, az Alaptörvény hatálybalépése előtti álláspontját a tulajdonhoz való, Alaptörvényben biztosított jog tartalmának kialakítása során is irányadónak tekintette. A tulajdonhoz való jog tartalmának kereteit elvi jelentőséggel kialakító 20/2014. (VII. 3.) AB határozat szerint az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni, és annak terjedelme mindig konkrét, vagyis függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is [20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]]. Mindebből következően a tulajdon jogszabályoknak megfelelő korlátozása, ha azt törvényes határozat, illetve bírói döntés állapítja meg, nem vet fel alapvető alkotmányjogi kérdést, továbbá nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem követeli meg a panasz érdemi vizsgálatát.
- [36] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése értelmében a tulajdon kisajátításának csak közérdekből, kivételesen van helye, törvényben meghatározott esetekben és módon feltétlen, teljes és azonnali kártalanítás mellett. Az indítványozók ingatlanával kapcsolatosan korábban lefolyt a korlátozási kisajátítási eljárás, melynek eredményeként az indítványozók kártalanításban részesültek. A jelen ügyben az indítványozók éppen azt kifogásolták, hogy az I. rendű alperes nem rendelte el a kisajátítást, jöllehet álláspontjuk szerint annak az Étv. 30. § (4) bekezdése és a Kstv. 5. § (1) bekezdése alapján helye lett volna. A jelen alkotmányjogi panaszban állított alapjogi sérelem megvalósulását tehát az indítványozók abban látták, hogy a kisajátításra az I. rendű alperes határozata folytán nem került sor. Az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése ezért nem áll összefüggésben az alkotmányjogi panasz alapját képező jogkérdéssel, e rendelkezés ugyanis a tulajdontól való önkényes megfosztással szemben nyújt védelmet a tulajdonosok számára, olyan jogosultságot azonban nem fogalmaz meg, amelyből fakadóan az állam bizonyos esetekben köteles kisajátítani a jogosult ingatlanát. A panasz ezért ennek az elemnek a vonatkozásában sem fogadható be.
- [37] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2841/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3227/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.233/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó természetes személy 2021. szeptember 28-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2021. november 11-én benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.P.53.159/2017/38-I. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 48.Pf.631.977/2020/3. számú végzése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.703/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó egy szerződésszegéssel okozott, illetve szerződésen kívüli kártérítés, valamint öröklési igény iránti polgári per felperese volt, melyben 4 672 695 Ft megfizetésére kérte az alperes bankot kötelezni.
- [3] Az ügy alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes édesapja 1992-ben elhunyt. Az általa a későbbi alperes banknál vezetett számlája halála után, 1993-ban megszüntetésre került. A felperes egy előzményi perben kérte mintegy egymillió forint számlaegyenleg számára mint örökös számára történő megfizetését a banktól, melyet az eljáró Fővárosi Törvényszék, a felperes által becsatolt bizonyítékok alapján, teljes egészében megítélt, késedelmi kamatokkal együtt. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jelen perben további közel ötmillió forint megfizetésére tartott igényt, állítása szerint a számlaegyenleg tényleges értékének és az előzményi perben megítélt összegnek a különbözetét kérte. Kérte továbbá a bizonyítás körében az alperes bankot arra kötelezni, hogy a nála nyilvántartott adatokat a perben adja ki részére.
- [4] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.P.53.159/2017/38-I. számú ítéletével a felperes keresetét elévülés miatt elutasította. A bizonyítási indítvánnyal kapcsolatban egyúttal megállapította, hogy a bank a számlaadatokat 10 évig volt köteles megőrizni, utána azokat meg kellett semmisítenie, így több mint 25 évvel a számla megszüntetését követően nem kötelezhető arra az alperes, hogy e megsemmisített adatokról a felperes részére tájékoztatást adjon.
- [5] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 48.Pf.631.977/2020/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette, ítélt dolog miatt. Érvelése szerint a felperes azonos ténybeli alaptól származó azonos jog iránt indított pert, azonos alperessel szemben. Ennek okán az előzményi perben született ítélet anyagi jogereje kizárja jelen per érdemi elbírálását.
- [6] A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Pfv.III.21.233/2020/4. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék másodfokú, jogerős végzését hatályában fenntartotta, érdemben osztva a törvényszék *res iudicata*val kapcsolatos álláspontját. A kúriai indokolás értelmében az ítélt dolog megállapításához a felek, a tények és az érvényesített jog azonossága szükséges. A felek és a tényalap azonossága a felek között nem volt vitás, csak a keresettel érvényesített jog azonossága volt vitatott. A Kúria megállapította, hogy az érvényesített jog azonossága is fennáll, a következőkre tekintettel.
- [7] Az érvényesített jog alatt nem lehet pusztán az érvényesített követelést érteni, az ugyanis a követelés alapjául szolgáló azon jogalapot jelenti, amelynek érvényesítése útján a fél a keresete szerinti követeléshez hozzá kíván jutni. Az ezzel ellenkező értelmezés ellentétes lenne a perelhúzási tilalommal, a perkoncentráció elvének érvényesítésével, és lehetővé tenné a megállapítási kereset korlátainak kijátszását is, sőt a hatásköri szabályok kijátszására is lehetőséget adna azzal, hogy a felperes ugyanazon ténybeli alaptól származó ugyanazon jog iránti igényét részekre bontva, a járásbíró előtt érvényesíti a törvényszék helyett. Téves a felperes azon hivatkozása,

hogy pusztán az újabb összegek iránti igényérvényesítés eltérő jogalapot eredményezne, mert ez esetben ugyanaz a jogalap, csak az érvényesíteni kívánt összeg más, mint a korábbi perben érvényesített összeg. A törvényhozó célja nyilvánvalóan az volt, hogy ne lehessen kisebb összegekre nézve kvázi megállapítási pereket indítani, majd ezt követően, a jogalap tekintetében a felperesre kedvező ítélet alapján, a teljes igényelt összegre újabb pert vagy pereket indítani az alperes marasztalása érdekében, hanem az igényt egy perben kelljen érvényesíteni. Az igény azonos alperessel szembeni részekre bontása tehát nem lehetséges, mert az újabb perekben az első ítélet anyagi jogereje kizárja a jogalap újabb elbírálását, ezzel pedig megakadályozza egy olyan helyzet előállítását, hogy különböző bíróságok esetleg eltérő tartalmú ítéleteket hozzanak ugyanazon érvényesíteni kívánt jog tekintetében.

- [8] 3. Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.P.53.159/2017/38-I. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 48.Pf.631.977/2020/3. számú végzése, valamint a Kúria Pfv.III.21.233/2020/4. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Végleges érvelése szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított örökléshez és tulajdonhoz való joggal, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal.
- [9] Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria végzése, valamint az alapul fekvő jogerős törvényszéki végzés ellentétes a Kúria saját korábbi gyakorlatával (így a BH2015. 230. és a BH2019. 275. számú eseti döntésekkel), mivel kiterjesztően értelmezi a régi és az új polgári perrendtartás ítélt dologra vonatkozó rendelkezéseit, és olyan értelmet azoknak, amelyek véleménye szerint nem lehettek a jogalkotónak az ítélt dolog jogintézményével kapcsolatos céljai. Érvelése szerint a *res iudicata* alkalmazása a kérdéses perben *contra legem* jogalkalmazás eredménye, mellyel kapcsolatban egy tudományos munkában megjelent szerzői álláspontra is hivatkozott.
- [10] Az örökléshez való jog sérelmével kapcsolatban előadta, hogy a bankszámlaegyenleg egésze tekintetében jogos várománya van, melyre a passzív örökléshez való jog kiterjed. A bíróságok mindhárom szinten megfosztották az örökségtől, ráadásul nem is közérdekből tették ezt, így a passzív örökléshez való jog korlátozása még azokkal az érvekkel sem indokolható, amelyek egy közérdekű korlátozás esetén rendelkezésre állnak. Mivel ezzel tulajdoni várományától fosztották meg, így a tulajdonhoz való Alaptörvényben biztosított joga is sérült.
- [11] Végül sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga is. Egyrészt a bíróságok sértették az ezen Alaptörvényben biztosított jog részét képező hatékony bírói jogvédelem követelményét, a bírói utat ugyanis csak formálisan biztosították, az ítélt dologra (illetve az elsőfokú eljárásban elévülésre) hivatkozással elhárítva maguktól az érdemi döntéshozatalt, mivel figyelmen kívül hagyták, hogy bár ugyanarról a jogalapról volt szó, de nem ugyanarról az összegről; másrészt megsértették az indokolt bírói döntéshez való jogot is, mivel indokolásuk téves volt, és nem adtak számot arról, hogy miért tértek el az indítványozó által két korábbi eseti döntéssel is alátámasztott korábbi bírói gyakorlattól.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. §-ok szerinti feltételeket. Megállapítható, hogy az indítvány határidőben érkezett, a konkrétan megjelölt és sérelmezett bírósági döntések mindegyike alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, az indítványozó érintettnek és jogosultnak minősül, illetve a panasz Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére vonatkozik. Az alkotmányjogi panasz azonban érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [13] A panasz a három támadott bírói döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a bíróságok tényállás-megállapítási és jogértelmezési tevékenységét, elsősorban az ítélt dologra vonatkozó polgári eljárásjogi rendelkezések bíróságok általi értelmezését sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, összességében egy más tartalmú, a felperes pernyertességét eredményező, a keresetet érdemben elbíráló ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntések bármelyikét érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.

- [14] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, ezen belül az alkalmazandó jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [15] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.233/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3696/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3228/2022. (V. 11.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.VII.39.098/2021/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. T. Tóth Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kf.VII.39.098/2021/8. számú ítéletével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó 2009-től közalkalmazotti jogviszonyban, diplomás ápoló munkakörben dolgozott az alapügy alperesénél. Közalkalmazotti jogviszonya 2019-ben a honvédelmi közalkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Hkj.) alapján honvédelmi alkalmazotti jogviszonná alakult át. Az alperes a Hkj. 97. § (2) bekezdése alapján egy új kinevezést készített, amit az indítványozó nem írt alá. Ezt követően a munkáltató a Hkj. 97. §-ára hivatkozással értesítette az indítványozót, hogy jogviszonya 2019. január 22. napjával „a törvény erejénél fogva megszűnt”.
- [3] Az indítványozó a munkáltatói jognyilatkozattal szemben bírósághoz fordult. Keresetében a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) alapján végkielégítés, valamint a felmentési időre járó illetmény megfizetésére kérte kötelezni korábbi munkáltatóját. Az első fokon eljáró Veszprémi Törvényszék 5.K.700.862/2020/8. számú ítéletével a keresetnek helyt adott, mivel az értesítő okirat tartalmából és a megszüntetés tényéből arra következtetett, hogy a jogviszony megszüntetésének módja felmentés volt.
- [4] Az alperes fellebbezése nyomán eljáró Kúria az alkotmányjogi panaszban támadott Kf.VII.39.098/2021/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és az indítványozó keresetét elutasította. A Kúria megítélése szerint a jogviszony megszüntetésére nem a Hkj.-ben szabályozott felmentéssel került sor, a jogviszony egyoldalú munkáltatói jognyilatkozattal történő megszüntetése végkielégítésre és felmentési időre nem jogosít.
- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát, XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a végkielégítésre vonatkozó szabályok megfelelő érvényesülésében bízva lépett közalkalmazotti jogviszonyba, illetve maradt ebben a jogviszonyban. Jogos várománya keletkezett ezért arra, hogy jogviszonyának munkáltatói megszüntetése esetén a felmentés szabályait alkalmazzák rá, és ekként végkielégítésre legyen jogosult. Állítása szerint a támadott bírói ítélet jogos várományától fosztotta meg, és ezt semmilyen alkotmányos cél vagy alapjog nem indokolja. Erre tekintettel állította, hogy a támadott bírói döntés szükségtelenül és aránytalanul korlátozta az alkotmányos tulajdonhoz való jogát.
- [7] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett, a bírói döntést kifogásoló alkotmányjogi panaszában amellet érvelt, hogy „a szabályozás diszkriminatív, tehát nem egyszerűen megfelelő legitim cél hiányában, illetve az érintettek aránytalan terhet róva korlátoz alapjogot, hanem a korlátozással sújtott személyekkel szemben egyúttal hátrányos megkülönböztetést is jelent olyanokhoz képest, akik hasonló helyzetben nem szembesültek ilyen jellegű alapjogelvonással”. Erre figyelemmel állította, hogy a „szabályozás teljesen irreleváns alapon fosztotta meg a panaszost a jogos várományát képező végkielégítéstől (ti. azon esetlegesség függvényében, hogy a jogviszonyváltás elutasításának következményeként a törvényhozó a jogviszony *ex lege* megszűnéséről rendelkezett, és nem hagyta a munkáltatóra azt a döntést, hogy ilyen esetben a foglalkoztatási jogviszonyt maga szüntesse meg). Ennélfogva megállapítható, hogy nincs megteremtve az a jogi környezet és intézményi garancia, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi.”

Mindemellett állította azt is, hogy a vonatkozó szabályok alkalmazásával sem lehetett volna „arra a következtetésre jutni, hogy az indítványozó jogviszonya olyan okból szűnt meg, amelyre tekintettel végkielégítésre és felmentési időre járó távolléti díjra nem jogosult anélkül, hogy ne sértenénk meg az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésében foglalt, egyéb helyzet szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Ugyanis nincs annak észszerű oka, hogy a honvédelmi alkalmazott a közalkalmazottként ledolgozott évek után ne legyen ezekre jogosult akkor, ha bármilyen más jogviszonyban hasonló helyzetben arra jogosult lenne. Az Alaptörvény 28. cikke szerint pedig a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni, ezért a hatályos jogszabályi környezetet a XV. cikkkel összhangban lehet kizárólag értelmezni.”

- [8] Az indítványozó végül hivatkozott arra, hogy a Kúria támadott ítélete „a megfelelő indoklás hiánya miatt nem felel meg az »eljárási« tisztesség” alkotmányos követelményének. Az indítványozó szerint a kúriai döntés „önkényességét támasztja alá az, hogy a Kúria egy évvel ezelőtt meghozott felülvizsgálati ítéletében definiált felmondás fogalmának sem felel meg a tárgyalt döntésben elfogadott álláspont, miközben a tárgyalt döntésből nem derül ki, hogy ha nem felmentés a munkáltató általi egyoldalú jogviszony megszüntetés, akkor minek kell azt tekinteni”, amire pedig „választ kell adni egy ilyen ügy elbírálása során”.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pont], számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2021. július 8-án vette át, az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton 2021. augusztus 26-án nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta.
- [12] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítvány nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét, az indítványozó által hivatkozott tulajdonhoz való jogát (Alaptörvény XIII. cikk) érintő hátrányos megkülönböztetését konkrétan kivel szemben, milyen módon okozza. Az alkotmányjogi panasz a „honvédelmi alkalmazott jogviszonyban állókat” tekinti „más közalkalmazottakkal és minden más, azonos (homogén) szabályozási körbe vont, összehasonlítható helyzetben lévő” jogalanyokkal azonosan kezelendőnek, és állítja, hogy ez az általánosan megnevezett jogalanyi kör végkielégítésre fő szabály szerint jogosult, és erre hivatkozással tartja sérelmesnek, hogy az indítványozó a konkrét eset körülményeit mérlegelő bírói döntés szerint „végkielégítésre és felmentési időre járó távolléti díjra” nem volt jogosult. Nem derül ki tehát az alkotmányjogi panaszból, hogy az indítványozó alapvető jogát érintő különbségtételt a támadott bírói döntés konkrétan kivel szemben, milyen módon valósította meg.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat,

- Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúriai ítéletét az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát sértőnek tartotta. Álláspontja szerint jogos várománya keletkezett arra, hogy jogviszonyának munkáltatói megszüntetése esetén a felmentés szabályait alkalmazzák rá, és ekként végkielégítésre legyen jogosult, és szerinte a támadott bírói ítélet e jogos várományától fosztotta meg indokolatlanul. Az indítványozó továbbá a kúriai ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta, mert a döntésből szerinte nem derül ki, hogy a munkáltató általi egyoldalú jogviszony megszüntetést a Kúria konkrétan milyen megszüntetési módnak minősítette.
- [15] A Kúria ítéletében kifejezetten rögzítette, hogy a „kereset által megszabott korlátokra tekintettel abban a kérdésben nem lehetett állást foglalni a perben, hogy a munkáltató jogszerűen, vagy jogellenesen szüntette-e meg a felperes jogviszonyát, csak abban lehetett dönten, hogy az alperes jogviszonyt megszüntető intézkedése felmentés volt-e”. A Kúria tehát a kereset keretei között, az irányadó törvényi szabályok alapján döntött arról, hogy az alperes intézkedése nem minősült felmentésnek, s ezért a felmentés törvényi jogkövetkezményeit nem tartotta a perben alkalmazhatónak.
- [16] Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az indítvány magával a Kúria eljárásával összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, vagy olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [17] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján a fentieket figyelembe véve nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [18] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3497/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3229/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.I.122/2021/2. számú végzése, valamint a Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2. Bf.58/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint a 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Szekszárdi Járásbíróság 26.B.72/2021/3. számú végzése, továbbá a Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.58/2021/3. számú végzése, valamint a Kúria Bfv.III.I.122/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott végzések az indítványozó szerint sértik az Alaptörvény II. cikkét, III. cikkét, VI. cikkét, IX. cikk (4) bekezdését, XV. cikkét, XXIV. cikkét, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az indítványozó 2021. január 5-én kelt beadványában feljelentést tett és magánindítvánnyal élt a feljelentéssel szemben a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmazás vétsége, valamint a Btk. 227. § (1) bekezdésébe ütköző becsületsértés vétsége miatt.
- [3] Az indítványozó elmondása szerint őt korábban, jogerős ítélet alapján szabadságvesztésre ítélték, amelyet 2017. május 11-e és 2020. január 17-e között töltött le (előbb büntetés-végrehajtási intézetben, később reintegrációs őrizetben). 2004 és 2016 között egy rendőrségi szakszervezet (a továbbiakban: szakszervezet) képviselője volt, amelyet jelenleg már az alapügy terheltje (azaz a feljelentett) tölt be. 2020-ban az indítványozó és a szakszervezet között bérleti díj megfizetése iránt polgári per volt folyamatban. Ezen polgári perben 2020. november 30-án a szakszervezet egy a terhelt által ellenjegyzett dokumentumot (pdf kiterjesztésben) nyújtott be a polgári ügyben eljáró bírósághoz, amelynek alapjául szolgáló word kiterjesztésű dokumentum elnevezése (amelyet a dokumentum megnyitásakor lehetett csak látni) „rohadt mocskos hányadék börtöntöltelék” volt. 2020. november 2-án a szakszervezet egy másik dokumentumot is benyújtott (szintén a terhelt által ellenjegyezve), amelynek alapjául szolgáló word dokumentum elnevezése „mocsadék 27 ezer forintos bérleti díjas ellenkérelem” volt. A két dokumentum pdf formátumú elnevezésében nem volt látható a két kifogásolt mondat, de ha megnyitották azokat, akkor azonban ezen kifejezések olvashatóak voltak. Az indítványozó feljelentésében arra hivatkozott, hogy ezeket a mondatokat a szakszervezet tagjai, alkalmazottjai, valamint a bírósági munkatársak, a jogi képviselők, és az indítványozó lánya is láthatta.
- [4] A büntetőügyben eljáró a Szekszárdi Járásbíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) végzésével mind a rágalmazás, mind pedig a becsületsértés ügyében megszüntette az eljárást a terhelttel szemben. A bíróság az indokolásában rámutatott, hogy ahhoz, hogy egy becsület csorbítására alkalmas tényállítás a rágalmazás, egy negatív értékítélet pedig a becsületsértés vétségének tényállása alá essen, több feltétel mellett az is szükséges, hogy a kifogásolt kijelentés jogellenes legyen. Ez pedig azt jelenti, hogy a kijelentésnek absztrakt módon alkalmasnak kell lennie arra, hogy sérelmet okozzon. A bírósági gyakorlat szerint a becsület csorbítására való alkalmaságot nem a sértett szubjektív értékítélete, egyéni megítélése, vagy érzékenysége dönti el, hanem egy objektív értelmezéssel kialakult általános felfogás. Szintén kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a bírálat és a kritika ténybeli valóságtartalma nem esik a tényállítás fogalma alá, mivel a szabad véleménynyilvánítás joga mindenkit egyaránt megillet (ezért az ilyen nyilatkozatok eleve nem alkalmasak ezen bűncselekmények megvalósítására). A fentiek mellett az elsőfokú bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a becsületsértés és a rágalmazás csak szándékosan elkövethető bűncselekmények. Az elsőfokú végzés indokolása szerint a 2020. november 2-ai beadványban a „mocsadék” jelző a bérleti díj minősítéseként értelmezhető, ezért ezen jelző nem kapcsolható egyértel-

műen az indítványozóhoz. A 2020. november 30-ai beadvány elnevezése tekintetében pedig arra a megállapításra jutott az elsőfokú bíróság, hogy a word fájlnak a pdf formátumba történő konvertálása során a terhelt az elnevezést megváltoztatta („bérleti díjas beadvány”-ra), így azon tényhez miszerint a megnyitáskor továbbra is olvasható maradt az eredeti word fájl szerinti elnevezés, nem kapcsolódik a terhelt részéről szándékosság (nem terjedt ki a szándéka arra, hogy ezt az elnevezést mások is láthassák). A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság az eljárást a terhelttel szemben bűncselekmény hiányára tekintettel megszüntette.

- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság végzésében a fellebbezést nem találta alaposnak, az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és helyesen ítélte meg a két beadványban megnyitáskor látható elnevezésében szereplő mondatok büntetőjogi relevanciáját és minősítését, és ezáltal azt is, hogy a terhelt cselekménye nem minősült bűncselekménynek. A másodfokú bíróság végzésének záradékában kiemelte, hogy a végzés 2021. június 9-én jogerőssé válik.
- [6] 1.3. Az indítványozó a másodfokú bíróság végzésével szemben felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria végzésében a felülvizsgálati indítványt elutasította. A végzés indokolása szerint a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség, ugyanis a jogszabályok nem biztosítanak lehetőséget a magánvádlónak felülvizsgálati indítvány előterjesztésére.
- [7] 1.4. Az indítványozó a végzésekkel szemben alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint a támadott végzések (különösen a másodfokú végzés) figyelmen kívül hagyték az irányadó bírósági gyakorlatot, a másokkal szembeni bírálatnak ugyanis vannak határai, és az nyilvánvalóan nem mehet el a gyalázkodó jellegig. Ezért álláspontja szerint a támadott végzések (kiváltképpen a másodfokú végzés) sértik az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését. Az indítványozó felsorolásszerűen hivatkozott az Alaptörvény II. cikkének (mert nem védtek meg az emberi méltóságát), a III. cikkének (mert nem szankcionálták az eljárás során az őt ért embertelen és megalázó bánásmódot), a VI. cikkének (mert jöhírnevét nem tartották tiszteletben), a XV. cikkének (mert nem biztosították a törvény előtti egyenlőséget), a XXIV. cikkének (mert a hatóságok részrehajlóan jártak el az ügyében), valamint a XXVIII. cikkének (mert nem biztosították számára a másodfokú végzéssel szembeni felülvizsgálatot) sérelmére is. A felülvizsgálati kérelmének kizártsága tekintetében, a büntető eljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 784. § (1) bekezdése tekintetében az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a szabályozás nem csak az Alaptörvény XXVIII. cikkét (nem biztosított a jogorvoslat és a bírósághoz fordulás joga), hanem ez az európai uniós jogot is sérti.
- [8] Az alkotmányjogi panasz beérkezését követően az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, tekintettel arra, hogy az indítványa tartalmában az Abtv. 26. § (1) bekezdésére is kiterjed, de arra az indítványozó nem terjesztett elő határozott kérelmet, emellett az indokolás kiegészítésére is kérte az indítványozót.
- [9] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának kiegészítésében kifejtette, hogy a Be. támadott rendelkezése diszkriminatívnak is tekinthető, mivel a magánvádlóként fellépő személyt hátrányosan különbözteti meg az eljárás többi szereplőjéhez képest. Az indítványozó indítványkiegészítésében hosszasan érvelt a Be. támadott rendelkezésének alaptörvény-ellenessége mellett, de határozott kérelmet az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Be. támadott rendelkezésének megsemmisítésére nem terjesztett elő. Az Alaptörvény XXVIII. cikk sérelmét a támadott kúriai végzés vonatkozásában azért is állította, mivel véleménye szerint a Kúria annak ellenére nem járt el az ügyben, hogy annak törvényi feltételei fennálltak. A másodfokú végzés tekintetében az indítványa kiegészítésben arra is hivatkozott az indítványozó, hogy a másodfokú bíróság a jogszabályok értelmezése tekintetében megsértette az Alaptörvény 28. cikkében rögzített követelményeket.
- [10] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.

- [12] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban az Abtv. 27. §-ára hivatkozott. E tekintetben a másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény több cikkére hivatkozással is állította, a kúriai végzés tekintetében pedig az Alaptörvény XXVIII. cikkének a sérelmét jelölte meg indítványa alapjául. Az Abtv. 27. §-a mellett azonban az indítványozó, az alkotmányjogi panasz tartalmi vizsgálata alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással is kérte a kúriai végzés vizsgálatát, tekintettel arra, hogy véleménye szerint a Be. 784. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes (sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkét).
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint a 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban a másodfokú végzés alaptörvény-ellenessége tekintetében terjesztette elő érveit (tekintettel arra, hogy ügyében a jogerős és utolsó érdemi döntésnek a másodfokú végzés volt tekinthető). A másodfokú végzést az indítványozó 2021. július 8-án vette át, alkotmányjogi panaszát azonban csak 2021. október 21-én érkezett az elsőfokú bírósághoz. Erre tekintettel alkotmányjogi panaszának a másodfokú végzés megsemmisítésére irányuló, az Abtv. 27. §-ára alapított része elkésett.
- [17] Az indítványozó a kúriai végzést az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján is támadta. A kúriai végzést az indítványozó 2021. szeptember 27-én vette át, így az alkotmányjogi panaszának a kúriai végzést támadó része határidőben benyújtottnak minősül.
- [18] 2.3. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, valamint 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [19] 2.4. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza a kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére.
- [20] Az indítványozó a kúriai végzés megsemmisítése mellett – az indítvány tartalma alapján – kérte a Be. 784. § (1) bekezdésének a vizsgálatát, és megsemmisítését is. Ennek indítványkiegészítésében részletes indokát is adta, viszont sem az eredeti, sem pedig a kiegészített indítványában nem kérte kifejezetten a Be. támadott rendelkezésének megsemmisítését. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasznak (tartalma szerint) az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított része nem felel meg a határozott kérelem követelményének, ezért azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta, mivel a határozott kérelem hiánya az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [21] 2.5. Az alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján is kérte a kúriai végzés megsemmisítését, mivel álláspontja szerint a kúriai végzés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkét.
- [22] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány részben ugyan megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglaltatnak, azonban nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}. E tekintetben ugyanis kétségtelenül megállapítható, hogy az indítványozó érvelése nem a kúriai végzésnek az Abtv. 27. §-a szerinti vizsgálatára vonatkozik, hanem annak, és így közvetve a Be. 784. §

(1) bekezdésének az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatot kívánja megalapozni. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz e tekintetben sem alkalmas az érdemi vizsgálatra.

[23] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3952/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3230/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény 24/H. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője útján (Molnár & Társa Ügyvédi Iroda, képviseletében eljár: dr. Molnár István ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: Fdtv.) 24/H. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az ügy lényege szerint a – részben az indítványozó korábbi alkotmányjogi panasa alapján indult eljárásban hozott – 3/2020. (I. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy az Országgyűlés az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését sértő mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy az elektronikus cigaretta és a kapcsolódó termékek kiskereskedelmének koncesszióköteles dohányboltokra történő korlátozásával egyidejűleg nem rendelkezett a vállalkozáshoz való jog korlátozásával érintettek megfelelő kompenzációjáról.
- [3] A jogalkotó ennek nyomán megalkotta az Fdtv. 24/H. §-át, és anyagi kompenzációt vezetett be az érintettek számára. A jogszabály szerint a kiskereskedelmi tevékenység körében elektronikus cigaretta, utántöltő flakon, vagy dohányzást imitáló elektronikus eszköz forgalmazására 2016. május 20-án jogosult személy vagy szervezet – az e törvényben, valamint a Kormány rendeletében meghatározottak szerint – anyagi kompenzációra jogosult, amennyiben 2016. május 20. napját követően az egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CCXXIV. törvény 65. §-a alapján ezen jogosultságát elvesztette. A kompenzáció feltétele, hogy az érintett az üzleti tevékenysége körében a megelőző három üzleti év mindegyikében a teljes árbevételének legalább 10%-át ilyen termékek kiskereskedelméből érte el. A kompenzáció mértéke pedig a szóban forgó termékek kiskereskedelmi forgalomban történő értékesítéséből a 2013-2015-ös üzleti években elért adózás utáni eredmény mértékének megfelelő összeg.
- [4] Az indítványozó azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert úgy véli, hogy a megalkotott kompenzációs rendelkezés – elsősorban az annak mértékét meghatározó (3) bekezdés – alaptörvény-ellenes az alábbiak szerint.
- [5] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének (vállalkozáshoz való jog) sérelmét a bevezetett kompenzáció szerinte nem orvosolja. Mivel a jogalkotó a tevékenység jövőbeli végzésétől tiltotta el az indítványozót 2016-ban, ezért a kompenzációnak nem a múltbeli teljesítményhez – a megelőző évek releváns adózott eredményéhez – kellene igazodnia, hanem figyelembe kellene venni azt is, hogy az indítványozó „növekedési fázisban” volt 2016-ban, és meg kellene téríteni minden, a kifizetés időpontjáig elmaradt jövőbeli hasznot is.
- [6] Az Alaptörvény XV. cikkét (törvény előtti egyenlőség követelménye, diszkrimináció tilalma) az indítványozó álláspontja szerint azáltal sérti a támadott előírás, hogy különbségtételt valósít meg a jogalkotással okozott kár miatt igényt érvényesítő jogalanyokhoz képest, akik bíróság előtt érvényesíthetik követelésüket és teljes káruk megtérítésére jogosultak. A jogalkotó továbbá a kompenzáció mértékének meghatározása során azonos módon kezel minden érintettet, figyelmen kívül hagyva, hogy például az indítványozó is „növekedési fázisban” volt 2016-ban.
- [7] Az indítványozó a fentiekkel összefüggésben arra is rámutat, hogy mivel anyagi kompenzációhoz való joga *erga omnes* hatályú alkotmánybírósági határozaton (Abh.) alapszik, véleménye szerint olyan közjogi eredetű

jogosultságról/várományról van szó, amely az alkotmányos tulajdonvédelem oltalma alá tartozik [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés].

- [8] Sérelmezi végezetül az indítványozó az Alaptörvénynek a bírósághoz fordulás jogát is garantáló XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban, hogy a kompenzáció mértékét – ellentétben például a kisajátítási kártalanítással – nem bíróság határozza meg, hanem maga a károkozó állam. A jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét pedig az okozza szerinte, hogy a lefolytatott eljárásban eredményesen nem lehet vitatni a kompenzáció mértékét, hiszen azt maga a jogalkotó határozta meg az Fdtv. 24/H. §-ában.
- [9] 2. A nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter – mint a támadott törvényi rendelkezés megalkotásának kezdeményezője – állami vagyongazdálkodásért felelő államtitkára az eljárás során megküldte az Alkotmánybíróság számára az indítvánnyal kapcsolatos álláspontját.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [11] A támadott jogszabályi rendelkezés 2021. június 29-én lépett hatályba, a panaszt pedig december 27-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott száznolcva napos határidőben nyújtották be postai úton. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és csatolta a jogi képviselője meghatalmazását.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie [lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]]” {3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]}. Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális) {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. „Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia.” {Először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]} {A gyakorlat összefoglalását lásd például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [32]–[35]}
- [13] Az Alkotmánybíróság a panasszal összefüggésben először azt vizsgálta meg, hogy az az Abtv. 26. § (2) bekezdésének előírása szerint a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül következett-e be az állított jogsérelem. Az Fdtv. 24/H. §-a anyagi kompenzáció megállapításáról rendelkezik, és amellett, hogy rögzíti a jogosultsági feltételeket, meghatározza azt is, hogy a jogosultaknak járó kompenzáció konkrét összegét milyen módon kell kiszámítani. Fontos körülmény, hogy az Fdtv. 24/H. § (4)–(5) bekezdései értelmében a kompenzáció nem automatikus, ahhoz végrehajtási aktus szükséges. A kompenzáció iránt 2022. január 31-ig kérelmet kell benyújtani, és az elektronikus cigaretta, utántöltő flakon és dohányzást imitáló elektronikus eszköz kiskereskedelméhez kapcsolódó kompenzációs eljárás részletes szabályairól szóló 3/2022. (I. 7.) Korm. rendelet értelmében Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: BFKH) megvizsgálja a kérelmezőnek az Fdtv. 24/H. §-a szerinti kompenzációra való jogosultságának fennállását, továbbá a kompenzáció mértékére benyújtott számítás számszaki megfelelőségét és összegszerű megalapozottságát. A Magyar Államkincstár a kompenzáció megállapításáról szóló határozat véglegessé válásától vagy a hatósági szerződés hatálybalépésétől számított 30 napon belül átutalással teljesíti a kompenzáció megfizetését.
- [14] Az Alkotmánybíróság csak abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján eljárva, ha az indítványozó igazolja, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vele szemben közvetlenül hatályosult, és ennek következtében őt alapjogsérelem érte. Az ismertetett előírások alapján azonban egyértelműen megállapítható, hogy az Fdtv. 24/H. §-a nem önmagában, jogalkalmazói döntés közbejötté nélkül hatályosul, hanem a BFKH előtt megindított eljárásban. Ebből az következik, hogy a támadott rendelkezés az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal nem támadható, mert az nem közvetlenül hatályosul. A jogszabály érvényesüléséhez jogalkalmazó szerv (a BFKH) határozata szükséges.

- [15] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel az Abtv. 26. § (2) bekezdésében írt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság – a befogadhatóság egyéb feltételeinek vizsgálatát mellőzve – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/5054/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3231/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.479/2021/2. számú végzése, valamint a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 24. § (2) bekezdés „a köztudomású tények és legjobb ismeretei” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Jóna Livia ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Debreceni Törvényszék 101.K.702.741/2020/15. számú ítélete és (kizárólag az eredetileg benyújtott indítványban) a Kúria Kfv.IV.37.479/2021/2. számú végzése, valamint a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Fftv.) 24. § (2) bekezdés „a köztudomású tények és legjobb ismeretei” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló ügyben, egy külterületi ingatlan tulajdonjogának átruházása kapcsán az indítványozó vevőként elfogadó nyilatkozatot tett. Elővásárlási ranghelyét mint helyben lakó, állattartó telepet üzemeltető, családi gazdálkodó földművesként jelölte meg. A helyi földbizottság az indítványozó tulajdonszerzését nem támogatta, méghozzá a fia állattartásával kapcsolatos okokra tekintettel (az indítványozó fiának földszerzését szintén nem támogatták). Az állásfoglalással szemben az indítványozó kifogással élt, melyben az állásfoglalás indokait vitatta, rámutatott, hogy a fia állattartásáért felelősség nem terheli, továbbá szerinte a mezei szabálysértésnek nem lehet további szankciója a föld tulajdonjoga megszerzésének folyamatos megakadályozása. A kifogást az illetékes önkormányzat elutasította.
- [3] Az indítványozó és fia a kifogást elutasító önkormányzati határozattal szemben keresetet terjesztettek elő. Az elsőfokú bíróság az alperes határozatait megsemmisítette. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A Kúria az indítványozó által benyújtott felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta, és az indítványozó tekintetében új eljárást rendelt el. Az indítványozó fia nem terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, így a Kúria döntése az indítványozó fia tekintetében az ítélet hatályát nem érintette.
- [4] A megismételt eljárásban – a helyi földbizottság helyett a jogszabályi változások miatt – eljáró Magyar Agrár- és Vidékfejlesztési Kamara Hajdú-Bihar Megyei Szervezete (a továbbiakban: Kamara) a HB01-03146-12/2020. számon állásfoglalást adott ki, melyben nem támogatta az indítványozó földszerzését, erre tekintettel a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal az 572744/7/2020. számú határozatával megtagadta az adásvételi szerződés jóváhagyását az indítványozóval és fiával szemben. Az indítványozó a megtagadó határozat ellen keresetet terjesztett elő. A Debreceni Törvényszék 101.K.702.741/2020/15. számú ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az indítványozó nem tagja a fia családi gazdaságának, de a tulajdonukban lévő szarvasmarhák tartása közösen történik, földterületeik az állattartás szempontjából nem különülnek el. Álláspontja szerint a Kamara állásfoglalása kellő részletességgel megindokolt, a mérlegelési jogot a közigazgatási eljárásban jogszerű keretek között gyakorolhatta, annak tartalmát a bíróság nem bírálhatja felül.
- [5] Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, azonban a Kúria Kfv.IV.37.479/2021/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [6] 1.2. Az indítványozó a Kúria végzésének megszületését követően előterjesztett alkotmányjogi panaszában, továbbá a hiánypótlás során a jogszabályi rendelkezés kapcsán az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, továbbá XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állította, míg (egységes szerkezetű alkotmányjogi panasz)

szerint) a törvényszék ítéletével kapcsolatban az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdésének, XII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, továbbá XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állította.

- [7] Az indítványozó szerint az Fftv. 24. § (2) bekezdése a hatóság és a bíróság döntésére jelentős mértékben kihatással volt, tekintettel arra, hogy a földbizottság által, a köztudomású tények és/vagy legjobb ismeretei alapján megállapított tényállás valódiságának vizsgálatára a közigazgatási szervnek nincs hatásköre, míg a bíróság a kasszatórius jogkörre tekintettel nem vizsgálta. Kifejtette, hogy a helyi földbizottság vétójoggal rendelkezik, vagyis támogatásának hiányában a mezőgazdasági igazgatási szerv köteles elutasítani a jogügylet jóváhagyását. Eközben nincs számára törvényi szinten kötelezővé téve a tényszerű, valós tényállás megállapítása, állításainak bizonyítékokkal való alátámasztása. Ez az elnagyolt, garanciák nélküli szabályozás olyan jogi környezetet teremt szerinte, amelyben az indítványozó tisztességes eljárásához való joga [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérült. A jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérülését abban látja, hogy a földbizottsági vétójoggal szemben a közigazgatási perben eszköztelen, nem tud ellenbizonyítani.
- [8] Az indítványozó az Fftv. 24. § (2) bekezdés „köztudomású tények és a legjobb ismeretei” fordulatát támadta, mert az adásvételi szerződés keltekor hatályos jogszabályi rendelkezésből nem derül ki szerinte, hogy a földbizottság milyen mérlegelési/értékelési szempontok alapján alakítja ki állásfoglalását, ténylegesen mit jelent az „értékelés”. Szerinte a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezésből sem lehet tisztán látni a földbizottsági döntéshozatalt. Szerinte a földbizottság hozhat úgy döntést, hogy azt kizárólag köztudomású tények vagy legjobb ismeretei alapján alakítja ki. A döntés alapját képezhetik szerinte olyan információk is, amelyek adott esetben nem valósak, csak hallomáson alapulnak. Sérelmezte, hogy a földbizottsági döntéshozatalra vonatkozó kormányrendelet nem készült el, így önmagában a mérlegelésre vonatkozó rendelkezések emiatt is értelmezhetlenné váltak. Szerinte az egész folyamatban eszköztelen az a földvásárló, akivel szemben a magánjogi érdekelteként eljáró földbizottság megtagadó határozatot hoz, a földbizottsági döntés érinthetetlen, jogilag nincsen meg a lehetőség, hogy a földbizottság döntésével szemben védekezni lehessen. Szerinte a helyi földpiac vétójoggal való korlátozása csak abban az esetben fogadható el, ha a vétójogot gyakorló szerv eljárási szabályai törvényi szinten, az állampolgárok további alapvető jogait védő garanciákkal körülhatároltan kerülnek szabályozásra.
- [9] A törvényszék ítéletének alaptörvény-ellenességét abban látja az indítványozó, hogy az ügyben eljáró bíróságok a földbizottság által megállapított tényállást maradéktalanul elfogadták, számára az ellenbizonyítást nem tették lehetővé, ami szerinte szintén a fent írott Alaptörvényben biztosított jogok sérelméhez vezetett. Ezen túlmenően, az indítványozó által „családi kollektív felelősségnek” tételezett, szerinte jogszabályi alap nélkül létrehozott felelősségi alakzat alapozta meg álláspontja szerint a földszerzés akadályát, ami a család működése [L) cikk (1) bekezdése], a munkához való jog [XII. cikk (1) bekezdés] és a tulajdonhoz való jog érvényesülése [XIII. cikk (1) bekezdés] terén vezetett alaptörvény-ellenességhez.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [12] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a Kúria végzésének kézbesítését követő 60 napon belül (de a Debreceni Törvényszék ítéletének kézbesítéséhez képest elkésletten) nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Arra figyelemmel, hogy a Kúria a jogszabályi követelményeket egyébként teljesítő felülvizsgálati kérelem befogadását mérlegelési jogkörében tagadta meg [lásd például: 3397/2020. (X. 29.) AB végzés], az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek fennállása esetén – a Debreceni Törvényszék ítélete vonatkozásában is vizsgálhatta.
- [13] 2.3. Az egységes szerkezetű alkotmányjogi panasz szerint a kizárólag a törvényszék ítéletének alaptörvény-ellenességét állító indítványi elem vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz kifejezett kérelmet a Kúria végzésének megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozó az eredetileg benyújtott indítványban ugyan még kérte a Kúria végzésének megsemmisítését,

azonban a hiánypótlás során (a saját maga által is egységes szerkezetűnek minősített indítványban) már kifejezetten csak a Debreceni Törvényszék ítéletének megsemmisítését indítványozta. Tekintettel arra, hogy kifejezetten a Debreceni Ítéletábra jogerős ítéletével szemben benyújtott indítvány önmagában elkésett lenne, ezért az Alkotmánybíróság számára a vizsgálat lehetőségét a Kúria végzése megsemmisítésére irányuló határozott kérelem nyithatná csak meg. Mivel az indítványozó ennek megsemmisítését egységes szerkezetű alkotmányjogi panaszában már nem kérte, így az Alkotmánybíróság az indítványhoz kötöttség elvének megfelelően jelen eljárásban az indítványozónak a Debreceni Törvényszék ítéletével kapcsolatos érveit sem vizsgálhatta.

- [14] 2.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. A támadott jogszabályi rendelkezés az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek minősül.
- [15] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz, a XXVIII. cikk (1) bekezdésére csak a XXIV. cikk (1) bekezdésének állított sérelméhez kapcsolódóan hivatkozott, így ezeket az érveket az Alkotmánybíróság a XXIV. cikk (1) bekezdés sérelmének vizsgálata körében vette figyelembe. Fentiek alapján ez az indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek.
- [16] Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [17] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványi elem megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 26. § (1) bekezdés]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont].
- [18] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [19] Az indítványozó az Fftv. 24. § (2) bekezdésének állított alaptörvény-ellenessége kapcsán a földbizottság mérlegelési szempontjait támadta, és ennek kapcsán állította a tisztességes (hatósági) eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatban már megállapította, hogy „a földbizottság nem hatósági jogkörben jár el, hanem közvetett magánjogi érdekeltként adja ki állásfoglalását, az adásvételi szerződés jóváhagyására vonatkozó hatósági döntést a Hatóság hozza meg. A földbizottság állásfoglalásának kialakítására vonatkozó szabályokra ezért nem vonatkozik az Alaptörvény XXIV. cikke.” (Indokolás [94]) Ebben a határozatban azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a földbizottság állásfoglalása „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tükrében egyrészt nem értelmezhető sem érdeminek, sem nem érdeminek, másrészt a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben nem vizsgálható. Nem következik tehát az Alaptörvényből, hogy az állásfoglalásnak önmagában, a Hatóság döntését megelőzően felülvizsgálhatónak kellene lennie. A képviselő-testülethez intézhető kifogás ezért nem az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jogból fakadó, hanem a törvényhozó által biztosított további garancia, közbenső jogintézmény az állásfoglalás törvényességének és megalapozottságának biztosítása érdekében.” (Indokolás [97]) Egyebekben a földbizottság mérlegelésének korlátaival és azok felülvizsgálatával kapcsolatosan az idézett alkotmánybírósági határozat részletes szempontokat fogalmazott meg, amelyeket jelen ügyben a Kúria figyelembe is vett, amikor az ügyben az első felülvizsgálati eljárás eredményeként új eljárás lefolytatását rendelte el.
- [20] Mindezen szempontokra, így különösen a 17/2015. (VI. 5.) AB határozat fenti megállapításaira figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vet fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést

nem fogalmaz meg sem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben, ekként nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.

- [21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3434/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3232/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.373/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel eljáró természetes személy indítványozó (jogi képviselő: dr. Toldi Ibolya Anikó ügyvéd) alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.373/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Budapest Környéki Törvényszék 6.K.702.531/2020/10. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy felperese) és volt felesége házasságából 2009-ben egy gyermek született. A felek 2015 januárjában, a házasság felbontása során a Balassagyarmati Járásbíróságon egyezséget kötöttek többek között a gyermekelhelyezésről és az apai kapcsolattartásról, amelyet a Balassagyarmati Járásbíróság 4.P.20.573/2014/23.I. számú végzésével jóváhagyott. Az alperes édesanya 2020. február 10. napján a Nógrád Megyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatala előtt jegyzőkönyvben kérte az apai kapcsolattartás korlátozását, amit azzal indokolt, hogy az apai kapcsolattartásokkal összefüggésben a gyermek pszichés tüneteket produkált. Az indítványozó kizárás iránti kérelmet terjesztett elő a kormányhivatallal szemben az édesanya munkakapcsolatból származó elfoglaltsága okán. A Nógrád Megyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatala 2020. március 11-én kelt NO-01/GYAM/381-12/2020. számú végzésével felfüggesztette az apai kapcsolattartás végrehajtását a kapcsolattartás korlátozására indult eljárást lezáró határozat véglegessé válásáig, majd 2020. március 18. napján az az iratokat az indítványozó kizárás iránti kérelmére tekintettel áttette a Rétsági Járási Hivatalhoz. Az indítványozó az alapi kapcsolattartás végrehajtását felfüggesztő végzés ellen fellebbezést nyújtott be. A Nógrád Megyei Kormányhivatal az elsőfokú végzést – az indokolás megváltoztatásával – NO/SZGYO/000296-2/2020. számú végzésével helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó a végzés ellen keresetet nyújtott be, keresetében kérte a döntés megsemmisítését. A Budapest Környéki Törvényszék 2021. február 16. napján kelt, 6.K.702.531/2020/10. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Döntésében hangsúlyozta, hogy a kormányhivatal és az elsőfokú gyámhatóság teljeskörűen feltárta a tényállást, meghallgatta a kiskorú gyermeket, akinek meghallgatására az édesanya jelenléte nélkül került sor, pszichológiai szakértői véleményt szerzett be, illetve meghallgatta volna a szülőket is, az indítványozó azonban nem kívánt nyilatkozatot tenni. A bíróság a gyermek nyilatkozata, valamint a pszichológiai vélemény alapján megállapította, hogy az indítványozó az édesanyját és családját kritikai megjegyzésekkel illette, amely alkalmas volt arra, hogy a gyermek egészséges fejlődésére negatív hatással legyen. A fentiek alapján az ítélet szerint egyértelműen megállapítható volt az indítványozó felróható magatartása, valamint az, hogy a kapcsolattartás jogával a gyermek, illetve a gyermeket nevelő személy sérelmére visszaélt. A Budapest Környéki Törvényszék szerint a hatóság tehát megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a kapcsolattartást felfüggeszti addig, amíg a folyamatban lévő kapcsolattartás megváltoztatására irányuló kérelem tárgyában hozandó döntés véglegessé válik (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, 4. oldal).
- [4] Az indítványozó ezt követően nyújtotta be felülvizsgálati kérelmét a Kúriához. A Kúria 2021. május 19. napján meghozott Kfv.III.37.373/2021/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A Kúria kiemelte, hogy az indítványozó kizárólag általánosságban utalt alapvető eljárási jogának sérelmére, konkrétan nem jelölte meg, hogy ezen alapvető eljárási jogsérelem miben áll. A Kúria hangsúlyozta továbbá, hogy a bírósági eljárás tárgya kizárólag a hatóság kapcsolattartást felfüggesztő végzése, amely a kapcsolattartást

megváltoztató eljárás befejeztével hatályát veszítette. Időközben a Rétsági Járási Hivatal ugyanis az édesanya folyamatos apai kapcsolattartás részbeni megváltoztatása, valamint az időszakos és a telefonos kapcsolattartás korlátozására irányuló kérelmét elutasította (Kúriai végzés, Indokolás [29]).

- [5] 1.2. A Kúria végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő alkotmányjogi panaszt 2021. augusztus 4. napján, majd a főttkár felhívására 2021. november 4. napján kiegészítette azt. Egységes szerkezetű panaszkiegészítésében az Abtv. 27. § alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.373/2021/2. számú végzését és a Budapest Környéki Törvényszék 6.K.702.531/2020/10. számú ítéletét egyaránt támadta. Az indítványozó szerint a támadott bírói döntések az alábbiak szerint ellentétesek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXV. cikkével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [6] Az indítvány a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét látta megvalósulni amiatt, hogy az eljárás során az a szerv hozott döntést a szülői felügyeleti jog felfüggesztése tárgyában, amely később a saját elfogultságát állapította meg, mindezt akkor, amikor a kizárásra vonatkozó kérelem már ismert volt előtte. Az indítványozó álláspontja szerint a hatóságok nem megfelelően értékelték a bizonyítékokat, gyermekét befolyásolták a meghallgatása során, őt pedig korlátozták abban, hogy az eljárás döntő bizonyítékául szolgáló szakvélemény vizsgálati anyagát és annak kiegészítését megismerhesse. Az indítványozó sérelemként fogalmazta meg továbbá egyrészt azt, hogy a gyámhivatal nem vizsgálta az eljárást megindító bejelentés valóságtartalmát, másrészt azt, hogy a hibás döntés az érdemi határozat meghozataláig fennmaradt. Az indítványozónak nem volt lehetősége az ítélet megváltoztatására, ami azt eredményezte, hogy éveken keresztül el volt zárva a gyermekétől, aki teljesen elidegenedett tőle. Mindez álláspontja szerint az észszerű határidő követelményét is sérti. Az indítványozó végül kifogásolja, hogy a bíróság nem adott magyarázatot arra, hogy mi indokolta az azonnali döntés meghozatalát, és megalázónak véli a bíróság által elrendelt felügyelt kapcsolattartást is.
- [7] Az indítvány szerint a XV. cikk (1) bekezdésének sérelme valósult meg amiatt, hogy az eljárási cselekményeket kizárólag nők folytatták le, és a szülői felügyeleti jogot is rendszerint nők kapják. Úgy érzi, hogy a nemek közötti összetartás miatt számos akadályba ütközött, indítványait nem fogadták el. Az indítvány az Alaptörvény további megjelölt rendelkezései vonatkozásában önálló indokolást nem tartalmaz.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria végzését az indítványozó perbeli jogi képviselője 2021. június 9-én vette kézhez, beadványát pedig 2021. augusztus 4. napján, elektronikus úton, határidőben terjesztette elő az elsőfokú bíróságnál.
- [10] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése [az alkotmányjogi panaszban tévesen IV. cikk (1) bekezdéseként megjelölt, de szövegszerűen azonosítható], XV. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXV. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [11] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a közigazgatási aktusok közvetlen vizsgálatára, ha azokkal szemben biztosított a bírósági jogorvoslat lehetősége {3090/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}. Nincs akadálya ugyanakkor annak, hogy az Alkotmánybíróság egy bírói döntés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, ha a bíróság helybenhagy egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ebből ugyanakkor az is következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét csak áttételesen, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésen keresztül állapíthatja meg. Figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára, valamint figyelemmel a támadott bírói döntések megállapításaira, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító panaszleletet az Alkotmánybíróság

az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte, az indítványozó által állított alaptörvény-sértések ugyanis az alkotmányjogi panasz értelmében a közigazgatási hatósági eljárással összefüggésben mérültek fel.

- [12] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [13] Az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XXV. cikke, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a hivatkozott alapjogokat megjelölte ugyan, alkotmányjogilag értékelhető érveléssel azonban nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása azonban önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott végzés által okozott alapjogi sérelmet.
- [14] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [15] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor a XXIV. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [16] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az indítványozó a XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét több okból is megvalósulni látta. Egyrészt sérelmezte, hogy egy, az eljárás során később kizárt szerv hozott döntést a szülői felügyeleti jog felfüggesztése tárgyában. Az indítványozó álláspontja szerint másrészt a hatóságok nem megfelelően értékelték a bizonyítékokat, gyermekét befolyásolták a meghallgatása során, őt pedig korlátozták abban, hogy az eljárás döntő bizonyítékául szolgáló szakvélemény vizsgálati anyagát és annak kiegészítését megismerhesse. Az indítványozó sérelemként fogalmazza meg továbbá, hogy álláspontja szerint a gyámhivatal nem vizsgálta az eljárást megindító bejelentés valóságtartalmát, továbbá a hibás döntés az érdemi határozat meghozataláig fennmaradt, ami meglátása szerint sérti az észszerű határidő követelményét. Az indítványozó végül sérelmezi a bíróság által elrendelt felügyelt kapcsolattartást.
- [18] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróságnak a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogával kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [19] Az indítványozónak a kizárással összefüggésben felmerült sérelmei kapcsán az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy hatósági eljárás során a kizárás szabályait az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szabályozza. Az Ákr. megkülönböztet önálló és járulékos jogorvoslatot, az ügy érdemében hozott határozattal szemben mindig önálló jogorvoslati kérelemnek van helye, az eljárás során hozott végzés ellen csak akkor, ha törvény megengedi. A végzések elleni járulékos jogorvoslat azt jelenti, hogy vannak olyan végzések, amelyek ellen azonnali jogorvoslati kérelem nyújtható be, és vannak olyanok, amelyek felülvizsgálata csak halasztva, az eljárást lezáró döntés ellen igénybe vehető jogorvoslati kérelemben támadhatók. A kizárás szabályait az Ákr. 24. §-a rendezi. A (2) bekezdés szerint a kizárás tárgyában a hatóság vezetője dönt, szükség esetén más ügyintézőt jelöl ki, és arról is dönt, hogy meg kell-e ismételni azokat az eljárási cselekményeket, amelyekben a kizárt ügyintéző járt el. A kizárás mellett tehát az is döntést igényel, hogy – az ügy előrehaladottságától függően – a már teljesített, megtörtént eljárási cselekményeket meg kell-e ismételni. A kizárás tárgyában hozott végzés ellen önálló fellebbezésnek nincsen helye, az ügyben hozott határozat indokolásában azonban a kizárással kapcsolatos döntésre ki kell térni. A kizárás ténye önmagában nem teszi érvénytelenné

- a kizárt személy által megtett eljárási cselekményeket, a kizárásról döntő vezetőnek kell mérlegelnie, mely eljárási cselekményeket érintette az, hogy utóbb kizárták az azokat megvalósító személyt az eljárásból. Ezt a szabályt az észszerűségen túl a hatékony eljárás alapelvei kívánalma is indokolttá teszi (Ákr. Kommentár).
- [20] Más szóval az, hogy a kapcsolattartás felfüggesztéséről a kizárásról szóló döntés előtt hozott végzést a hatóság, a döntést nem teszi automatikusan érvénytelenné, a kizárás során ezt a hatóság vezetőjének értékelnie kellett a kizárásról hozott végzésben. Amennyiben az indítványozó ezzel nem ért egyet, azt a kapcsolattartás megváltoztatásáról szóló érdemi döntés elleni jogorvoslat során kifogásolhatja. Az Alkotmánybíróságnak egy, a kapcsolattartás felfüggesztéséről szóló végzés alapjogi vizsgálata során nincs lehetősége értékelni a kizárásról szóló döntés alkotmányos tartalmát. A panasz ezen elemét a fentiek okán az Alkotmánybíróság, figyelemmel az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy tárgyára, nem vizsgálhatta.
- [21] Ugyancsak nem vizsgálhatta az Alkotmánybíróság az indítványozónak észszerű idő követelményével, valamint a felügyelt kapcsolattartással összefüggésben állított sérelmeit, mert azok a kapcsolattartás megváltoztatásával összefüggésben hozott érdemi döntéssel kapcsolatban merülhetnek csak fel, nem pedig az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló döntéssel összefüggésben.
- [22] A kizárással és az észszerű idő követelményén kívül pedig az indítványozó a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kizárólag olyan törvényességi, valamint bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdésnek tekinthető, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállónan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok jogi álláspontját, illetőleg az indítványozó szerint valamely jogszabályi rendelkezést az eljáró hatóságok, illetőleg a bíróságok megsértettek, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Budapest Környéki Törvényszék az ügy körülményeinek vizsgálata során megállapította, hogy a hatóság teljeskörűen feltárta a tényállást, és elegendő bizonyítékot szerzett be ahhoz, hogy egyértelműen megállapítsa az indítványozó felróható magatartását, valamint azt, hogy a kapcsolattartás jogával a gyermek, illetve a gyermeket nevelő személy sérelmére visszaélt. A bíróság szerint tehát a hatóság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a kapcsolattartást felfüggeszti addig, amíg a folyamatban lévő kapcsolattartás megváltoztatására irányuló kérelem tárgyában hozandó döntés véglegessé válik (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, 4. oldal). Önmagában az a tény, hogy az indítványozó mindezeket vitatja, tényállás-megállapítási és bizonyíték-értékelési kérdésnek (és nem pedig alkotmányjogi kérdésnek) minősül, és ezért még nem indokolhatja a támadott döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [25] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3511/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3233/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 2.K.700.430/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Pető Zsolt ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Szegedi Törvényszék 2.K.700.430/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítványozó egy köznevelési intézmény fenntartójaként 2016., illetve 2017. évben nem állami közneveléshez kapcsolódó támogatás iránti igényt, illetve pótigénylést nyújtott be, melyet az illetékes Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) 2018. május 11-én kelt CSO-ÁHI/173-25/2018., valamint 2018. június 15-én kelt CSO-ÁHI/173-29/2018. számú határozataiban elutasított. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. január 29-én kelt 107.K.27.502/2018/18. számú ítéletével e határozatokat megsemmisítette és az Igazgatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, tekintettel arra, hogy határozatainak indokolása olyan mértékben hiányos volt, hogy azok felülbírálatra alkalmatlanok voltak. Megismételt eljárásában az Igazgatóság 2019. augusztus 2-án kelt CSO-ÁHI/208-26/2019. számú határozatában egyidejűleg bírálta el az indítványozó támogatás iránti kérelmeit, valamint időközben benyújtott elszámolásait, és az indítványozó részére költségvetési támogatást nem állapított meg. Az Igazgatóság határozatát a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2020. január 29-én kelt 10.K.27.679/2019/12. számú ítéletével ismételten megsemmisítette, új eljárásra kötelezve az Igazgatóságot, tekintettel arra, hogy az csak kis részben tett eleget a megismételt eljárásra vonatkozó bírósági ítélet indokolásában foglaltaknak, számos, a bíróság által jelentősnek ítélt kérdés vizsgálatát nem végezte el, arról indokolásában nem adott számot. Az indítványozó a 2018-as évre is benyújtott nem állami köznevelési tevékenységhez kapcsolódó támogatás iránti igényt, melyet az Igazgatóság 2018. június 15-én kelt CSO-ÁHI/173-18/2018. számú határozatával utasított el. A határozatot a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. január 15-én kelt 107.K.27.323/2018/14. számú ítéletében semmisítette meg, tekintettel arra, hogy annak indokolása olyan mértékben hiányos volt, hogy az felülbírálatra alkalmatlan volt. Megismételt eljárásában az Igazgatóság 2019. szeptember 5-én kelt CSO-ÁHI/208-30/2019. számú határozatában egyidejűleg bírálta el az indítványozó támogatás iránti kérelmeit, valamint időközben benyújtott elszámolásait; a felperes részére költségvetési támogatást nem állapított meg. Az Igazgatóság határozatát a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2020. január 29-én kelt 10.K.27.749/2019/10. számú ítéletével újra megsemmisítette, új eljárásra kötelezve az Igazgatóságot, tekintettel arra, hogy az ezúttal is csak kis részben tett eleget a megismételt eljárásra vonatkozó bírósági ítélet indokolásában foglaltaknak, számos, a bíróság által jelentősnek ítélt kérdés vizsgálatát nem végezte el, arról indokolásában nem adott számot.
- [3] Az Igazgatóság a megismételt eljárásai ügyében hozott ítéletekre tekintettel 2020. június 15. és 2020. augusztus 13. között ellenőrzést végzett az indítványozó által igényelt költségvetési támogatás elszámolásának és felhasználásának szabályszerűsége tárgyában, majd 2020. szeptember 10-én kelt CSO-ÁHI/304-34/2020. számú végzésével elrendelte az indítványozó által az ellenőrzéshez benyújtott dokumentumok zár alá vételét. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokú hatóságként eljáró Magyar Államkincstár Önkormányzati Főosztálya a zár alá vételt elrendelő végzést 2021. január 21-én kelt, ÖNKFO/738-2/2020. számú végzésében helyben hagyta. A végzéssel szemben az indítványozó nem terjesztett elő keresetet.

- [4] Az Igazgatóság az általa elvégzett ellenőrzés alapján 2020. augusztus 19-én a finanszírozási összeg megállapítására hivatalból eljárást indított, melyet 2020. október 16-án kelt CSO-ÁHI/304-38/2020. számú határozatával zárt le. Határozatában az indítványozó részére – a működési engedélyt érintő, illetve számviteli jellegű szabálytalanságokra tekintettel – nem állapított meg költségvetési támogatást. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Magyar Államkincstár 2021. január 21. napján kelt ÖNKFO/68-2/2021. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó a határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben a határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és az alperes Magyar Államkincstár új eljárásra kötelezését kérte. Az indítványozó keresetlevelének jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemében azt állította, hogy az alperes az iratok zár alá vételével, és azzal, hogy azokat az indítványozónak kérése ellenére másolatban sem adta ki, megsértette a rendeltetésszerű joggyakorlás elvét, és ellehetlenítette az indítványozó jogorvoslati jogát. A Szegedi Törvényszék 2021. július 14. napján kelt 2.K.700.430/2021/9. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet megállapítása szerint az indítványozó az iratok zár alá vételéről rendelkező végzéssel szemben annak jogorvoslatról való helyes rendelkezése ellenére nem terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyre tekintettel a zár alá vétel jogszerűségét az indítványozó a Szegedi Törvényszék eljárásában már nem vitathatta. Az ítélet azt is megállapította, hogy a zár alá vétel az indítványozó állításával ellentétben nem lehetetlenítette el az indítványozó eljárási jogait, ugyanis az iratbetekintési jog az indítványozót az eljárás folyamán megillette, az iratokról pedig másolatot készíthetett vagy (díj fizetése ellenében) készíttethetett volna. A Szegedi Törvényszék az ügy érdemében arra a következtetésre jutott, hogy az Igazgatóság a megismételt eljárásában eleget tett a korábbi bírósági döntésekben foglaltaknak.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát a Szegedi Törvényszék 2.K.700.430/2021/9. számú ítéletével szemben. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés ellentétes az Alaptörvény a XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, az alábbiak szerint.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állítja, mert megítélése szerint az ellenőrzéshez bekért dokumentumok zár alá vételével, illetve a zár alá vétel helybenhagyásával lehetetlenné vált az indítványozó számára, hogy eljárási jogait (védekezéshez való jog, iratok megismeréséhez való jog, jogorvoslati joga) gyakorolja. E körben az indítványozó külön is sérelmezi, hogy az Igazgatóság az iratok megismerését csak egy rendkívül magas összegű másolási díj ellenében biztosította volna az indítványozó részére.
- [8] Az indítványozó arra tekintettel állítja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, hogy az eljáró bíróság nem észlelte hivatalból, illetve nem orvosolta a hatósági eljárás során bekövetkezett alapjogsérelmet, ezáltal pedig a bírósági eljárás formálissá vált, és nem biztosított az indítványozó számára hatékony jogvédelmet.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Szegedi Törvényszék ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2021. augusztus 27. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. október 26. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [11] Az indítványozó a Szegedi Törvényszék ítéletével összefüggésben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét panaszában azért állította, mert a bíróság jóváhagyta a hatósági eljárásban megvalósult jogsértő gyakorlatot, ezáltal a bírósági eljárás formálissá vált. Az Alkotmánybíróság, figyelemmel az indítványozó érvelésére, az alkotmányjogi panaszt e körben tartalma szerint, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte {hasonlóan például: 3406/2021. (X. 15.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [13] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E feltételek vagylagosak, fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [14] Figyelemmel az Alkotmánybíróság részletesen kimunkált esetjogára az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének tartalmával kapcsolatban, az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az indítványban foglaltak alapján felvethető-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állítja, mert megítélése szerint az ellenőrzéshez bekért dokumentumok zár alá vételével, illetve annak helybenhagyásával lehetetlenné vált az indítványozó számára, hogy fellebbezési jogát gyakorolja. Az indítványozó szerint azáltal, hogy a zár alá vett iratok nem álltak rendelkezésére, sérült a fegyverek egyenlőségéhez, a védekezéshez, illetve az iratok megismeréséhez való joga, mindezek következtében pedig a jogorvoslathoz való jogát sem tudta hatékonyan gyakorolni.
- [16] Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 112. § (1) bekezdése szerint a hatóság végzése ellen önálló jogorvoslatnak akkor van helye, ha azt a törvény megengedi, egyéb esetben a végzés elleni jogorvoslati jog a határozat, ennek hiányában az eljárást megszüntető végzés ellen igénybe vehető jogorvoslat keretében gyakorolható. Az Ákr. 112. § (2) bekezdés *h*) pontja szerint önálló jogorvoslatnak van helye a zár alá vételt vagy lefoglalást elrendelő, valamint ezek megszüntetése iránti kérelmet elutasító végzés ellen. A Magyar Államkincstár Önkormányzati Főosztálya által hozott ÖNKFO/738-2/2020. számú, dokumentumok zár alá vételét elrendelő végzés ellen a törvény értelmében tehát önálló jogorvoslatnak volt helye, mellyel kapcsolatban a végzés szövege is részletes tájékoztatást adott. Az indítványozó azonban az Igazgatóság határozata elleni fellebbezésben támadta a másodfokú hatóság véglegessé vált végzését, annak önálló jogorvoslattal való megtámadásának lehetőségével nem élt. Nem veti fel éppen ezért a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét a Szegedi Törvényszék ítélete a vonatkozásban, hogy nem vizsgálta az indítványozó iratok zár alá vételével kapcsolatos kifogásait. Abban az esetben ugyanis, ha az Ákr. szerint valamely végzéssel szemben önálló jogorvoslatnak van helye, amivel az érintett bármely okból nem él, utólag, az eljárást befejező döntésen keresztül már nem kifogásolhatja ezen korábbi, önálló jogorvoslattal megtámadható döntést, mely szempontból a Szegedi Törvényszék ítéletében megfelelő indokolást is adott (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [79]).
- [17] Ugyancsak nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét az indítványozó iratok megismerésének hiányával kapcsolatos, szintén a zár alá vételre visszavezethető érvelése. A Magyar Államkincstár (az alapügy iratai között is fellelhető) CSO-ÁHI6304-40/2020. számú tájékoztatása szerint az indítványozó az eljárás során bármikor élhet iratbetekintési jogával az Ákr. 33. § (1) bekezdése szerint, amennyiben pedig olyan dokumentum adataira lenne szüksége, amely zár alá vételre került, az iratokról pedig az Ákr. 33. § (4) bekezdése alapján maga is másolatot (fénykép, video felvétel formájában), kivonatot készíthet, vagy (díjazás ellenében) másolatot kérhet. Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó eljárási jogait a zár alá vétel nem lehetetlenítette el: az iratokhoz való hozzáférése az eljárás során biztosított volt, ahogyan azt a Szegedi Törvényszék is ítéletében részletesen vizsgálta és megállapította (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [84]–[89]).
- [18] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem, mivel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetette fel.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is figyelemmel, visszautasította

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4060/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3234/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.430/2022/2. számú végzése, az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény és annak különösen 224. § (5) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 48. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, melyben a Kúria Kvk.I.39.430/2022/2. számú végzése, az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény és annak különösen 224. § (5) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2022. április 6. napján 3 óra 22 perckor elektronikus úton a Zala Megye 03. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB) a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: régi Ve.) 77. § (1) bekezdése, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 208. §-a alapján kifogást terjesztett elő. Kifogásában egyebek között sérelmezte, hogy a helyi választási bizottság és a szavazatszámoló bizottság a jogszerűen nem létező Ve. alapján alakult meg, jogszerűen és joghatályosan az Alaptörvény sem létezik, így arra nem lehet esküt tenni, eskü hiányában pedig egyik bizottság sem működhet. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a jogszerűen nem létező helyi választási bizottság tagjait a joghatályos normaként álláspontja szerint ugyancsak nem létező, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény miatt jogszerűen szintén nem létező Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése választotta meg. Mindezen szempontok miatt az indítványozó azt állította, hogy jogszerűen nem létező alaptörvényi és törvényi rendelkezések alapján jogszerű választás nem tartható.
- [3] Az indítványozó a fentiekben túl azt is előadta, hogy a szavazáson az álláspontja szerint jogilag nem létező szavazatszámoló bizottság nem engedte szavazni, arra hivatkozással, hogy a 2020. március 11. napja előtt lejárt személyi igazolványa érvénytelen. Előadta, hogy azért nincs érvényes személyi igazolványa, mert az előző, 2015. március 1-jén lejárt személyi igazolványa helyett a magyar állam csak olyan személyi igazolványt kíván számára biztosítani, amely nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. Álláspontja szerint éppen ezért neki nem felróható okból nincs érvényes személyi igazolványa, ilyen okból pedig a választójoga gyakorlása nem korlátozható. Kifogásában arra is hivatkozott, hogy a Ve. rendelkezései egyébként sem követelik meg, hogy a személyi igazolványa érvényes legyen, ekként a választójoga gyakorlásához a törvényben előírt feltételeket az indítványozó saját megítélése szerint teljesítette.
- [4] 1.2. Az indítványozó kifogását az OEVB a 32/2022. (IV. 08.) számú határozatával a Ve. 215. § c) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert az indítványozó a lakcímét hiányosan tüntette fel [Ve. 212. § (2) bekezdés d) pontja], a szavazatszámoló bizottság sérelmezett tevékenységével kapcsolatos állításai alátámasztá-

sára pedig semmifajta bizonyítékot nem mellékel [Ve. 212. § (2) bekezdés *b*) pontja]. Az OEVB határozatában arra is utalt, hogy a kifogásban részletezett jogszabályok megalkotása jogszerűségének, továbbá a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata az Abtv. rendelkezései alapján nem az OEVB, hanem az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe tartozik.

- [5] 1.3. Az indítványozó 2022. április 11. napján 15 óra 57 perckor a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 2. cikke, az Emberi Jogok Európai Egyezménye 13. cikke, valamint a véleménye szerint jelenleg is joghatályos régi Ve. 77. § (1) bekezdése alapján fellebbezést nyújtott be a véleménye szerint nem jogszerűen létező és működő OEVB határozatával szemben. Álláspontja szerint a jogorvoslathoz való jogát, és ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogát is sérti az OEVB eljárása, szavazati jogát pedig jogellenesen vonták el.
- [6] A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 2022. április 13. napján hozott 361/2022. számú határozatával a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis azt állapította meg, hogy az indítványozó a fellebbezésében nem jelölte meg a Ve.-ben meghatározott konkrét jogszabályhelyeket, amelyekre figyelemmel jogszabálysértőnek tekinti az OEVB döntését. Az NVB határozatában azt is rögzítette, hogy az OEVB a kötelező tartalmi elemek hiánya miatt egyébként jogszerűen utasította el érdemi vizsgálat nélkül a kifogást.
- [7] 1.4. Az indítványozó 2022. április 16. napján 15 óra 58 perckor elektronikus úton „kifogás” megnevezéssel bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a régi Ve. 80. § (4) bekezdése alapján kifejezetten a Legfelsőbb Bírósághoz címzetten az NVB határozatával szemben. Előadta, hogy az NVB által hiányolt tartalmi elemeket a fellebbezése valójában tartalmazta, beadványában megjelölte a jogszabálysértéseket, a bizonyítékokat pedig már az OEVB eljárásában megjelölte. Mindezen szempontokra figyelemmel az indítványozó kérte az NVB és az OEVB határozatainak megsemmisítését és a szavazatszámoló bizottság jogellenes eljárásának megállapítását. Az indítványozó a bírósági felülvizsgálati kérelmét személyesen eljárva nyújtotta be, kérelmében kifejtve, hogy a rendelkezésre álló rövid jogorvoslati határidőben ügyvédet nem lehet találni, továbbá tapasztalatai szerint a jogi képviselők választási ügyeket nem is vállalnak.
- [8] A Kúria 2022. április 20. napján meghozott Kvk.I.39.430/2022/2. számú végzésével az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Kúria végzésében rögzítette, hogy a Ve. 224. § (5) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselő kötelező, a Ve. 231. § (2) bekezdése értelmében pedig a bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha azt a 224. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértésével nyújtják be. A Kúria végzésében azt is rögzítette, hogy az NVB támadott határozatának jogorvoslati záradéka megfelelő tájékoztatást tartalmazott a kötelező jogi képviselő kérdésében (Kúria végzése, Indokolás [7]–[8]). A Kúria végzésében megállapította, hogy az indítványozónak a bírósági felülvizsgálati eljárásban nem volt jogi képviselője, a saját ügyében való eljárás feltételét (a jogi szakvizsga meglétét) nem igazolta, a jogi képviselő megbízásának nehézségei pedig a Ve. szabályai alól nem adnak mentesítést (Kúria végzése, Indokolás [9]–[10]).
- [9] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő a részben az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és 27. §-án, részben – meggyőződése szerint helyesen – a régi Abtv. 48. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kvk.I.39.430/2022/2. számú végzése, valamint az Alaptörvény, a Ve. és annak különösen a 224. § (5) bekezdése, a régi Ve. 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Abtv. alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, továbbá a régi Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdéseit, 8. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdését, tekintettel arra, hogy a kötelező jogi képviselő Kúria általi megkövetelése érdemben megakadályozza és kizárja a választási eljárás jogsértéseinek orvoslását.
- [10] Az indítvány szerint az Alaptörvény és a támadott jogszabályok eredendően közjogilag érvénytelenek (a panasz megjelölése szerint közjogilag alkotmányellenesek), és megalkotásuk körülményeire tekintettel ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel, a XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdéseivel, továbbá a régi Alkotmány 8. § (1) és (2) bekezdéseivel, az 56. §-ával, az 57. § (1) és (5) bekezdéseivel, valamint a 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdéseivel. Ugyancsak ellentétes az alkotmányjogi panasz szerint a fenti alaptörvényi rendelkezésekkel a régi Ve. 78. § (4) bekezdése, mely rendelkezést az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszra okot

adó ügyben valójában alkalmazni kellett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában annak kimondását is kérte, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések közjogi érvénytelensége miatt jelenleg is hatályos az 1997. évi C. törvény, az 1989. évi XXXIV. törvény, az 1997. évi LXVI. törvény, az 1997. évi LXVII. törvény és az 1989. évi XXXII. törvény.

- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria a végzését 2022. április 20-án küldte meg az indítványozónak, aki alkotmányjogi panaszát 2022. április 23-án 16 órakor, határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [13] 2.2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja alapján az Alkotmánybíróság az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját, míg a *d*) pont alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja. Az Alkotmánybíróságnak sem az Alaptörvény, sem az Abtv. alapján nincs hatásköre a már nem hatályos Alkotmány rendelkezéseivel való összhang vizsgálatára {legutóbb hasonlóan például: 3167/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság eljárása továbbá nem kezdeményezhető a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezéseire történő hivatkozással, az Alkotmánybíróság eljárása ugyanis az Abtv. rendelkezésein (és nem pedig a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezésein) alapul. Az Alkotmánybíróság határozatainak lehetséges jogkövetkezményeit pedig az Abtv. 39–46. §-ai tartalmazzák, mely jogkövetkezményektől eltérő jogkövetkezmények alkalmazására (így például annak megállapítására, hogy egy már nem hatályos jogszabályi rendelkezést valójában nem helyeztek hatályon kívül) az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Az alkotmányjogi panasz ezen elemei éppen ezért érdemi elbírálásra alkalmatlanok.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozó Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy a Kúria Kvk.I.39.430/2022/2. számú végzése az indítványozó bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét a kötelező jogi képviselet hiánya miatt érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásában a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenességét kizárólag a kötelező jogi képviselet követelményével összefüggésben vizsgálhatta, tartalma szerint pedig (figyelemmel arra, hogy a kötelező jogi képviselet követelménye az OEVB és az NVB eljárásában nem érvényesült) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszként értékelte.
- [15] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] A Ve. 224. § (5) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező, mely rendelkezéstől eltérés kizárólag a saját ügyében eljáró, jogi szakvizsgálóval rendelkező személy esetében van lehetőség (a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolása esetén). A Ve. 224. § (5) bekezdése e körben a Kúria számára mérlegelést nem enged, mely kötelezően alkalmazandó és mérlegelést nem tűrő előírásokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem merül fel, és e körben az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [17] 2.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.

- [18] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének vizsgálata kérhető. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben nem a régi Ve., hanem a Ve. szabályai kerültek alkalmazásra, ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a régi Ve. 78. § (4) bekezdése nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből fakadó követelményeket.
- [19] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – az Alkotmánybíróság abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény egésze, a Ve., az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Abtv. esetében sem azon jogszabályhelyeket nem jelölte meg, melyek az alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben alkalmazásra kerültek, sem pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő arra vonatkozóan, hogy ezen jogszabályok miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó közjogi érvénytelenséggel kapcsolatos érveivel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy állandó gyakorlata szerint „az indítványozó elsősorban egyéni jogsérelmére alapozva kérheti a norma vizsgálatát, a jogalkotási eljárás vélt vagy valós hiányosságaira, közjogi érvénytelenségre hivatkozással – Alaptörvényben biztosított jog egyéni jogsérelme nélkül – közvetlenül nem” {3149/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [19]; legutóbb: 3152/2022. (IV. 12.) AB határozat, Indokolás [26]}. Mindezen szempontok miatt az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja követelményét.
- [21] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában konkrét, az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezéseként ugyan megjelölte a Ve. 224. § (5) bekezdését, azonban az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy ez a jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény (egyébiránt az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot sem tartalmazó) I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel és XV. cikk (4) bekezdésével, illetőleg az egyébként Alaptörvényben biztosított jognak minősülő XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, ekként az alkotmányjogi panasz ebben az elemében sem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja követelményének.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság a fenti szempontokra figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1036/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3235/2022. (V. 11.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.39.432/2022/2. számú végzése, az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény és annak különösen 224. § (5) bekezdése és 297. § (4) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény egésze és annak különösen 52. § (1a) és (1b) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 48. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, melyben a Kúria Kvk.II.39.432/2022/2. számú végzése, az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény és annak különösen 224. § (5) bekezdése és 297. § (4) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény egésze és annak különösen 52. § (1a) és (1b) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 2022. április 14. napján kelt 366/2022. számú határozatával a határozat mellékletét képező jegyzőkönyv szerinti adattartalommal állapította meg az országgyűlési képviselők 2022. évi általános választásának országos listás eredményét. A határozat jogorvoslati kiiktatása szerint a határozattal szemben bírósági felülvizsgálat iránti kérelemnek van helye, amelyet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2022. április 15. napjának 16.00 óráig megérkezzen az NVB-hez. A határozat jogorvoslati kiiktatása rögzítette továbbá, hogy a bírósági eljárásban az ügyvédi képviselőt kötelező.
- [3] 1.2. Az NVB határozatával szemben a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó 2022. április 17. napján terjesztett elő bírósági felülvizsgálati kérelmet, amelyben indítványozta az NVB határozatának megsemmisítését arra hivatkozással, hogy idő előtti volt a határozat meghozatala, valamint hogy a határozat jogsértő, mert a határon túlról érkezett szavazatok vonatkozásában még nem született jogerős döntés. Az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmében egyaránt sérelmezte a Ve. 297. § (4) bekezdése szerinti egynapos, álláspontja szerint indokolatlanul rövid jogorvoslati határidőt, valamint a Ve. 224. § (5) bekezdése szerinti, álláspontja szerint ugyancsak indokolatlan kötelező jogi képviselőt előíró rendelkezését.
- [4] A Kúria 2022. április 19. napján meghozott Kvk.II.39.432/2022/2. számú végzésével az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Kúria végzésében rögzítette, hogy az indítványozó a bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét csak 2022. április 17. napján, a Ve. 297. § (4) bekezdése szerinti törvényes határidőn túl nyújtotta be, ezért az elkésett (Kúria végzése, Indokolás [14]). A Kúria végzésében azt is megállapította, hogy az indítványozó a bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét személyesen, jogi képviselő közreműködése nélkül terjesztette elő, a Ve. 224. § (5) bekezdésének kötelező jogi képviselőt előíró szabálya pedig olyan rendelkezés, melynek kapcsán a bíróságnak nincs mérlegelési jogköre (Kúria végzése, Indokolás [15]).

- [5] 1.3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő a részben az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és 27. §-án, részben – meggyőződése szerint helyesen – a régi Abtv. 48. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kvk.II.39.432/2022/2. számú végzése, valamint az Alaptörvény, a Ve. és annak különösen a 224. § (5) bekezdése és 297. § (4) bekezdése, a régi Ve. 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Abtv. egésze, illetőleg annak 52. § (1a) és (1b) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, továbbá a régi Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdéseit, 8. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdését, tekintettel arra, hogy a kötelező jogi képviselőt Kúria általi megkövetelése érdemben megakadályozza és kizárja a választási eljárás jogsértéseinek orvoslását.
- [6] Az indítvány szerint az Alaptörvény és a támadott jogszabályok eredendően közjogilag érvénytelenek (a panasz megjelölése szerint közjogilag alkotmányellenesek), és megalkotásuk körülményeire tekintettel ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel, a XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdéseivel, továbbá a régi Alkotmány 8. § (1) és (2) bekezdéseivel, az 56. §-ával, az 57. § (1) és (5) bekezdéseivel, valamint a 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdéseivel. Ugyancsak ellentétes az alkotmányjogi panasz szerint a fenti alaptörvényi rendelkezésekkel a régi Ve. 78. § (4) bekezdése, mely rendelkezést az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben valójában alkalmazni kellett. Az indítványozó a Ve. egésze mellett külön is megjelölte a Ve. 224. § (5) bekezdését és 297. § (4) bekezdését, melyeket ugyancsak az Alaptörvény fenti rendelkezéseibe ütközőnek tart. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában annak kimondását is kérte, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések közjogi érvénytelensége miatt jelenleg is hatályos az 1997. évi C. törvény, az 1989. évi XXXIV. törvény, az 1997. évi LXVI. törvény, az 1997. évi LXVII. törvény és az 1989. évi XXXII. törvény.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] 2.1. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria a végzését 2022. április 19-én küldte meg az indítványozónak, aki alkotmányjogi panaszát 2022. április 22-én 15 óra 59 perckor, határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [9] 2.2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybíróság az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját, míg a d) pont alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja. Az Alkotmánybíróságnak sem az Alaptörvény, sem az Abtv. alapján nincs hatásköre a már nem hatályos Alkotmány rendelkezéseivel való összhang vizsgálatára {legutóbb hasonlóan például: 3167/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság eljárása továbbá nem kezdeményezhető a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezéseire történő hivatkozással, az Alkotmánybíróság eljárása ugyanis az Abtv. rendelkezésein (és nem pedig a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezésein) alapul. Az Alkotmánybíróság határozatainak lehetséges jogkövetkezményeit pedig az Abtv. 39–46. §-ai tartalmazzák, mely jogkövetkezményektől eltérő jogkövetkezmények alkalmazására (így például annak megállapítására, hogy egy már nem hatályos jogszabályi rendelkezést valójában nem helyeztek hatályon kívül) az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Az alkotmányjogi panasz ezen elemei éppen ezért érdemi elbírálásra alkalmatlanok.
- [10] 2.3. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozó Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy a Kúria Kvk.II.39.432/2022/2. számú végzése az indítványozó bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét részben elkésetttség, részben a kötelező jogi képviselő hiánya miatt érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásában a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenességét kizárólag a kötelező jogi képviselő követelményével és a bírósági felülvizsgálati kérelem elkésetttségével összefüggésben vizsgálhatta, tartalma szerint pedig (figyelemmel arra, hogy a kötelező jogi

képviselőt követelménye az NVB eljárásában nem érvényesült, az elkészttség pedig szükségképpen a bírósági felülvizsgálati kérelem előterjesztésével hozható összefüggésbe, melynek megítélése nem az NVB, hanem a Kúria hatáskörébe tartozó kérdés) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszként értékelte.

- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] A Ve. 224. § (5) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselőt kötelező, mely rendelkezéstől eltérés kizárólag a saját ügyében eljáró, jogi szakvizsgálóval rendelkező személy esetében van lehetőség (a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolása esetén). A Ve. 297. § (4) bekezdése értelmében pedig az NVB-nek a választás országos listás eredményét megállapító döntése elleni bírósági felülvizsgálati kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az lekésőbb a választási bizottság határozatának meghozatalát követő napon megérkezzen az NVB-hez. Sem a Ve. 224. § (5) bekezdése, sem pedig a Ve. 297. § (4) bekezdése nem enged a Kúria számára mérlegelést, mely kötelezően alkalmazandó és mérlegelést nem tűrő előírásokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem merül fel, és e körben az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [13] 2.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [14] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének vizsgálata kérhető. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben nem a régi Ve., hanem a Ve. szabályai kerültek alkalmazásra, ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a régi Ve. 78. § (4) bekezdése nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből fakadó követelményeket. Ugyancsak nem tekinthető az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek az Abtv. 52. § (1a) és (1b) bekezdése.
- [15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – az Alkotmánybíróság abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény egésze, a Ve., az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Abtv. esetében sem azon jogszabályhelyeket nem jelölte meg, melyek az alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben alkalmazásra kerültek, sem pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő arra vonatkozóan, hogy ezen jogszabályok miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó közjogi érvénytelenséggel kapcsolatos érveivel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy állandó gyakorlata szerint „az indítványozó elsősorban egyéni jogsérelmére alapozva kérheti a norma vizsgálatát, a jogalkotási eljárás vélt vagy valós hiányosságaira, közjogi érvénytelenségre hivatkozással – Alaptörvényben biztosított jog egyéni jogsérelme nélkül – közvetlenül nem” {3149/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [19]; legutóbb: 3152/2022. (IV. 12.) AB határozat, Indokolás [26]}. Mindezen szempontok miatt az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményét.
- [17] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában konkrét, az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésekként ugyan megjelölte a Ve. 224. § (5) bekezdését és 297. § (4) bekezdését, azonban az alkotmányjogi

panasz nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy ezen jogszabályi rendelkezések miatt ellentétesek az Alaptörvény (egyébiránt az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot sem tartalmazó) I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel és XV. cikk (4) bekezdésével, illetőleg az egyébként Alaptörvényben biztosított jognak minősülő XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, ekként az alkotmányjogi panasz ebben az elemében sem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményének.

- [18] 3. Az Alkotmánybíróság a fenti szempontokra figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1037/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3236/2022. (V. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.39.431/2022/2. számú végzése, az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény és annak különösen 224. § (5) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 48. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, melyben a Kúria Kvk.II.39.431/2022/2. számú végzése, az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény és annak különösen 224. § (5) bekezdése, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2022. április 12. napján kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB), melyben a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: régi Ve.) 77. § (1) bekezdésére, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 208. §-ára hivatkozott. Kifogásában indítványozta a választások eredménye tekintetében figyelembe vett szavazatok összességéből az összes határon túli levélszavazat, valamint a Vajdaságból és a Romániából érkezett valamennyi szavazat kizárását.
- [3] Az NVB 2022. április 13. napján kelt 364/2022. számú határozatával a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Határozatának indokolásában megállapította, hogy a kifogás nem tartalmazza a tételes, hatályos jogszabálysértéssel kapcsolatos okfejtést, amely a Ve. 212. § (2) bekezdés a) pontja alapján a kifogás kötelező tartalmi eleme, és amelynek hiánya esetén a kifogás a Ve. 215. § c) pontja alapján érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [4] 1.2. Az NVB határozatával szemben a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a határozat megsemmisítését, és annak megállapítását kérte, hogy a választási bizottság határozatában jogsértő döntést hozott, amikor elutasította a levélszavazatok, a Vajdaságból és Romániából érkezett összes többi szavazat kizárását a magyar választási eredményekből. Felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy a jogorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló rövid határidő alatt nem lehetséges ügyvédet találni, a rövid határidőkre tekintettel pedig a kötelező ügyvédi képviselet valójában jogkorlátozó, jogfosztó jellegű.
- [5] A Kúria 2022. április 20. napján meghozott Kvk.II.39.431/2022/2. számú végzésével az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Kúria végzésében rögzítette, hogy a Ve. 224. § (5) bekezdésének kötelező jogi képviselet előíró szabálya kógens rendelkezés, és a jogi képviselet hiányában előterjesztett bírósági felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása, a Ve. 231. § (2) bekezdésében előírt szabály alkalmazása során nincs a bíróságnak mérlegelési jogköre (Kúria végzése, Indokolás [11]).

- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő a részben az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és 27. §-án, részben – meggyőződése szerint helyesen – a régi Abtv. 48. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kvk.II.39.431/2022/2. számú végzése, valamint az Alaptörvény, a Ve. és annak különösen a 224. § (5) bekezdése, a régi Ve. 78. § (4) bekezdése, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Abtv. alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, továbbá a régi Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdéseit, 8. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdését, tekintettel arra, hogy a kötelező jogi képviselet Kúria általi megkövetelése érdemben megakadályozza és kizárja a választási eljárás jogsértéseinek orvoslását.
- [7] Az indítvány szerint az Alaptörvény és a támadott jogszabályok eredendően közjogilag érvénytelenek (a panasz megjelölése szerint közjogilag alkotmányellenesek), és megalkotásuk körülményeire tekintettel ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel, a XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdéseivel, továbbá a régi Alkotmány 8. § (1) és (2) bekezdéseivel, az 56. §-ával, az 57. § (1) és (5) bekezdéseivel, valamint a 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdéseivel. Ugyancsak ellentétes az alkotmányjogi panasz szerint a fenti alaptörvényi rendelkezésekkel a régi Ve. 78. § (4) bekezdése, mely rendelkezést az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben valójában alkalmazni kellett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában annak kimondását is kérte, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések közjogi érvénytelensége miatt jelenleg is hatályos az 1997. évi C. törvény, az 1989. évi XXXIV. törvény, az 1997. évi LXVI. törvény, az 1997. évi LXVII. törvény és az 1989. évi XXXII. törvény.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 2.1. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria a végzését 2022. április 20-án küldte meg az indítványozónak, aki alkotmányjogi panaszát 2022. április 23-án 16 órakor, határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [10] 2.2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybíróság az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját, míg a d) pont alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja. Az Alkotmánybíróságnak sem az Alaptörvény, sem az Abtv. alapján nincs hatásköre a már nem hatályos Alkotmány rendelkezéseivel való összhang vizsgálatára [legutóbb hasonlóan például: 3167/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [10]]. Az Alkotmánybíróság eljárása továbbá nem kezdeményezhető a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezéseire történő hivatkozással, az Alkotmánybíróság eljárása ugyanis az Abtv. rendelkezésein (és nem pedig a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezésein) alapul. Az Alkotmánybíróság határozatainak lehetséges jogkövetkezményeit pedig az Abtv. 39–46. §-ai tartalmazzák, mely jogkövetkezményektől eltérő jogkövetkezmények alkalmazására (így például annak megállapítására, hogy egy már nem hatályos jogszabályi rendelkezést valójában nem helyeztek hatályon kívül) az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Az alkotmányjogi panasz ezen elemei éppen ezért érdemi elbírálásra alkalmatlanok.
- [11] 2.3. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozó Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy a Kúria Kvk.II.39.431/2022/2. számú végzése az indítványozó bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét a kötelező jogi képviselet hiánya miatt érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásában a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenességét kizárólag a kötelező jogi képviselet követelményével összefüggésben vizsgálhatta, tartalma szerint pedig (figyelemmel arra, hogy a kötelező jogi képviselet követelménye az NVB eljárásában nem érvényesült) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszként értékelte.

- [12] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [13] A Ve. 224. § (5) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselő kötelező, mely rendelkezéstől eltérés kizárólag a saját ügyében eljáró, jogi szakvizsgával rendelkező személy esetében van lehetőség (a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolása esetén). A Ve. 224. § (5) bekezdése e körben a Kúria számára mérlegelést nem enged, mely kötelezően alkalmazandó és mérlegelést nem tűző előírásokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétye sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem merül fel, és e körben az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [14] 2.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének vizsgálata kérhető. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben nem a régi Ve., hanem a Ve. szabályai kerültek alkalmazásra, ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a régi Ve. 78. § (4) bekezdése nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből fakadó követelményeket.
- [16] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – az Alkotmánybíróság abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény egésze, a Ve., az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, valamint az Abtv. esetében sem azon jogszabályhelyeket nem jelölte meg, melyek az alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben alkalmazásra kerültek, sem pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő arra vonatkozóan, hogy ezen jogszabályok miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó közjogi érvénytelenséggel kapcsolatos érveivel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy állandó gyakorlata szerint „az indítványozó elsősorban egyéni jogsérelmére alapozva kérheti a norma vizsgálatát, a jogalkotási eljárás vélt vagy valós hiányosságaira, közjogi érvénytelenségre hivatkozással – Alaptörvényben biztosított jog egyéni jogsérelme nélkül – közvetlenül nem” {3149/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [19]; legutóbb: 3152/2022. (IV. 12.) AB határozat, Indokolás [26]}. Mindezen szempontok miatt az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményét.
- [18] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában konkrét, az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezéseként ugyan megjelölte a Ve. 224. § (5) bekezdését, azonban az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy ez a jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény (egyébiránt az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot sem tartalmazó) I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel és XV. cikk (4) bekezdésével, illetőleg az egyébként Alaptörvényben biztosított jognak minősülő XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, ekként az alkotmányjogi panasz ebben az elemében sem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményének.

- [19] 3. Az Alkotmánybíróság a fenti szempontokra figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. április 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1038/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273